TÜRKİYE İÇİN

DEVRİM

"İDAREİ MASLAHATÇILAR ESASLI DEVRİM YAPAMAZ.. GAZİ MUSTAFA KEMAL

Haftalık Gazete
Sayı: 20 - 3 Mart 1970 - 150 Kr.

Sahibi: Cemal Reşit Eyüboğlu — Genel Yayın Müdürü: Doğan Avcıoğlu — Yazı İşleri Müdürü : Hasan Kaya Cemal

İdare Yeri: Adakale Sok. 28/4 Yenişehir — Ankara Telefon : 12 72 00

Abone : Yıllık 70 TL. Altı aylık 35 TL. Üç aylık 17,5 TL. dır. (Yurt dışı ve uçak için ayrıca posta ücreti alınır.) İlân: Santimi 40 TL.

Ankara'da Murat Matbaasında dizilip tertip edilmiş, Hürriyet Matbaasında basılmıştır.

İsmet Paşa - S. Demirel «düello»sunun içyüzü

Demirel, idam fermanını imzaladı

İsmet Paşa, daha iki ay kadar önce, «hayta» lardan söz eden ünlü konuşmasında, yumuşak bir dille Demirel'e «aşırı sağı temizle» öğüdünde bulunmuş ve ona destek olacağını belli etmişti.

Hatta Demirel biraderlerin 87 milyon servet edinme hikâyesinin herkesin ağzına düşmesinden sonra, bir gen soru önergesi hazırlayarak Süleyman Bey'in Yüce Diva na sevkini istemesi üzerine, CHP Merkez Yönetim Kuru lu üyesi Selâhattin Hakkı Esatoğlu'na fena halde kız mıştı. Paşa, AP'deki kavgaya seyirci kalması kararınday dı. Fakat Sunay ve bâzı yük sek paşalar tarafından destek leyen Demirel'in «mebus pa zarından transferler yapa rak, 41'lerin moda ettiği de yimle «saibeli» bir iktidar kur maya yönelmesi ,Paşa'nın fik rini değiştirdi. Bâzı yüksek paşaların ve aslında bu işle rin dışında kalması gereken emniyet servislerinin Demire le yardımcı olma yolundaki

(Sonu S. 5'de)

BAKIŞ

POLİTİK DURUM

doğan avcıoğlu

«Cici demokrasi»nin dahi, bir fazilet görüntüsüne ihtiyacı vardır.

Gerçi azgelişmiş bir ülkede kapitalist kalkınma, devlet ke sesinden müteşebbis yaratma demektir. Milyonlar, serbest pi yasada değil, bakanlık kapılarında kazanılır. Planlama Teşkilâtı nın bir teşvik belgesi, dış ticaret yönetmeliğinde yapılacak u fak bir değişiklik, bir ithalât müsaadesi, ihaleler, insanı çabu cak milyoner edebilir. Bu yüzden, firmalar arasında sert kav galar görülür. Bir işin Ahmet yerine Mehmet'e verilmesi, bü yük yolsuzluk söylentilerine yol açar. Bakanların, yüksek me murların rüşvet yedikleri ileri sürülür .Parlamento kulisinde ve iş çevrelerinde, yolsuzluk hikâyeleri tartışılır durur. Bu, sistemin tabiatı gereğidir. Ama «cici demokrasi»nin nimet da ğıtma mevkiinde bulunan politikacıların yine de dikkat etme leri gereken bâzı hususlar vardır. Politikacı, kendini ve yakın larını zengin etmekten kaçınma durumundadır. İktidarın başın daki kişinin kardeşleri, sıfırdan başlayıp birkaç yılda 87 mil yon lira servet sahibi olurlarsa, o kudretli görünen kişi koltu ğundan tepetaklak düşmeye mahkûmdur. Verinde kalmak için «mebus pazarı»nda şüphelî transferlere kalkışmak, düşüşün sertliğini arttırmaktan başka sonuç vermez.

(Sonu S. 5'de)

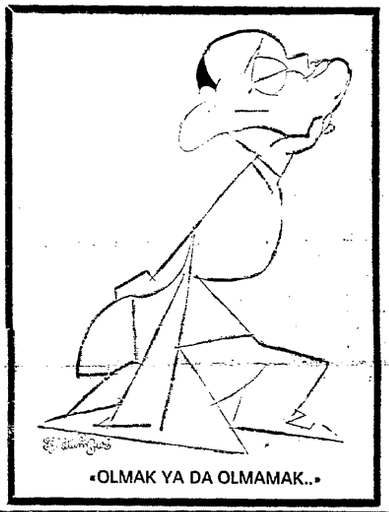

«OLMAK YA DA OLMAMAK..»

BELGE

Politikacılar Ne dediler, Ne yaptılar?

EYLÜL 1961 YUVARLAK MASA TOPLANTISININ GİZLİ ZABITLARI

(SEKİZİNCİ SAYFADA)

Belge: Bilirkişi Raporu 69 Subay bildirisinde

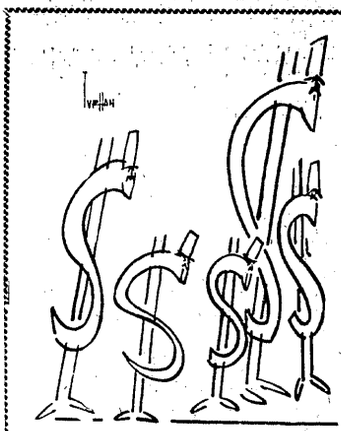

SÜLEYMANCILAR

Suç yok

69 Deniz Subayının irtica kınayan bildiri yayınlaması üzerine, Büyük Paşalar'ın et kisiyle, savunmaları dahi a linmadan beş genç deniz su

(Sonu S. 5'de)

—0—

Mühendislerin büyük uyanışı

Süleyman Bey'in de üyesi bulunduğu İnşaat Mühendis. leri Odası 16. Genel Kurulu, eğer katılsaydı Süleyman Bey'in kulaklarını fena halde tırmalayacak olan bir milli. yetçi şahlanışa sahne oldu. Genel Kurula sunulan rapor, Süleyman Bey'in anlayacağı bir dille yazılmıştı. Yabancı

(Sonu S. 5'de)

Hacı Demirel'in yeni marifeti!

Ulus gazetesi açıklıyor : Ha cı Ali Demirel, bir yıl önce metrekaresi 18 liradan Eskişe hir yolu üzerinde 19.326 met rekare arazi kapatmış. Sonra bunu Sosyal Sigortalar Kuru mu, metrekaresi 110 liradan kamulaştırmış. Hacı'ya arsa nın maliyeti 347 bin 868 lira Kamulaştırma bedeli ise, 2 milyon 125 bin 860 lira! Ha cı'nın bu tatlı arsa ticaretin den kârı, 1 milyon 777 bin 992 lira. Ama Hacı, 110 lira bede li az bulmuş. Ankara Beledi yesi, Hacı'nın arazisine 159 lira bedel biçmiş. Hacı, «150 lira da kurtarmaz» buyurmuş. Sosyal Sigortalar Kurumu aleyhine bir «tezyid—i bedel» dâvâsı açmış ve metrekare ve 400 lira istemiş.

Mahkemeni atadığı bilirki şi, Hacı'nın arsasına 400 lira takdir etmiş. Kurum, itiraz etmiş, ikinci bir hevetin fiyat biçmesini istemiş. Bu heyet de 400 lira takdir etmiş. Ama beş

(Sonu S. 7'de)

Rotary Kulüpleri Genel Başkanı Conway, Hilton'daki baloda..

Siyonistlerin Türkiye'deki son oyunları

Amerika'nın kudretli siyonistlerinin ön ce İsrail'e uğrayıp sonra Türkiye'ye gelme leri, büyük sermaye çevreleri ve iktidarda ki politikacılarla temas yapmaları dikkati çekmektedir. Önce Amerikan yahudilerinin ve siyonist hareketin liderlerinden Senato Dışişleri Komisyonu üyesi Jacop Javits gel miş, Sunay, Demirel ve Çağlayangil'le konuşmuştur. Şimdi de Rotary Kulüpleri başkanı Amerikalı James F. Conway, Tel — Aviv üzerinden Türkiye'ye gelmiş ve Hilton'daki baloda Ortak Pazar avukatlığı yapan Çağla yangil ile görüşmüştür.

(Sonu S. 7'de)

BATILI İSTİHBARATÇILAR, HÜKÛMET KRİZİNİ NASIL DEĞERLENDİRİYOR ?

Ünlü Economist dergesinin, «sır» sayılacak nitelikte ki istihbaratını yayınlayan Foreign Report adlı haftalık bir özel yayın vardır. Foreign Report, Batı istihbarat çevreleri ne dayanarak, Türkiye'de son hükümet bunalımını değerlendirmektedir. Bu değerlendirmeye göre, bunalım, Batı çevrelerince arzulanmamış, hatta endişeyle karşılanmış tır.

Batı çevreleri, Sunay ve «Büyük Paşalar» ın iktidara el koymak zorunda kalmaları ihtimali üzerinde durmakta dırlar.

Gittikçe ağırlaşan ekonomik ve toplumsal bunalımı çare getiremiyecek olan böy le bir çözüm yolunun, «Bü yük Paşalara» ca arzulanmadığını bilmekteyiz. Fakat yine de Batılı istihbaratçıların «du rum muhakemesi» ni bilmek te fayda vardır. Bu nedenle, Foreign Report'un raporunu,

(Sonu S. 7'de)

POLİTİKA KULİSİ

İNÖNÜ VE ŞELLEFYAN

Demirel ve Çağlayangil'i istemeyen adam ilân eden konuşmasını basına açıkla madan önce, İnönü, demeci ni Merkez ve Grup yetkilile rine okuyarak fikirlerini sor du. THA'nın yazdığına göre bir yetkili, dolambaçlı bir us lupla,

— Bu demeç, bâzı çevrele ri, özellikle sermaye çevrele rini ürkütebilir, dedi.

İnönü'nün cevabı şu oldu:

— Ha... Onlar mı? O sınıf sa, onlar bugüne kadar he nim tutumumu, neden des teklememişlerdir? CHP olma sın da kim olursa olsun di yenler bize ihanet etmişler dir Bunlar öyle diyorsa, ak sini yapmakta memleketin menfaati vardır. Uyuyor mu sunuz? Adamlar bizim gözü müze, kaşımıza âşık değil,

(Sonu S. 5'de)

Şellefyan

KÖY TÜRKÜSÜ

Seç de
Bu kez doyacaksın, giyineceksin de,
Eğemenlik ulusundur de hep
Aldat beni.

Güdüyorum ya
Üç koyun, iki sığır.
Ben anlamadan, koyun sığır anlamadan,
Güttüğüm sürüye kat beni .

Kara toprağı nadazlıyorum mavilikte
Elim ayağım açlıkla kurumuş.
Ölürken ağırlışım yalnız kefen,
Çeker değil mi sırat beni.

Ha içerde kul olduğum
Ha dışarda, hepsi bir.
Ben seni seçmişim ya
Dilediğine sat beni.

Fazıl Hüsnü Dağlarca

(Mahkeme kararıyla yayınladığımız tekzip)

TEKZİP

Gazetenizin 13.1.1970 tarih li sayısında iddia edildiği üze re 20.000 metreküp kama, tra vers, ve maden direği gibi o cak içinde kullanılan ahşap malzemenin emprenye iha.e sinde yolsuzluk olmamıştır ve ihale usulü dairesinde ve Ereğli Kömürleri İşletmesi nin menfaatlerine en uygun şekilde yapılmıştır. Söy'eki.

1— İhaleye üç firma işti rak etmiştir. Bunlardan Ağaç

(Sonu S. 7'de)

—0—

Tunagür yüzünden Özgüneş, Bütçeye kırmızı oy verdi

Senatör Mehmet Özgüneş, geçici bütçeye kırmızı oy ver me nedenini şöyle açıklamış tır :

«Atatürk düşmanı olduğu İçişlerinin yazısıyla sâbit olan bir zafı Diyanet İşlerinde gö revlendirmeye devam eden, fakiri değil zengini düşünen, memleket sorunlarına bigâne kalan böyle bir hükümetin bütçesine beyaz oy vere mem.»

Tunagür için Senato Komisyonu kuruldu

Cumhuriyet Senatosu, Diyanet İşleri Başkanı Yardımcısı Yaşar Tunagür hakkında açılacak Senato Araştırmasını yürütecek komisyo nun üyelerini seçmiştir. Senato Araştırması Komisyonu Üyeleri şun lardır:

AP'den : Nuri Demirer, M .Şevket Özçelik, İbrahim Kutlar, Fey zi Halıcı, Rafet Rendeci, Hasan Oral. CHP'den : Salih Hazerdağlı, Salih Tanyeri, GP'den : Necip Seyhan. Millî Birlik Grubundan : Sup Karaman. Kontenjan Grubundan: Osman Köksal.

(Mahkeme kararıyla yayınladığımız tekzip)

DİYANET İŞLERİ TEKZİP EDİYOR

Devrim'in yeni bir marifeti daha !

3. Şubat. 1970 tarihli gazetenizin 1. sayfa, 7—6. sütunla rında yayınlanan «Cumhurbaşkanı Sunaya soruyoruz» ve «Tunagür'ün yeni bir marifeti daha» başlıklı yazınız yanlış tır.

Bu vesikanın aslında, Diyanet İşleri Sayın Başkanı Lüt fi Doğan'ın imzası bulunurken bu imza tarafınızdan kaldı rılarak üzerine benim adım konmuşsur. Basın — ahlâk ya(sasına uymayan bu kasdî davranışınızın sebebinin, halkın husumetini şahsıma tevcih etmekten ibaret bulunduğu apa çık ortadadır.

İşbu tekzibimizin, gazetenizin ilk çıkacak nüshasının aynı sayfa ve aynı sütunlarında, aynen neşrini rica ederim.

Yaşar Tunagür
Diyanet İşleri Başkanı Y.

Türkiye'nin Düzeni ve Tural

ilhan selçuk

Devrim'in geçen sayılarında «Politika kulisi»nin haberleri arasında çok ilgi çekici biri, Tural'a değiniyordu. Eski Genel Kurmay Başkanı Tural, Doğan Avcıoğlu'nun «Türkiyenin Düzeni» kitabını okuyormuş. Bu çabasının etkileri fikirlerinde görülmeye başlamış..

Tural'ın fikirlerini daha önce biliyorduk. Orduya yolladığı genelgelerde hangi fikir düzeyinde olduğunu belli ediyordu. Hamasi konularda alabildiğine heyecanlı, disiplin konusunda keskin dine özgü biçimde titiz, ordudevlet yapısında—ağaç yetiştirmede —ve buna benzer işlerde uykusuz — duraksız çalışkan, ihtilâl olacak diye sağlığını hiçe sayarak dalma atik — tetik duran, ama ayakları yerden kesik bir kumandandı Cemal Tural.

Ayakları yerden kesik olduğu için, arada sırada gazetecilere ra acalp ve ters demeçler verirdi. Kendisi o sıra Genel Kurmay Başkanı olduğundan ,makamına duyduğumuz saygı yüzünden susar, yutkunurduk. Ama kendi kendimize de düşündürdük:

— Bu Cemal Tural ,Türkiye'yi temsilen dışarıya gidiyor, toplantılara katılıyor. NATO'dur, Ortak Savunmadır, kimbilir hangi açmazlara düşüyor. Yabancı generallerin, Amerikan, Alman, İngiliz Fransız temsilcilerin karşısında memleketimizin millî savunma çıkarlarını nasıl savunuyor?..

Dünyayı ve dünyaya egemen siyasî ve iktisadî akımları bilmeyen ;tarihe anlamını veren bilimden habersiz; geçmişi salt kahramanlık hikâyeleri açısından değerlendiren bir insan, Batı'nın gözleri fıldır fıldır kurtları karşısında ancak aldatılır. Bu insan ne denli namuslu ve vatansever olduğunu iddia etse de, yeteneksizlik yüzünden vatanının çıkarlarını koruyamaz. Nitekim koruyamadığı, millî savunmanın bugünkü açmazlarıyla ortaya çıkmıştır.

Türkiye 1959'da İngiltere ve Yunanistan'la bir garantî anlaşması imzaladı. Bu anlaşmaya göre teminatçı devletlerin Kıbrıs'a müdahale hakkı vardı. Türkiye gerekirse Kıbrıs'a çıkarma yapabilirdi. Ama aradan yıllar geçip de çıkarma yapmak gerektiği zaman çıkarma gemilerinin mevcut olmadığı görüldü. Denizyollarının gemileylerini yanyana dizip birlikleri, araç ve gereçleri doldurarak amfibik harekâta girişecektik.

Kim sorumlu idi bu durumdan?.

Kafalarımız tek düşman ilkesine göre şartlanmıştı. Tek düşman komünizmdi. Komünizmin de ne olduğu belli değildi. Bazan Lenin kitabını okuyan üniversite öğrencisi komünist ve düşman olarak karşımıza çıkıyordu; bazan bir milliyetçi solcu yazar komünist ve düşmandı; bazan solcu bir parti komünist ve düşmandı. Sınırlarımızın içinde ve dışında, nereden çıkacağı belli olmayan bir öcü, tarifi mümkün olmayan bir umacı idi komünizm..

Ve Cemal Tural, komünizme ne kadar düşman olunursa o kadar kahraman ve o kadar vatanseever olunur sanıyordu. Amerikan yardım malzemesini getiren sandıkların içinden yalnız silâh ve malzeme çıkmıyordu. Aynı zamanda Cemal Tural'ın kafasına biçim veren propaganda ithal ediyordu. Millî savunma stratejisi demek, komünizme karşı strateji demekti. Amerikan generallerinin anladığı manada strateji demekti. Kıbrıs çıkarmasının için İskenderun'a gelenlerimizin, komünizmden ötede bir düşmanlardan bulunduğunu ve kapitalist emperyalizmin Doğu Akdeniz'deki üslerinden biri olduğunu Millî Kurtuluş Savaşından Yarım Yüzyıl sonra yumurta kapıya gelince hatırlamaları acıklıdır.

Cemal Tural, şimdi Doğan Avcıoğlu'nun kitabını okuduğuna göre bu yazdıklarımızın anlamını çok daha iyi kavramakta dır artık..

Ama geçmiş olalı.

Üniformayı sıyırıp'tan sonra bilinçlenmek de belki bir erdemdir .Ne var ki zaman zaman ihtilâl protokollarının altına imzayı basarak, zaman zaman göstermelik demokrasi 'hesabına silâh arkadaşlarını harcıyarak, zaman zaman yüksek rütbeli subaylara hakaret edip sırası geldiğinde küçük rütbeli subaylara dahi göz kırparak geçmiş bir meslek hayatının tenkidi ya pıldığında Tural için söylenecek sözler parlak olmasa gerek.

Artık Türk toplum hayatı için hiçbir önemi kalmamış Tural'ı neden konu edindik?.

İnsanlar gariptirler: bazan büyük adamların büyüklüğünden, bazan küçük adamların küçüklüğünden dem almak fırsatını kaçırmazlar. Bazan da Bay Cemal Tural gibi bilinçsiz ve kendisini kişiliğinin içgüdülerine bırakmış olanların dahi toplum hayatında çoğunluğa verecegi dersler bulunabilliyor.

Bu dersin önemli sonucu şudur:

Düşmanın kim olduğunu kesinlikle bilmiyen asker, gerçek bir asker değildir. Yirminci Yüzyılda düşmanın kim olduğunu bilmek için Yirminci Yüzyılın siyasî ve iktisadî bilgileriyle donanmak gerekir.

PARLAMENTOCULUK TARTIŞMALARI

Gerici Parlamentoculuk

Uğur Mumcu

Parlmanterizm, Batının bu sınıfsal yapısına uygun ve Ondokuzuncu Yüzyıllarda İngiliz siyasal gelişmesinin bir verisi olan yönetim biçimi dir. Bu sınıfsal özellik ve yapıya uygun olarak, gelişen parlamento geleneğini bu koşullardan ve toplumsal temeller den ayrı düşünmemek gerekir. Türkiye'de anayasal gelişmelerde bu yanlış egemen el muş, batı, toplumsal temelle rinden ayrı düşünülmüş ve bi çimsel kuralları bu anlayış içerisinde benimsenmiştir.

Tanzimat, Meşrutiyet, Cum huriyet devrinde iktidarların siyasal özgürlüklere karşı ta kındıkları tavırları sadece bu devirlere hükmetmiş olan si yaset adamlarının iç niyetleri ile açıklamak ve bütün geri likleri «kötü politikacı» dent len soyut bir varlığa yükle mek bir eksik ve yanlış yol dur. Batı kurumlarında alır almaz aksayan bir özellik var dır. Tıpkı kalp nakli gibi, vücut bu yeni ve yabancı organı istememektedir. Şurası Dev let kuruluyor ancak bir süre sonra etki ve gücünü yitiriyor; Meşrutiyet devrinde İttihatçı — itilâfçı çekişmesi bir siyasî kan davası olarak dev let hayatında büyük kayıpla ra mal oluyor; 1950 — 60 dev resi hiç bir siyasal yenilik ge tirmeden bir ihtilâle yol açı yor.

II. Abdülhamid Meşrutiyet vaad ederek Türk siyasî haya tında ilk kez Anayasayı kazan dıran padişah ününü kazanı yor. Bu Anayasa aynı İkinci Abdülhamid tarafından uygu lanmıyor ve siyasal özgürlük ler ortadan kaldırılıyor. İkin ci Abdülhamidi deviren İtti hat Ve Terraki Cemiyeti, bir süre sonra aynı kapalı reji min uygulayıcısı oluyor. Cum huriyet Halk Partisine bir tepki olarak seçilen ve iktida ra gelen Demokrat Partî an cak bir ihtilâlle iş başından uzaklaştırılabiliniyor.. Aynı toplumsal koşullar aynı sonuçları doğurmakta, ikti darlar bir önceki kötü uygula maların taklitcisi olmaktadır lar. Toplumsal yapı değişme diğinden her parlemento bir öncesinin özelliklerini taşı makta, bu parlementolar da aynı sınıf kökeninden gelen partilerin kişisel çatışma ve çekişme alanı olmaktadır.

Temel eksiklik, Türkiye.nin demokratik çerçeveyi ve bi çimsel kuralları dolduracak bir toplumsal yapı içerisinde olmamasıdır. Batı demokrasi nin biçimsel kuralları uygu lanma ortamı ve olanağını bu lamamaktadır. Partiler ve dü zen aynı kaldıkça ve bu parti ler düzeni oluşturan hakim sı nıfların partisi olacakların dan bir kısır döngü içerisine girilmektedir. Temel yapı de ğişmedikçe toplumu bu parti ler temsil etmekte, bu parti ler toplumu temsil ettikçe de temel yapı değişmemektedir. Demokratik Hukuk Devleti, bir aydın romantizmi olmak tan öteye bir değer taşımamak ta ve düzeyde «demokratik hu kuk devleti» kavramlarına rağmen gerici» parlamanterizm» e demokrasi adı veril mektedir.

Türk toplumunu çağdaş uy garlık düzeyine ulaştıracak formül Kemalizm'dir. Kema lizmi, sadece bir batıcılık de ğil, bağımsız bir siyasal yapı içerisinde, toplumsal devrim lerin tamamlanıp, çağdaş uy garlık düzeyinde ulaşmak o larak anlamak ve uygulamak gerekir. Bugün Türkiye'nin hâkim üretim güçlerine ya bancı sermayenin el koyduğu ve toplumsal sınıf ve güçle rinde bu üretim ile oluşacağı da düşünülürse, Kemalizmin anladığı anlamda bir bağımsızlık savaşına ihtiyaç duyul duğu sonucuna da ulaşılır. Kemalizm salt anlamda işçi sınıfına dayalı bir Marksist eylem değildir. Ancak getirdi ği sonuçlar küçük burjuva ve emekçi sınıflar yararına dır. Hâkim üretim biçimi ve bu üretim biçiminin kay nakları saptandıktan sonra ikinci adım siyasal örgüt ve siyasal yapı ile Kemalist Dev rimin uygulanma koşullarını göstermek gerekir.

Kemalizm, tek parti yöne timine bağlı devrimci bir dü zen çeşididir Bu devrimci dü zende, sanayi aşaması en kı sa sürede yapılarak, demok rasiyi oluşturacak üretim gücü yaratılacak ve toplumsal sınıflar bu düzende kendi e konomik koşulları ile uyum lu bir öz kazanacaklardır.

«...Kemalist tez,» bağımsızlık içide toplumsal devrim ler yolu ile çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmak» biçiminde özetlenebilir' Türkiyemizin i- çinde bulunduğu şartlarda hızla kalkınmas. ve çağdaş uygarlık düzeyinde bir an önc- ulaşması için tek çare olarak gördüğümüz «milli devrimci kalkınma yolu» ,Kemalist te zin temele indirilmesi ve böylece Atatürk devrimlerinin devam etirilmesinden başka bir şey değildir..» (1).

Kanımızca, siyasal özgürlük lü bir toplum olabilmenin başka bir yolu yoktur. Bu yolu açacak olanlar ise, bu günkü siyasal partiler değil, asker — sivil aydınlardan oluşan milliyetçi devrimciler dir. Milliyetçi devrimciler ise, burjuvanın sol yanı olarak ni telenen bir çevreden çıkan asker — sivil aydınlar toplu luğudur. Toplumsal sınıflar, özellikle işçi ve köylü sınıfı nın siyasî iktidara yaklaşma yolu Kemalizmdir Bugünkü demokratik hukuk devletinin uygulanmasına ve eylemsel geçerlik kazanmasına engel olan gayri millî ve feodal sı nıflar ancak Kemalist dev rim ile siyasal hayatan sili neceklerdir.

Çok partili demokratik ha yatı özlemek, toplumsal yapı karşısında bir anayasa ve de mokrasi romantizmidir. Tür kiyenin toplumsal gerçekleri, ancak «Kemalist Kalkınma yolu»nu gerektirecek özellik leri kamıtlamaktadır. Türk halkını insan onuruna yara şır bir düzeye kavuşturma nın yolu, ancak Türk toplu munun toplumsal özellikleri ne dayalı devrimci yönetimi nin izlenmesi ile açıklabilir.

(Ankara Üniversitesi Hu kuk Fakültesi Dergisinden)

(1) Avcıoğlu, Türkiye'nin Dü zeni, s. 526.

Ben Milletvekili iken...

Alican bize veryansın ediyordu...

Alican Hükûmet programının tenkidinin ikinci turunda YTP. adına kürsüye çıkmıştı. Tıknaz, ak saçlarına rağmen çocuksu taze yüzlü, demagojiyi samimiyet görüntüşü arkasında ustaca kıvıran biri idi. Kürsüde ellerini a çıp atmaca pençesi gibi kürsünün tahtalarını tutarak, bir sağa bir de sola gövde dönüşleri yapa yapa konuşmaya başladı. Hükûmet prog ramı yerine bizi eleştiriyordu. Daha doğrusu eleştirmiyor, bize veristiriyordu. Ve Amerika' dan Türk parası karşılığı aldığımız buğdaylara ait tenkidime cevap vererek söyle diyordu:

—... Ruslar altınla Amerika'dan veya Kanada'dan ihtiyaçları olan buğdayı ithal etmekte ler. Biz hiç olmazsa, altın ile ithal etmek ye rine. Türk parası ile bu sekilde ithal ediyoruz. Birkmiş olan (Yani bizim Merkez bankasın da Amerika hesabına birikmiş olan) Türk para larının kullanılmasında da elbet bir takım usul leri kabul ediyoruz. Bunun toplum sömürücülü ğü edebiyatı ile alâkası nedir göremedim arkadaşım? Yâni arkadaşım, sâdece bir fikralarında kullanıyor zannediyorum bunları. Bir noktayı hani asalak edebiyatı var, o kısmı ihmal etti. Türk aile kadınları asalaktırlar diye bir fıkra sını okumustum, o noktayı ihmal etti..

Çetin Altan (İstanbul) — Yalan söylüyor sun..

Ekrem Alican (devamla) — Yalan söyle mişsem sizin fıkranızda geçti gibi gelir bana, okudum gibi geliyor bana.

Başkan : — Sayın hatip bir dakika, bir dakika, bir dakika Sayın Alican. Sayın Çetin Altan, oturduğunuz yerden yalan söylüyorsunuz diye hitab ettiğiniz için sizi nezih bir lisana davet ederim. Galiz ve müstehcen beyanda bulunmak tüzüğümüze göre mümkün değildir.

Çetin Altan (İstanbul) — Dün küfür edi yorlardı ya...

Başkan — Ve bu Mecliste bu şekilde konuşmak usulü cari değildır. Dünkü konuşmamızda bilimsel metodlarla hareket ettiğinizi söylemiştiniz. Bunu da bir bilimdir. İçtüzüğümüz de hukuk ilminin ve mevzuatımızın icap larından biridir. Çok rica ederim.

Alican lâfı getirip getirip bir komünistlik le suçluyordu. AP ile YTP'den de bol bol aşkış yapıyordu.

Bakın Alican ne diyordu:

— Şimdi muhterem arkadaşlarım, hakikaten ifade etmelidirler. Bu özel mülkiyeti be nimsemekte midirler? Özel teşebbüs fikrini kabul etmekte midirler? Bunu açıkça ifade et melidirler burada. Mülkiyet hakkını reddedemeyiz, özel teşebbüs hakkını reddedemeyiz. Kamu yararına bu mevzularda hudutlamaların mevcut olabileceğini Anayasamız kabul etmiş ama bunun dışında o çeşit beyanlarda bulun maktadırlar ki sanki topyekün özel mülkiyeti benimsememektedirler. Topyekün her çeşit özel teşebbüsün karşısındadırlar. Batıda sosyalizm bunları reddetmemekte ve hatta bunları geliştirmek yolundadır. Eğer bu fikirleri red detmekte iseler arkadaşlarımız, dediğim gibi, tamamiyle Batı sosyalizminin dışında, başka bir sosyalizmin peşindedirler, demektir. (AP ve YTP sıralarından alkışlar) ki, o memleket sosyalizmi, biz adını, ne kadar sosyalizm olursa olsun, sosyalizm adıyla tavsif etmiyoruz, toplumcu bir düzen olarak tavsif etmiyoruz, halkçı bir düzen olarak tavsif etmiyoruz, onun adı bambaşka bir şeydir ve düzen kanunları mızda da menedilmiş bir düzendir.

(AP ve YTP sıralarından bravo sesleri, alkışlar).

İktidar partisinden prim koparmak, iş çevreleriyle işi düzeltmek istendiği mi çıkıp bize çatmak pek verimli bir yoldu.. Nitekim Alican daha sonra petrol sorununu inceleme komisyonuna girip orada da kendi yönünde beyanlar da bulunduktan sonra, iş çevrelerinde daha ve rimli yönetim kurulu üyelikleri bularak siya setten çekildi. Bize çatıp kredi alan, bize çatıp sermayecilerle ahbaplık kuran, bize çatıp AP' den aferin toparlayan epey siyasetçi tanıdık.

Meclis Başkan vekillerinden bir Ahmet Bilgin vardı. Otel ve Eczane sahibiydi. Fırsat düştükçe o da bize karşı olur, sözümüzü keser:

— Sus diyorum sana, diye bağırırdı.

Bu tutumuna karşılık da Meclisin eczane sine ilâç satardı.

Bir gün,

— Sen Meclis'e ilâç satmak için yapıyor sun bunları, diye bağırmıştık.

Pek öfkelenmiş:

— Elbette satarım. Komünist mi olduk ki satmıyacağız yâni, demişti..

Sonra hakkımda bir bildirî bastırıp dağıt mıştı. Bildirinin de sonunu anama söverek bi tirmişti...

Siyaset ortamımızın ne durumda olduğu nu gösteren parlak örneklerdi bunlar.

Bir de bunun demokrasi olduğunu iddia edi yorlardı.. Oysa bizim gördüğümüz demok rasiyle uzaktan yakından ilgisi olmıyan siya set adı altında fırsatçılık aranışına dönük bir eğilim iyice ağır basıyordu..

Politikacı önce :

— Benim avantem nedir ve ona göre na sıl konuşmalıyım, diye hasap ediyordu.

Tarihî sorumluluk, tutarlık, bilimsel ciddiyet falan diye bir derdi yoktu pek kimsenin.

Sessiz sedasız duran AP kulisleriyle dost geçinen milletvekillerine, sert çıkışlar yapan milletvekillerinden daha çok kredi veriliyordu. Onlara her devlet bankası hemen 3500'lük kredîyi açıyordu. Bizlere ise şube müdürleri:

— Ancak 1500 lira verebiliriz diyorlardı.

Bazıları da:

— Kusura bakmeyin, diyorlardı, konteyjan doldu.

Arada sırada Bankacı arkadaşlara:

— Kredi alanlar ödüyorlar mı aldıklarını, diye soruyordum,

İktidarda olanlar pek hızlı ödemiyorlardı. Haklarında da icra işlemi pek yürütülmüyor du. Bu konuda ise sözlü soru verecek bir ka badayı yoktu Meclis'te.. Bu bütün milletvekillerinin sessiz geçirdiği bir konu idi.

Bir gün bu devrilerin gerçek yüzü iyi bir incelemeden geçirilirse siyasetçilikle kazanç arasındaki bağların ne kadar güçlü olduğu bütün ayrıntıları ve gariplikleriyle tahmin ederiz ki çıkar ortaya...

O, o bir gün.. ne zaman gelir?.. Ne bilelim, ama herhalde o «bir gün» de bir gün gelir.»

Çetin Altan

proleter devrimci
AYDINLIK
SAYI : 3 — 17 ÇIKTI

GENÇLİK

Eylemler yeniden hız kazanıyor!

Uluç Gürkan

Bir yandan halka karşı iş leyen toplum düzenine di renen, öte yandan da üniversitelerin çağımızın koşullarına uygun bir düzeye ka vuşturulmasını amaçlayan gençler, bu eylemleriyle üniversitelerimizde çözümlenmesi gerekli sorunlar bulunduğunu su yüzüne çıkarmışlardır. Ne var ki, bu sorunlar, siyasal iktidar tarafından pazar lık konusu yapılmış ve türlü oyalama taktiklerinden yararlanılmıştır. Neticede,, üniversite reformu ile bağlılığı nı yitirmiş bir tasarı çıkmış tır ortaya Üniversite sorun'a rının çözümünün uyutulması karşısında, gençlik eylemleri nin önümüzdeki günlerde de vam etmesi beklenebilir. Ni tekim, bu konuda bâzı belir tilerde vardır.

9 Mart'ta öğrenime başla ması beklenen İstanbul Dev let Mühendislik ve Mimarlık Akademisinde, yönetim kurulunun, öğrenci kuruluşları ile yurtlarım akademi dışına çı kartılmasını kararlaştırması olaylar yaratmıştır. Akademi nin kapatılmasına yol açan olaylarda, iki arkadaşlarının tertipli cinayetlere kurban gittiğini hatırlatan öğrenciler, yurt ve cemiyet odalarının boşaltılmasının, boşaltılma masından daha tehlikeli olduğunu belirtmişler, bu ka rardan dönülmediği takdir de boykota gideceklerini açıklamışlardır.

Gazi Eğitim Enstitüsünde de Türkiye'de eğitimin Ame rikancılaştırılmasına karşı çıkan gençler, okulda görev li 12 barış gönüllüsünün iş lerine son verilmesi için di reniş kararı almışlardır. Ku rulduğundan bu yana kitap ve teksir sorunları çözüleme yen ve Ankara'dan gelen öğ retim üyelerinin belli bir dü zen ve süre içinde ders ver meleri sağlanamıyan Diyar bakır Tıp Fakültesinde de boykot vardır. Orman Fakültesinde ise, yöneticilerin baskı düzenine karşı çıkan öğrenciler, geçen yıl yapılan boykot ve işgallerin başında bulundukları gerekçesiyle üç arkadaşlarının geçici olarak fakülteden uzaklaştırılmala rı üzerine ,boykota başlamış lardır. Gençler, aynı zaman da fakülte bünyesinde bulunup ne iş yaptığı bilinmeyen AID ve FAO gibi kuruluşlara da karşı çıkmaktadırlar. Son olarak, Orta Doğu Teknik Üniversitesinde, boykot, öğrenci ve öğreticilerin adaylarını den biri kesin olarak rektör seçilinceye kadar uzatılmış tır.

Öte yandan, Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumunun geçtiğimiz hafta başlayan olagan kongresinde TDGF üyesi gençler, kurumda kendilerinin de temsil edilmesi gerektiğini ileri sürmüşlerdir. Yüksek öğrenim yapan gençlerin ancak yüz de 13'ünün kurumun hizmet lerinden, o da yetersiz biçim de, yararlandığını belirten gençler, bu konuda da ciddi tedbirler istemişlerdir.

Bozuk eğitim düzenine yönelen bu direniş hareketlerinin meşruluğunun en ilginç kanıtını THA'nın 25 Şubat tarihli bir haberinde bulmak mümkündür. Bu habere göre, Antakya'ya bağlı Altınözü ilçesinin Avuttepe köyünde 40 öğrenci, velilerinin iste ğiyle boykota başlamıştır. İstenen, üçlü öğretim sisteminin kaldırılması ve yeni bir okul binasının yapılması dır.

«SABOTAJ» VE GERÇEK

Bir süre önce, Diyarbakır da, Türkiye'de sabotaj yapmak üzere El Fetih'de yetiştirildikleri iddiasıyla 11 genç tutuklanmıştı. Olayın tertip cilerince, gençlerin büyük bir sabotaj hazırlığı içinde bulun duklarının duyurulmasınca sistemli bir çaba harcandığı halde, gençler pasaportsuz yurt dışına çıkma suçundan yargılanacaklar. Nitekim gençler, cezaevinde birlik te kaleme aldıkları bir açık lama ile emniyetçilerin iddia larına cevap vermişlerdir. Gençler şöyle demektedir :

«Olay işbirlikçi iktidar yet killilerinin ve polisin maksatlı, asılsız suçlamaları, tertip leridir. Hiç şüphe yoktur ki, bu tertipler de diğerleri gibi er geç ifşa edecektir.

Biz dünya halklarının baş belası emperyalizme karşı çarpışan Orta Doğu halkları nın, haklı mücadelesinj des teklemek için Filistine gittik Amacımız bir taraftan Arap halklarının kurtuluşunu des teklemek, diğer taraftan, Türkiyeli devrimciler olarak bi ze düşen görevlerin bir kıs mını yerine getirmekti.

Fakat biz, dünya halkları nın dayanışmasına ve kurtuluş mücadelelerinin gelişme sine Emperyalizmin tahammülü edemediğini biliyorduk.

İşbirlikçi iktidar Arap halklarının haklı mücadelesi için gittiğimiz Filistin'e ardımızdan ajanlarını göndermiştir. İleride tatbik edeceği oyunların planlarını hazırlamış tır. Yurda dönüşümüzde bizleri ustuca hazırlanmış ter tiplerle yakalatıp, bizi kamu oyuna «sabotajcı», «kiralık» ajanlar,» olarak tanımak için TRT'yi ve basını da aynı tertip içine sokmağa çalışmıştır.

150 saatten fazla işkenceye tabi tutulduk. Önceden hazırlanmış ifadeler bize imzalat ırlarak suç dosyaları hali ne getirildi. Güdülen amaç Türkiye'de tüm devrimci hareket, bu tertibin içine sokmak ve kitleyi tutuklamalar la bir faşist terör ortamı ya ratmağa çalışmaktı.

Günlerce süren işkenceler ve insanlık dışı uygulamalar,

(Sonu S. 7'de)

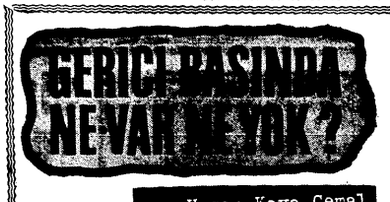

Hasan Kaya Cemal

Mason olmadığını açıklayan Demirel'e «Mason» diyenler maazallah «kâfir» olurmuş!

Şeriatçı ve mukaddesatçı basının, sandıktan çıkma po litikacıların, Türkiye'yi yönetmekte düştükleri aczle ilgili hayli ilginç tepkileri geçirdiğimiz hafta içinde de devam etti.

«Bizim Anadolu»ya göre, «dün camilerde çektirdiği na maz fotoğrafları ile milleti kandırdıklarını sanan lar, dün fakir fukaranın üçbeş kuruşuyla milyonlar vuranlar bu gün maskelerini düşürmemek için akla gelmedik şaklaban lıklara» başvuruyorlar ama, «Jacop Javits'lerin, James Conway'lerin direktifi ile hükümet etmekte olanların gerçek yüzleri artık teşhis edilmektedir» ve millet aldatıldığının farkına varmıştır.»

ŞELLEFYANDAN AKIL ALINMAZ»

Yine aynı gazetenin «takunyacı» veya «Bilgiçoi» yazarı Necdet Sevinç, «Demirel için tek çıkar yolunun sitifa etmek olduğu kanısında: «hakkında çıkan dedikodular, yolsuzluk ve adam kayırma iddiaları, ve hatta özel hayatı ile ilgili söylentiler, susitimal haberlerinin ayyuka çıkması kanaattımce bir Başbakanın istifa etmesi için yeter sebebtir.».

«Takunyacı» yazar, bir diğer yazısına başlık olarak «Demirel'in akıl hocası Mıgırdıç Şellefyan olunca..»yı atarak söy le devam etmiş: «Kulis dedikodularına bakılırsa yakında bir milletvekili 500 bin lira üzerinden muamele görecektir. Bu konuda yalnızından tutulması gereken bir kişi varsa, O da Başbakan Demirel'in büyük dostu ve akıl hocası Mıgırdıç Şellefyan'dır.»

«Meçhul Demirel'in birden bire AP Genel Başkanı» olu şunda en büyük rolü Mıgırdıç'ın oynadığını söyleyen «takunyacı «yazar, «bir] Mason, biri Ermeni iki kapitalist kompradör.. Türkiye çapındaki hadiselerin plancıları olmuşlardır» demiş ve yazısını bir tehdit savurarakttan şöylece bitirmiş: «Asil Türk milleti belki herşeyi affeder ama Ermeni'den akıl alan bir Başbakanı asla!..»

MASON DİKTASI..

Olaylarda siyonist parmağını tespit etmekte hayli uzmanlaşmış görünen «takunyacı» yazar, 27 Mayıs'ta da aynı parmağı keşfetmiş: «Menderes Türkiyesi'nin, İsrail'i Orta doğu'daki ikinci derecedeki bir devlet durumuna düşürmesi ni hazmedemeyen siyonizm 1960'da harekete geçmiş ve ihtilâle Türk kalkınmasını durdurmuştur.» Sonra da, efendim, «beyneimilel kuvvetler, Demirel ve kliği vasıtasıyla AP'yi kontrol altına almışlar» ve işte, ecanmı düşine takan 61 kişi bütçeye kırmızı oy vermekle 150 yıldan beri Türkiye'de sahtanat süren mason diktasını yıkmak istemiş.»

İLİM (DİN) YAYIN CEMİYETİ'nin MASON BAŞKANI!.

Çeşitli durumlarda yaptığı yorumlarla şeriatçıların en akıllısı olduğunu ortaya koyan Mehmet Şevket Eygi'nin bu konuda buuyurduklarına geçmezden önce iki, gazetesinden biri olan Sabah'a şöyle bir göz atmak hayli eğlenceli olacak.

Son zamanlarda hızlı bir «Demirel'cı» kesilen «şeriatçı» Sabah tekrar kırmızı oy verilirse, ihtilâl olacağından korkuyor olmalı ki, AP'itlere şöyle seslenıyor: «EY sevgili Adalet Partili mebuslarımız!.. Hükûmetinize güveniniz! Güvensizlik felaket doğurur. Millet sizden beyaz oy bekliyor.»

Bundan sonrada «kırmızı ve kızıl» renklere ilişkin nefret dili dile getiren Sabah, «Sayın Demirel, keskin zekası, damarlarında dolaşan asil kanı, vatan severliği ile.. yıkıcı çalışmalara karşı koydu.. eserlerini yurdumuza yaydı.» diye rek, aman «beyaz oy» diye haykırıyor..

Hoş nasılsa «şeriatçı» Sabah, Demirel'in masonluğunu da kitabına uydurmuş durumda: «Mason olmadığını söyleyen müslümana, masondur diyenin kendisi, müslümanlıktan çıkar, kâfir olur. Nitekim İlim Yayma Cemiyetinin eski Başkanı Vehbi beyin de, İstanbul mason locasına kayıtlı olduğu anlaşılınca sebebini bildirmiş, mason olmadığını söylemişti. Vehbi beyi yalanlayıp, kâfirdir diyenin kâfir olacağını, yukarıdaki hâdisi şerif bildiriyor,» böylesye, bu husus, «müslüman oğlu müslüman sayın Demirel» içinde geçerli dir!..

CİCİ DEMOKRASİ YAŞAMALIDIR..

Sahip bulunduğu Sabah gazetesinde Demirel savunculuğu yapan Eygi, öteki gazetesi Bugün'de ise, Demirel ve yeniliklerine ateş püskürüyor. Yazısına «A müslıbetler!» diye giren şeriatçı «teorisyen» Mehmet Şevket Eygi, AP'deki yeniliklerin esiyasetin sonun öteki yüzü pek parlak değil dir. Zira bu hükûmet buhranı büyür ve kangrenleşirse, İslâm düşmanı kuvvetler düzmece bir ihtilâl tertipleyebilirler. İhtilâl işe önce beyaz başlar sonra kızıla çevirilverir. İslâmcıları temizleyelim derken kabak kapitalist fermesonların başına patlar. Bakarsınız bir günde binlerce kapitalist, farmason ve siyonist idam edilmiş.»

«Takunyacı t-kımını da içine alan bir koalisyonu tek çıkar yol gördüğüne değinen Eygi, ille de acici demokrasi» diyor: «Bizim için en güzel ve verimli çalışma vasati demokrasi ve hürriyet reşimidir. Din mekteplerimizi, basınımızı hayır derneklerimizi, kültürel çalışmalarımızı.. sonrasında mızı, teşkilâtlanmamızı Allahın lütfuyla demokrasi havasının borcluyuz. Ama bizsiz demokrasi istemeyiz.»

NEDEN TEPETAKLAK OLDULAR?.

Demirel'in «tepetaklak» oluşunu da Eygi, 20 nedene bağlıyor. Bu 20 nedenden birkaç örnek:

— Başvekil, basın toplantısında İslâm Devleti fikri ile komünist devlet fikrini bir tuttu.

— Diyanete baskı yapıldı, bira aleyhine fetva vermesi engellendi.

— Müslüman halk, sefalet içinde inlerken, milletle alay edercesine kızarmış hindûl ve şarapla ziyafetler çekildi İşret sofrasında fotoğrefçilara poz verildi.

— Seçimden önce «dayın dedikleri «ehli İslâm'sa, seçim sonunda «ayı» muameleşi yapıldı.

— Yabancı sermayeye yeni yeni bira ve sakap fabrikaları yaptırılarak memleketimiz meyhaneye çevrildi.

— Rüşvet, kredi yoluszluğu, millet malını çalmak, taahhüt ve komisyon dalaverecilliği ile mücadele edilmedi.

Batı Basınında

Hükûmet Bunalımı

Batı basınında, Demirel Hükûmetinin düşürülmesiyle ilgili çeşitli yorumlar yapılmaktadır. Bu yorumlardan ilgi çekici bazı örnekler veriyoruz:

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG — Demirel'in özellikle ekonomi politikası alanındaki başarısında görülebilecek olan büyük ehliyeti yönünden, şimdiki bunalım altında, onun ye rini kimin doldurabileceğini kestirmek güçtür.

LE MONDE — Demirel taraftarlarının barışması gibi hiç beklenilmeyen ve gerçekleşmesi imkânsız görünen olaylar dı şında. Fonu, hangi yönden incelenirse incelensin, bir çıkmaz karşısında bulunuldüğü görülmektedir.

COMECA: — Yunanistan'da durumun normalleşmeye doğ ru gittiği kabul edilse de ,Nato Güney Doğu bölgesinin ön ka nadı olan Türkiye'de yeni bir tehlike beliriyor..

1960'ta, ABD Savunma Bakanlığı, «kontrolü imkânsız» bir bombanın infilâkini önlediği düşüncesiyle, General Gürsel'in idaresinde Türk Ordusunun başına geçtiği halk ihtilâline hayır dualarını esirgememiştir..

Hükûmeti kurmakla yeniden görevlendirilecek olan Demi rel'in, iktidar zirvesine çıkması ve Parlamentoda eski nüfuzu nu sağlaması biraz güç olacaktır. Bununla birlikte, Akdeniz'de bir Rus donanmasının mevcudiyeti karşısında, Türkiye'de yeni bir ihtilâlin patlaması, 1960 ihtilâlinden çok daha tehlikeli ola caktır.

INTERNATIONAL HERALD TRIBUNE — Demirel, bağımsız lar ve başka partilerden ayrılarak, AP'ye geçenleri bir araya ge tirerek itimada sayan olmayan bir çoğunluk sağlayabilir. AP kaynakları her hal ve kârda, kurulacak hükûmetin geçici olaca ğını söylemektedirler.

(Seçime gidilirse, 41'lerden çoğu) kendi seçim bölgele rinde çok oy sağlayabilecek güçte kimselerdir ve partinin açık bir çoğunluk sağlamasına engel olabileceklerdir.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG — Atina, Ankara' daki bunalımdan endişe duyuyor.. Gelecekteki hükûmetin tu tumuna ,sâdece her iki devlet arasında düzelen atmosferin ve harcanan bâzı çabalarla Nato müttefikleri olarak aralarında tek rar kurulan askerî işbirliğinin devamı değil, fakat aynı derece de. Kıbrıs'taki cemaatler sorununun nihaî çözümü de bağlı kal maktadır.

Ankara — Atina — Lefkoşe üçlüsünde belirecek her ârı za, ciddî komplikasyonlara yol açabilir.

CHRIST UND WELT'in NATO VE TÜRKİYE UZMANI — Tür kiye, coğrafî durumu itibariyle, kıtalararası stratejik önemi ha iz bir ülkedir. Bu kıtalarda devam edegelen temel kuruluş, Tür kiye'de siyasî bir değişikliklo moçhule gidebilir .Demirel, kuv vetlerarası dengeyi sağlayan başarılı bir politikacı nitelliği ile dikkati çekmektedir. Nato'nun Güney Doğu kanadında Türkiye' nin bir garantî ülke olduğu kanaatî sarsılmamıştır....

Demirel'in iç ve dış politikada oynadığı rol önemlidir. De mirel siyasetinin iç ve dış politikada ağırlığı takdir edilmekte dir. Bu sebeplerden, iktidardan düşer veya çekilirse, çok mü teessir olacağını söylemek isterim.

DIE WELT — Türkiye'nin Sovyetler Birliği ile ilişkilerini Ba tılı kalarak geliştiren Demirel, Nato'ya bağlı tutumuyla başarı sağlamış bir politikacıdır..

Yabancı sermayeden korkmadan uyguladığı iktisadî politi ka da Demirel'in kayda değer bir yönüdür .

TA SİMERİA (Yunan) — Politikacılar arasındaki husumet, hükûmet bunalımını doğurduğu için Ordu da hoşnutsuzluk duy maktadır. Ordunun Demirel'e karşı olmadığının bir ispatı da, yeni hükümetin teşekkülü için gayretler sarfeden Demirel'e biz zat Cumhurbaşkanı General Sunay tarafından yeni hükümeti kurma emri verilmesidir.

CIA hizmetindeki «Hür Avrupa» Radyosu Ankaraya mı gelecek

14 Şubat 1970 tarihli Paris-Match şu haberi verdi: «Doğu Avrupa ülkelerine yayın ya pan, finansmanını CIA'nın sağ ladığı «Hür Avrupa» radyo is tasyonu Munich'ten ayrıla cak. Brandt, iki Almanya ara sında ilişkileri düzeltmek için hiçbir şeyi esirgemiyor. 1800 kişi çalıştıran «kapitalist an ten» Ankara'ya göç edecek.»

2 Şubat 1970 tarihli Daily Mirror da aynı haberi vermiş tir. Sovyetler Birliği, Doğu Almanya ve öteki komşu ko münist ülkelerle ilişkilerini düzeltmeye çalışan Brandt CIA ve USIA gibi Amerikan örgütlerinin yönettiği bu so ğuk savaş silâhının toprakları üstünde kalmasını istememek tedir. Doğu Avrupa ülkeleri de, «Hem dostluk, hem Hür Avrupa Radyosu, olur mu?» de mektedirler. Nitekim 12 O. cak 1970 tarihli Le Nouvel Observateur, Hür Avrupa'nın artık Almanya'da istenmediği ni yazmaktadır: «Bâzı Alman sosyalistleri, Hür Avrupa'nın ülkeden ayrılmasını ve başka yerde yayın yapmasını yürek ten istiyorlar. Nitekim baskı lar devam edecek. Polonyalı lar ve Çekler Willy Brandt'ın dostlarına «Doğu'ya açılışın eşsiz bir düşünce olduğunu, ama Hür Avrupa'nın her iki tarafı da rahatsız ettiğini ve bunun ticaret ve politikaya büyük zararları dokunduğu nu» anlatmayı hesap ediyor lar. Sovyetler de işe karışı yor ve barışçı olimpiyat oyun larının, Münich'te psikolojik savaşın merkezi Hür Avrupa' nın birkaç yüz metre ötesin de yapılacağını söylüyorlar. Sovyetler, «Bu, utanç verici birşeydir» diyorlar.»

Bütün bunlar göstermekte dir ki, soğuk savaş ve tahrik aracı «Hür Avrupa», Alman ya'dan gidecektir. Amerikalı lar, radyo istasyonunu Anka ra'ya taşımayı düşünmüş ola bilirler. Fakat Demirel — Çağ layangil ikilisi, bu tahrik ara cını Türkiye'ye getirmeye cür et edebilirler mi?

Dışişleri Bakanlığı ilgilileri, «böyle birşeye ihtimal verme diklerini», «fakat bu konuda henüz herhangi bir bilgileri olmadığını» söylemişlerdir. ABD Ankara Büyükelçiliği ba sın ateşeliğinden Bradley ise, «Bu hususta bir haberimiz yok. Onun için herhangi bir şey söyleyememe» demekle ye tinmiştir.

Görüldüğü gibi, Batı bası nın bu haberi, daha yalanları mış değildir. Fakat biz, herşe ye rağmen, Demirel — Çağla yangil ikilisinin böyle akıl dı şı bir tahrikçiliği, istemeseler bile, gerçekleştirebileceklerine inanmıyoruz. Bu unla birlik te, Türk kamuoyunu şimdi den uyarmak için Hür Avru pa Radyosunu gerçek yüzüy le tanıtıyoruz :

HÜR AVRUPA RADYOSUNUN PERDE ARKASI

Yirmi yıl önce 1 Haziran 1949'da New York'da «Hür Avrupa Milli Komitesi» adı al tında bir Amerikan örgütü ku rulmuştu. Kendi yayın organ larında açıklandığına göre ör gütün kuruluş amacı Doğu Avrupa ülkelerindeki sosya list rejimleri yıkıp yerine ABD tipi rejimleri yerleştir mektir. Üyeleri arasında CIA ajanlarının da bulunduğu bu ana kuruluşa bağlı üç kuru luş daha vardır ki, bunlar «Hür Avrupa Radyosu,» «Öz gürlük Seferberliği», ve «Orta Avrupa Çalışma Merkezi» dir.

Yirmi yıllık geçmişinde (Hür) Avrupa komitesi amacı na varmak üzere çeşitli pro paganda araçları geliştirmiş tir. Bunların içinde en etkini, kuruluşun nüvesini meydana getiren «Hür Avrupa Radyo su» dur. Polonya, Çekoslovak ya, Macaristan, Romanya, Bulgaristan ve Arnavutluğa yayın yapan çok sayıda istas yonları ve gelişmiş haberleş me sistemleri ile Hür Avrupa Radyosu, Batının düşünce kay şt yürüttüğü psikolojik sava şın odak noktasını meydana getirmektedir. Hür Avrupa Radyosunun merkezi Munich' tedir. ve bütçesi 11 milyon do lardır. Amerikalı bir gazeteci olan Sanche de Gramont'un yazdığına göre, bu zengin büt çe ESSO, Ford ve General Motors gibi dev Amerikan trüstleri tarafından beslen mektedir.

Hür Avrupa Radyosunda e mir verme yetkisi, Amerikalı ların elindedir. Yirmi tane t dari mevkiin hepsinde Ameri kan vatandaşları bulunmakta dır. Doğudan Batıya geçmiş burjuva kökenli kimseleri de satın almakla beraber, onlara pek güvenemediğinden bu kimseler, tercüman ve spiker gibi ikinci derecedeki görev lerde kullanılmaktadır. Al man vatandaşları ise teknis yen olarak veya hizmet işle rinde görevlendirilmişlerdir. Munich'teki binalar silâhlı nö betçiler tarafından korunmak tadır ve bu nöbetçiler doğru dan doğruya Washington'dak' CIA merkezinden emir almak tadırlar. Esasta Hür Avrupa Radyosunun yönetimi, prog ramların seçilmesi, emirlerin verilmesi hep Amerika'dan, Hür Avrupa Milli Komitesi n'in bulunduğu New York şeh rinden yapılmaktadır. New York'daki idareciler ise US IA (Amerika Birleşik Devlet leri Enformasyon Bürosu) na bağlıdırlar. USIA'in tasvibini almadan hiç bir harekette bu lunamazlar.

Yayınlanacak programlar Munich'e New York'dan gön derilmekte ve yine New York tarafından seçilen ülkede ya yın yapacak istasyona veril mektedir. Bütün bu işler emir lere sıkı sıkıya uyulmak sure tiyle ve tekrar tekrar kontrol dan geçirilerek yapılmakta dır.

Olayları geriden izlemiş ol mamak için en çabuk bir ha berleşme sistemi geliştirilmiş tir. Öyle ki, USIA'den çıkan bir yazı 1 saat içinde altı dil de hazırlanmış olarak Mu nich'e ulaşabilmektedir.

Programlarda hiç bir fikir doğrudan doğruya söylenme mekte, yumuşatılmış biçimler de, dolaylı yollardan ikna et meye çalışılmaktadır. Yayın lar daha çok gençleri aşıla mak amacıyla yapılmakla be raber, her zümre ve sınıfa hi tap eden programlar ve mü zik yayınlarına da yer veril mektedir.

Polonyalı ilgililer Hür Avru pa Radyosunun, Polonya ile ilgili her şeyi bilmeye özel bir çaba gösterdiğini ve Batılı Ca susluk Bürolarından başka Varşova'daki Amerikan Sefa retindeki memurlardan da haber aldığını söylemektedir ler. Fakat asıl haberleri dinle yicilerin mektupları vasıtasıy la almaktadırlar. Yayın sıra sında Radyo, dinleyicileri sa dece program hakkındaki gö rüşlerini belirtmek için dahi olsa ısrarla mektuplaşmaya davet etmektedir. Bu mektup lar, Batı Avrupa'yı gezmeye ge'en Doğulu turistlerce cevap landırılan anketler ve özel konuşmalar, sıkı bir incele meden geçirilerek varılan so nuçlar doğru New York'a gön derilmektedir.

Kasım 1951'de Munich'teki merkezin başına atanan Mr. Jakson, personele şöyle de mekteydi: «Elde etmek istedi ğimiz ülkenin kendi insanla rı, silâhlı bir başkaldırmaya girişmezse, dışarıdan askerî bir müdahalenin hiç anlamı yoktur. Bunun için, Hür Av rupa Radyosunun asıl görevi, Doğu Bloku ülkelerinde iç hu zursuzlukları tahrik etmektir. Hür Avrupa Radyosu psikolo jik bir savaş örgütüdür.»

Tağmaç Olayı

Ne hikmettir bilinmez, bir süre var ki, gazeteler ve radyolar sık sık, Genelkur may Başkanı Orgeneral Memduh Tağ maç'ın sağlık durumu hakkında haberler veriyorlar. Bu haberlerin hemen hepsinde söylenip yazılan şeyler genellikle memnun luk verici. Genelkurmay Başkanının sağ lık durumunun ya çok iyi olduğu, ya hafif bir grip atlattığı, ya da hastalığının iyi leşmeye yüz tuttuğu yolunda haberler bunlar. Üstelik bu haberler, sağlam olma sı, güvenilmesi ve şüphe edilmemesi gere ken kaynaklardan veriliyor.

Bu ne zamandan beri böyle?.

Taa 1969 yılının 21 Aralığından beri..

Genelkurmay Başkanı Orgenera lTağmaç «iyidir, iyileşiyor, yakında görevine başla yacak» yollu bildirilere rağmen, ikibuçuk aya yakın süredir hastadır ve görev yapa mamaktadır.

NEYİN DOĞRULANMASI?

Uzun süreden beri Genelkurmay Bas kanlığı, Başkan hasta olduğu için veka letle yönetilmektedir. Bunun bir süre da ha böyle gideceği aşikârdır. Hal böyle i ken, mızrağı çuvala sığdırmak ister gibi, gerçeğin kamu oyundan gizlenmeye çalı şılması hem şaşırtıcı, hem yadırgatıcıdır.

Orgeneral Tağmaç'ın hastalık haberi ilk olarak 16 Ocak 1970 tarihinde, yani hastalanmasından bir ay kadar sonra bir gazete haberi ile kamuoyuna «Genelkur may Başkanı bir kalp krizi geçirdi» şek linde duyurulmuştur. Hemen ertesi günü bu haber, Genelkurmayca resmen yalan lanmıştır. Bu yalanlama aynen şöyleydi:

«Genelkurmay Başkanı Orgeneral Memduh Tağmaç, 21 Aralık 1969 tarihinde başlayan ve seyri ağır devam eden grip ten rahatsızlanmıştır.

Genelkurmay Başkanı Orgeneral Memduh Tağmaç'ın hastalığı geçmiş o lup, halen istirahat etmektedir ve yakın da görevine başlayacaktır.»

BUNDAN SONRASI

Bu açıklamanın tarihi 17 Ocaktır.

Basit bir grip geçirdiği, ama gribin bi raz ağırca bir seyir gösterdiği yolundaki açıklamadan sonra beklenirdi ki, yirmi yirmibeş gün istirahatten sonra Tağmaç, Genelkurmay'daki görevi başına dönsün. Ama bu böyle olmamıştır.

Orgeneral Tağmaç, o «gripten» kendi ni toparlayamamış, Ankara'dan kalkıp, İstanbul'a, Kalenderdeki Ordu Evine is tirahata gitmiştir.

Nekahat dönemi sanılan bu hava değ şiminin ardından gene beklenmiştir ki, Tağmaç Genelkurmaya dönsün. Ama ha yır. Bu kere Orgeneral Tağmaç, geçirdiği bir konsültasyon sonunda, yanında eşi ve özel doktoru Milli Savunma Bakanlığı Sağlık Dairesi Başkanı Profesör Dr. Gene ral Saim Bostancı da olduğu halde Ameri ka'ya gönderilmiştir.

Genelkurmay Başkanının gönderilme gerekçesi de resmen açıklanmıştır :

«Genelkurmay Başkanı Orgeneral Memduh Tağmaç, geçirdiği gripten sonra tamamen iyileşmişse de genel bir sağ lık muayenesinden geçmek üzere Ameri ka'nın Walter Reed Ordu Hastahanesine gitmiştir.»

Dünya'nın sayılı hastahanelerinden biri olan Walter Redd, Amerika'nın en ünlü ordu hastahanesidir. Amerika'nın eski Cumhurbaşkanı Eisenhower, Sunay'dan önceki Cumhurbaşkanımız Cemal Gürsel ve daha yeryüzünün nice ünlü kişisi bu hastahanede çeşitli sebeblerle tedavi gör müşlerdir. İşte Orgeneral Tağmaç'ın da bu hastahanede bir «çek — ap» tan yani tepeden tırnağa bir sağlık kontrolünden geçmesi, çevresindeki Türk doktorlarınca uygun görülmüştür.

Orgeneral Tağmaç'ın Ankara'dan İstanbul'a, İstanbul'dan da bir THY uçağı ile Frankfurt'a ve oradan bindiği bir Pan — Am uçağıyla Amerika'ya gidişi, hasta haneye varışı ve müşahadeye alınışı rad yolar ve gazetelerimiz aracılığı ile uzun uzun kamuoyuna duyurulmuştur. Üstelik, her haberde, Orgeneral Tağmaç'ın sağlık durumunun bir önceki günden daha iyi ol duğunun belirtilmesine özellikle dikkat e dilmiştir.

Bu arada ayrıca da belirtilmiştir ki, bütün masrafları Türk Silahlı Kuvvetlerin ce ödenecek olan bu «çek — ap» işlemi, ortalama onbeş gün sürecektir.

APAR TOPAR DÖNÜŞ

Derken haberler haberleri izlemiş v günün birinde bakılmıştır ki, beklenildi ginden çok daha erken bir tarihte Genel kurmay Başkanımız, Atlantiği bu kez tersi ne aşarak önce İstanbul'a, oradan da An kara'ya gelmiştir. Yapılan resmi açıklama lara göre;

«Genelkurmay Başkanı Orgeneral Memduh Tağmaç'ın Amerika'daki Walter Reed Ordu Hastahanesinde yapılan genel sağlık muayenesinde tam sıhhatte olduğu ve hiçbir arazının bulunmadığı tesbit edil miştir.»

Eh, sevinmemek mümkün mü? Genel kurmay Başkanımız 65 yaşını da geride bı raktığı halde, tam sağlıklı bir şekilde, en yetkili ve yetenekli bir hastahanenin de raporuna göre görevi başına dönecektir.

Ama Tağmaç, Amerika dönüşü görevi ne başlayamamıştır, Ankara'ya dönüşün den bir iki gün sonra radyolar, ardından da gazeteler, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Memduh Tağmaç'ın Gülhane Askeri Tıp Akademisinde kalın bağırsağından bâ sit bir ameliyat geçirdiği ve sağlık duru munun son derece iyi olduğu haberini yaymışlardır. Yapılan resmî açıklamalar ise Orgeneralin birkaç güne kadar görevine başlayacak duruma geleceğini bildir mektedir.

Ankara Gülhane Tıp Akademisinde yapılan ve pek başarılı geçtiği söylenen ba ğırsak ameliyatından sonra beklenmiştir ki, Orgeneral Tağmaç ayaktansın, birkaç gün sonra da görevine başlasın.

Ama iş böyle olmamış, ilk ameliyat tan birkaç gün sonra, genç bir sabaha kar şı, Orgeneral Tağmaç, ikinci bir kalın b ğırsak ameliyatı geçirmiştir. Ve muttad üzere gene bir resmî açıklama yapılmış, radyolar ve gazeteler bunu kamuoyuna duyurmuşturl.

«Gülhane Askeri Tıp Akademisinde ikinci kez başarılı bir kalın bağırsak ameliyatı geçiren Genelkurmay Başkanı Orgeneral Memduh Tağmaç'ın sağlık du rumu her an biraz daha düzelmektedir..»

Ardından da profesör general doktor larımızın, Tağmaç'ın sağlık durumunun gün günden daha iyiye gittiğine dair de meçleri, bildirileri birbirini izlemeye de vam etmiştir.

NOKTAYI KOYALIM

Şimdi işin burasında noktayı koya lım ve durup düşünelim:

Orgeneral Tağmaç, 21 Aralık 1969 ta rihinde grip diye yatağa yatmıştır. 17 Ocak 1970 de, Genelkurmay Başkanının yakalandığı gripten kurtulduğu resmen açıklanmış, görevine başlayacağı bildiri miş ama ardından Tağmaç, İstanbul'a dö lenmeye gitmek zorunda kalmıştır. İstan bul dönüşü Orgeneral Tağmaç, basit bir grip denirken, genel bir sağlık kontrolü dan geçirilmek üzere Amerika'ya gönde rilmiştir. Oradan da verilen haberler sağ lık durumunun çok iyi olduğu yolunda ol muş, ama ardından Tağmaç Ankara'ya gelir gelmez ameliyat masasına yatırılmış tır. İlk ameliyatın çok başarılı geçtiğin ni ileri sürenler, bir süre sonra ikinci bir ameliyat daha yapmışlar ve bunun da ge ne çok başarılı geçtiğini, sağlık durumu nun günden güne düzeldiğini söylemişler dir.

Bu durumda, hangi makama, hangi resmî ve yarı resmî açıklamaya ne ölçü de güvenilebilir?.

İşin daha başka bir yanı da var. Ger çekte ne olduğu bir türlü anlaşılamayan Genelkurmay Başkanı Orgeneral Mem duh Tağmaç'ın sağlık durumu konusunda söylentiler almış yürümüştür. Kimisi ko ner yetersizliği, kimisi kanser demektedir. Kimine göre geçirilen iki ameliyat basit bir kolit ameliyetıdır. Şu, ya da bu.. Önem li olan, Türk Silâhlı Kuvvetlerinin Komu tan. sıfatını taşıyan Orgeneral Tağmaç'ın gerçek sağlık durumunun ne olduğunun ve nasıl bir seyir izlediğinin kamuoyunca kesinlikle bilinmeyişidir. Bu konuda, orta da güvenilecek hiç bir makam kalmamış tır.

İnanmak istemediğimiz söylentilere göre Tağmaç'ın, Gülhane Askeri Tıp Akademisi Sağlık Kurulundan, istim arkadan gelsin örneği, yurt dışında tedavisi gereklidir, şeklinde bir rapor alınmadan Amerika'ya gönderilişi, Türkiye'de yapılabilecek bi çek — ap'a güvenilmeyişi, bilgi ve tecrübe sine güvenen genç doktorlarla, profesör genel doktorlar arasında büyük anlaşmaz lıklara yol açmıştır. Gülhane sağlık kuru lundaki doçent albay doktorlar ve hatta bazı profesör albaylar, Türkiyede, kendi imkânlarımızda rahatça yapılabilecek bir sağlık muayenesinin taa Amerikalarda yaptırılmış olmasına karşı şiddetle tepki göstermişlerdir. Bu yüzden bu rapor bir türlü alınamamış ve Orgeneral Tağmaç' la, eşi ve özel doktorunun Amerika gezisi yarıda kesilip palas pandıras yurda dönül müştür...

Evet.. Şimdi bütün bunlardan sonra, eğri oturup doğru konuşalım: Kimdir bi tün bu karışıklığın ve arap saçına dö müş işlerin, söylentilerin sorumlusu?

Bir bilen varsa, beri gelsin

ilhami soysal

Üniformalı Politika

OLAYLARI YAŞAMIŞ BİR EMEKLİ KORGENERAL YAZDI

SON 10 YILIN HADİSELER YARATACAK EN BÜYÜK

- Genelkurmay 2. Başkanının tertiplediği fakat Genelkurmay Başkanının bilmediği harekât.
- Seçimi AP'nin kazanmasını istemiyor fakat askerce sözümüzü tutarak müdahalede bulunmuyorduk.
- Ayık gezdiği görülmeyen Müslüman fetvacı Başgil'i karşılamak için hazırlanan törende AP li Başkanına "ateş açarım.. diyorum.
- Hafiyeliğin üstadı âzamı Topaloğlu konuşuyor: Hükümet olarak sizin emrinizdeyiz paşam!..
- İsmet İnönü'nün gizli planı.

"İFŞAATI,,

Yeni Gazete'de

(Devrim 20/3)

Yunanlılar, Silâhlanıyor

THY'nın gafleti !

Yunan cuntası, bir yandan dostluktan söz ederken, öte yandan hızla silâhlanmakta, Nato dışı bir kuvvet kurmak ta ve Kıbrıs'ta bir oldu bitti nin hazırlıkları içine girmiş görünmektedir. Enosis çığlık larıyla hortlayan terörist Mil li Cephe örgütü, herkesin bil diği üzere, Yunan cuntasının emrindedir.

Yeni bir Kıbrıs oldu bitti **nde Türkiye ne yapacaktır? Çıkartma gemilerinin** yoklu günün acısını geçmişte çeken Türkiye, bugün de. THY'nin askerî amaçlarla kullanılma ya elverişsiz uçaklar alma gaf letinin ve gaflette ısrarının be delini yarın ödeyebilir. Yunan Havayolları Olimpic, esas iti bariyle Boeing'lere dayanaa filosuyla bir seferde uzun bir menzil dahilinde 2600 kişiyi taşıyabilecek durumdadır. Bo eing 747 Jumbo jet siparişle riyle bu kapasite büyütülmek tedir. THY'nin taşıma kapasi tesi ise 750'nin altındadır. Ve Türk Hava Kuvvetlerinin gö rüşleri hiçe sayılarak, ekono mik açıdan da avantajsız uçaklar alınmıştır Türk Hava Kuvvetleri, bu bakımdan en elverişli Boeing 737'yi bulmuş ve görüşünü THY'na iletmiş tir. Hava Kuvvetleri temsilci lerine göre, bu uçak, birlik intikali, paraşütçü atma im kânı, tanker uçağı olma (ha vada ikmal) kabiliyeti, hava da karargâh (hareket merke zi) kabiliyeti yönlerinden, benzerlerine büyük üstünlük lere sahipti. THY yöneticileri, bu uyarıya boşvermiştir. Oy sa, Yunanistan, sistemli bir hazırlık içindedir. Lozan Ant laşmasını çiğneyerek, 12 Ada larda askerî üsler kurmuştur.

Adalardaki jet uçak alanları nı «turistik tesis,» uçak pist lerini «turist yol» diye gizle mektedir. Batı ülkelerinden Miraj uçakları, hücumbotlar, ağır tanklar ve denizaltılar al ma yolundadır. Hürriyet ga zetesinin bildirdiğine göre, Yunan komandoları İsrail'de eğitim görmektedir!

Kurtuluş Savaşımız sırasın da, Anadolu'dan yetişme silâh tâcirî Zaharidis, Yunan ordu sunu donatmıştı. Şimdi de Onasis ve benzerleri, Yunan ordusunu üstün duruma getir mek için kesenin ağzını açmış lardır. Yıllardır süren bu sis temli silâhlanma ve hazırlan ma haberleri basında çıkınca, Çağlayangil Hariciyesi, olay ları küçümsemekle ve «ilgili leri uyardık» demekle yetin miştir. Türk basınındaki soz kampanya üzerine de, Çağla yangil, sudan bir demeçle işi geçiştirmiştir.

THY yöneticileri gibi, ikti dar yetkilileri de uykudadır.

HASAN ÂLİ YÜCEL

Hasan Ali Yücel, ölümünün 9. yıldönümüne rastlayan geç tigimiz Perşembe günü, Ankara'da, TÖS salonunda düzenlenen bir törene anılmıştır. İlk konuşmayı yapan TÖS ikinci Başkanı Dursun Akçam ,Hasan Ali Yücel'in kişiliğini, mücadelesini ve hizmetlerini anlatmıştır. TÖS Genel Sekreteri Osman Akol da, Yücel gibi devrimcilerin ömürleri boyunca mücadele ettikleri devrimler için, bugün, Atatürk Türkiyesinde gençlik, ordu ve öğretmenlerin tek bir yumruk haline geldiklerini belirtmiştir. Daha sonra Musa Çınar, Aziz Kaysel, Veli Yazar, İffet Akol, Emir Alioğlu, Seyfi Koryürek, Dadaloğlu, Fahri Özçelik ve Rauf İnan coşkun ve içten konuşmalarla Yücel'i anmışlardır. Bu arada, Nazım Bayata dikkatle izlenen konuşmasında, Yücel'in Kurtuluş Savaşını gerçekleştiren asker — sivil aydın tabaka nın sivil kesiminden, İsmet Paşayı da mağlup eden karşı — devrim hareketine karşı mücadele etmiş bir devrimci olduğunu söylemiş ve onun büyüklüğü buradadır, demiştir.

FETHİ GİRAY ÖLDÜ...

1940'ların genç şairlerinden gazeteci Fethi Giray, geçen hafta Ankara'da, bir mide kanaması yüzünden kaldırıldığı hastanede öldü.

Fethi Giray'ın daha yıllarca adı ile birlikte anılacak olan ve Mustafa Kemal'e seslenen ünlü şiirini sunuyoruz:

Ankara'nın taşına bakma,
Gözlerimin yaşına bak...
Kaldır da bir sabah vakti başını.
Etnoğrafya müzesinden,
Memleketin haline bak...

SİNEMA

Sinema, Televizyon ve Seyirci

AY — İŞTE BEN DE TELEVİZYON YILDIZI OLDUM

Batı ülkelerinde son on beş yirmi yıl içinde sinema seyircisinin sayısında korkunç bir düşüş oldu ğu bilinmektedir. Son bir istatist ğe göre, seyirci sayısının savaştan sonra ulaştığı en yüksek yıllar te mel alındığı vakit 1968'deki azalmı şöyledir : Fransa (en yüksek seyir ci sayısı 1937'de 411 milyon, 1968'de 201 milyon, düşüş oranı: yüzde 51), İtalya (1955'te 819 milyon, 1968'de 560 milyon düşüş oranı: yüz de 31) Batı Almanya (1956'da 8 1 a m i l y o n, 1968'de 172 milyon, düşüş oranı: yüzde 79), Belçika (1955'te 110 milyon, 1968'de 30 milyon, düşüş oranı: yüzde 73), Hollanda (1955'te 70 milyon, 1968' de 27 milyon, düşüş oranı: yüzde 57.) Batı Avrupa'da yalnız, gelenek lerine sımsıkı bağlı, dışarıya olduk ça kapanık ve resmî devlet televiz yonunda «vatan cephesi» yayını yapan İspanya'da bu düşüş en az dır. (1966'da 403 milyon, 1968'de 390 milyon, düşüş oranı yüzde 3,2). Bu na karşılık İngiltere'de bu oran yüz de 92 gibi (1948'de 1.514 milyon, 1968'de 250 milyon) baş döndürücü bir sayıya varmaktadır.

BAŞ ETKEN : TV

Nüfusun sürekli artışına rağmen batı ülkelerinde sinema seyircisinin bu sürekli azalışının nedenleri çok çeşitlidir: Cep kitaplarının milyonla rı bulan baskısından tutunuz da otomobil sahibi olanların çoğalması na, iç ve dış turizmin gelişmesinden uzun — çalan plakların ses alma araçlarının çoğalmasına... kadar bir sürü etken sayılmaktadır. Ama bü tün araştırıcıların en ufak kuşku sız maksızın öne sürdükleri baş etken televizyondur. Televizyon sayısı art tıkça, sinema da seyircisinden bü yük kayıplar vermektedir. Nitekim, Batı Avrupa'da sinema seyircisi yö nünden en çok «fire veren» İngilte re'nin aynı zamanda televizyonu en çok ülke olması (1968'de 154, mil yon TV, nüfus başına düşen TV sa yısı : 0, 24); ikinci büyük fireyi ve ren Batı Almanya'nın da 13 milyon TV ve nüfus başına 0,23 TV ile İn giltere'yi izlemesi; en az kayıp ve ren İspanya'da 3,5 milyon TV (nü fus başına düşen TV sayısı: 0,11) bulunması da bunu göstermekte dir.

Batı ülkeleri arasında Birleşik Amerika'nın biraz özel durumu var dır. 1968'de 70 milyon TV ve nüfus başına 0,36 TV ile bu ülke, bütün dünyada, TV dan yararlanma yö nünden başta gelmektedir. Buna karşılık 1946'dan bu yana sinema se yircisindeki azalma yüzde 50 olarak (1946: 4.400 milyon, 1968: 2.200 mil yon) kalmıştır. Ne var ki, Birleşik Amerika'da bütün sinemaların dört te birinden çoğu, otomobille uğram lıp filim seyredilen «drive — in»ler den meydana gelmektedir. İşte oto mobil sahibi olmayı, gezintiyi, açık havayı, hatta sevişmeyi, flörtü bir araya toplayabildiği için «drive — in» ler Birleşik Amerika'daki seyir ci azalmasını yüzde 50'de tutabilmiş tir (nitekim şimdilerde Fransa da sinema seyircisinin sayısını arttıra bilmek amaciyle Akdeniz kıyıların da «drive — in» ler kurmaya başla mıştır.)

TÜRKİYE'YE GELİNCE...

Televizyonun yurdumuzda da sinema seyircilerinden bir kısmını çekmesi kaçınılmaz bir olaydır. Bunda da kimsenin kuşkusu yok tur. Kestirilemeyen yön, sinemanın TV'a kaptıracağı seyircilerin sayısı, «cephe değiştirme» nin hızı, kaptırı lan seyircinin niteliğidir. Geçen ay ikinci yılını dolduran Ankara TV denemesi, artık bu konularda bazı tahminlerde bulunabilmeyi sağla maktadır.

Seyirci kaybının oldukça yavaş meydana geleceği ilk tahminler ara sındaydı. Nitekim öyle de olmuş tur. İki yıllık TV yayını sırasında Türkiye'de sinema seyircisinde ö nemli bir azalma olduğu söylene mez. Ancak bu konuda belki de başka hiç bir ülkede meydana gel meyen bir olayın yurdumuzda orta ya çıktığını da hesaba katmak gere kir: Türkiye'de TV'un kurulma sı, yayma geçmesi ihtimali olan kentlerde, hatta bu ihtimalin zayıf olduğu kentlerde bile TV satın alınmış, kurulmuş, yayın bekleme ye başlanmıştır. Yani ilk fırsatta si nemadan TV'a kitle halinde seyirci akışına yol açacak bir «potansiyel TV seyircisi» ortaya çıkmıştır. Ör neğin, İstanbul'da Teknik Üniversi te'nin zayıf güçte, bundan dolayı kentin dar bir kesiminin dışında izlenmesi olanaksız TV'una — yani gerçekte bir TV yayını olmamasına rağmen geçen yıl bu kentte kurulu 50.000 TV bulunduğu tahmin edil mekteydi. Aynı durum, daha küçük çapta İzmir, Mersin, Adana... gibi kenterlerde de vardır. Şu halde bu gün «fiili» TV yayını yalnız başkent tekî 20.000'e yakın TV'dan izlenmek le ve bu rakkama iki yılda ulaşıl makla birlikte, bu yavaşlık çok al datıcıdır.

SİNEMALARIN FERYADI

Nitekim, görünüşteki bu yavaş lık sinemacıları aldatmamıştır. Si nemanın TV'a seyirci kaptırması tehlikesini ilk ağızda Ankara sine macılarının sezinlemiş olmaları bir rastlantı değildir. Üstelik bu tehli kenin, yurdumuzda sinema salonu yapımının en hızlandığı bir dönеme rastlaması, durumu bütün bütüne ağırlaştırmaktadır. Yani bir yandan sinema salonları hızla artarken, bir yandan da sinema seyirotsinin hızla kaybedilmesi ihtimali sinemacıları kara kara düşündürmektedir. Anka ra'nın kent sınırları içindeki kapalı sinemalar bugün 48'e varmıştır. Bu sinemalardan yarıya yakını son bir iki yıl içinde yapılmıştır. Önü müzdeki birkaç ay içinde on yeni sinema daha açılmaya hazırlanmak tadır. Yani yakın zamanlara kadar sinema yönünden çok yoksul olan başkent birdenbire zenginleşmiştir. Ama bu zenginlik «Ankara Sinema Sahipleri Derneği» ni hiç memnun etmemiştir. Dernek, «Ankara Bele diyesi, dolmuşlar gibi sinemalar için de bazı sınırlamalar koymalı dır» diyor. Aksi takdirde sinemalara kilit vurmak ya da diskotek haline ge tirmek gerekecektir» diye yakın maktadır. Derneğin TV konusunda ki yakınması daha da ilgi çekicidir: «Televizyon sinemalara gereği ka dar zarar vermeye başlamıştır. Te levizyon olduğu geceler sinemalar bomboştur.»

BÜYÜK TEHLİKE

Ankara'da kendini şimdiden du yuran bu tehlike, İstanbul TV'ı başlayınca yurdumuzdaki yarii ya bancı bütün sinemacılığı kökünden sarsacak ölçüye varacağa benze mektedir. İstanbul TV'unun bu yıl başlaması, ilstelik Ankara TV'ayla bağlanması, böylelikle haftanın her günü yayına geçmesi gerçekleşecek gibidir. Bu durumda, bugün İstan bul'daki 50.000 TV mevcudunun yıl sonuna, en geç önümüzdeki yıla ka dar bir katına çıkması, çok iyimser bir tahmin sayılamaz. 100.00 TV ise, İstanbul nüfusunun tamamının de gilse bile, tamamına yakınının bu yayınlardan yararlanması demek tir. Öte yandan İstanbul'un, yurdu muzdaki sinema seyircilerinin ge nellikle dörtte birini sağlaması, teh likenin büyüklüğünü açıkça ortaya koyar. İzmir'in Adana'nın buna ka tılmasının ise bir «yıkım» olacağı sanılmaksızın söylenebilir. Sinema cılar zam isteklerini her vakit ekol le başına bilet fiyatlarının azlığına dayanarak hesaplamışlardır; ama ka labalık, hatta ortalama allenin yılda küçük bir ücret karşılığı yarım bir düğme çevirme zahmetiyle beş altı saatlik değişik bir programı kolay lıkla sağlamak dururken, gittikçe artacak bilet fiyatına, ulaşım fiyatı na, ulaşım zorluğuna, vakit kaybına rağbet etmemesini anlamakta her halde güçlük çekmeyeceklerdir.

Programlar Ankara TV'nun şimdi ki programları gibi abuk sabuk ol sa da...

ÇIKMAZA DOĞRU...

Sinemacılar özellikle yapımcı lar şüphesiz bu tehlikeye karşı ça reler arayacaklardır. Ancak bu çare lerin, yine her zamanki gibi en ol madık çeşitten, en küçük hesaplı, en yanlış çareler olacağı yanımak sızın söylenebilir. Sinemacılar için kaliteli programlara salonlarında yer vermek en başta gelen çare ola caktır. Ancak buna ne filim getirici lerin ne salon sahiplerinin yatkınlı ğı vardır, ne de bunu besleyebile cek ölçüde seyirci, şimdilik, bulun bilecektir. Salon sahiplerinin, bası na kadar uzanan ikramiyelere, toto lara yer vermesi bu durumda hiç şa şırtıcı olmayacaktır, ama bu bir kurtuluş yolu olamaz. Yapımcıların durumu daha da sıkıntılı. Yapımcı lar için de ilk düşünülecek, filimle rin kalitesinde bir gelişmedir. Ama bu da olanaksızdır. Çünkü yerli fi limlerin kalitesinde şimdiye kadar dişe dokunur bir gelişme olmamışsa bunun nedeni filimcilerimizin bunu başarabilecekken yapmamaları de ğil, bunu başarabilecek durumda ol mamalarıdır. Kaldı ki, yapımcılar büyük bir ihtimalle, TV'a kaptırı lan seyircilere değil de, TV'dan ar takalan seyirciye yönelmeyi tercih edeceklerinden tam bir çıkmaza gi receklerdir. Çünkü bu seyirci, Anka ra, İstanbul, İzmir gibi, her şeye rağmen sinema yönünden en gelişmiş seyircileri çıkaran kentlerin dı şında kalanlar olacaktır. Yani bir kez daha «Anadolu'dan gelen fatu ra» eskisinden de çok ağırlığını du yuracaktır. Yerli sinema şimdiye kadar olduğundan daha büyük oran da, seyircinin en gelişmemişine yö nelmek zorunda kalacaktır. Belki bu durumda «halk sineması yap mak,» daha doğru deyimle «halk ti pi» film çevirmek isteyenlere iş çı kacaktır ama, bu durum sinemamı zın sanat yönünden daha da gerile mesine yol açacaktır.

Nijat Özön

SAHNE

«Canavarın dişleri söküldü,kuzu oldu»

Konur Ertop

İstanbul'da çoğalan özel tiyatroların yanı sıra emektar Şehir Tiyatrosu, sahnelerine yenilerini ekliyor. Belediye nin Yeni Komedi, Üsküdar, Saraçhanebaşı, Zeytinburnu tiyatrolarına Harbiye ve Esen tepe tiyatroları da katıldı. Önümüzdeki günlerde Kadı köy Tiyatrosu perdelerini a çacak. Bu arada yapımı 23 yıl süren İstanbul Kültür Sara yı halktan kopmuş bir kültü rün sonpluklarına sahne ol makta devam ediyor. Öteki tiyatroların ise yarısında seks ticareti, yarısında toplumcu luk ticareti yapılıyor. Buna karşılık Muhsin Ertuğrul'un başrejisörlükten uzaklaştırıl ması üzerine tiyatro yazarları mızla ilgisini koparan Şehir Tiyatrosu şimdi bir iyi niyet havası içinde görünüyor: Be lediye Başkanı Dr. Atabey, Harbiye Tiyatrosunu açarken yaptığı konuşmada; «Sayın tiyatro yazarları! Sahneleri miz sizin eserleriniz içindir.

Sizlerden öz ve şekil bakımın dan bizim olan eserler bekli yoruz. Tercüman ve adaptas yon da önemlidir şüphesiz. Onları yapanlar da kültürü müze katkıda bulunuyorlar ama, bizim olan, milli damga sını taşıyan ve her yönüyle Türk olan eserlere özlemimiz büyüktür.» dedi. Esentepe Ti yatrosu bu anlayış içinde çağ daş bir Türk yazarının eseriy le, N e c a t i Cumalı'nın Tehlikeli Güvercin adlı oyu nuyla çalışmaya açıldı.

Harbiye Tiyatrosu'nun ilk oyunu, Rus yazarı Yevgeni Schwarz (1968 — 1958) dan Adalet Cimcoz'un çevirdiği masalımsı bir güldürü idi.

Masallarla başırnieşir olan bir sanatçı Schwarz. Ünlü ma sal yazarlarının eserlerinden yararlanarak çocuklar için o yunlar yazmış. Grimm Ander sen gibi masalcıların Kül Ke disi, Pamuk Prenses, Kırmızı Şapkalı Kız gibi eserlerini o yunlaştırmış. Bunu yaparken de günümüzün olaylarından esinlenmiş. Kahramanlarını masal motifleri, olağanüstü lükler içine yerleştirmiş. Ama bunu toplum sorunlarına, ça ğımızın vüzkarası sömürücü lerine, diktacı zorbalara yöne len bir eleştiriyle birleştir miş. Halka, geçimlerini alın teriyle kazanan emekçilere karşı beslediği umudu ekle miş masallarına. Uyanışa, kar şı koymaya bir çağrı, Sch warz'ın eseri.

Harbiye Tiyatrosunda sah nelenen oyun, sanatçının «Gö ge Canavar — Yeni evlilerin öyküsü» adını taşıyan üçleme si içinde yer alıyor. Baskı yö netimine karşı direnişi konu ediliyor.

Genç Lanselot'un uzun yol culukları sırasında uğradığı garip kasaba, bir canavarın baskısı altındadır. Yorgun de likanlının konaklamak için sığındığı ıssız evde, sağduyu su insanlarınkini gölgede bı rakan sevimli kedi, evin kızı Elsa'nın da Canavar'a kurban edilmek üzere olduğunu anla tır. Lanselot canavara karşı mücadeleye girişecektir. Fa kat sahneye gelen Cenavar öy le üç başlı, sivri dişli, iri pen çeli, gözleri ateş saçan kor kunç yaratıklardan değildir.

Sırası gelince masal canavarı da olur, ama o asıl baskı yö netiminin diktatör tipidir.

Halkı kıyasıya ezen, karabor sacıları, üçkâğıtçılara fırsat dağıtan, özgürlükleri ortadan kaldırandır. Canavarın ola ganüstü güçlerine karşı kov mak için kasaba halkı Lanse lot'un yanında yer alır. Ken disine verdikleri (Ortaçağ ma sallarının sihirli araçları) u çan halı, miğfer, kılıç ve ke man; kol emekçileriyle halk sanatlarının simgesidir.

Canavar yok edilir. Ama a sıl iş, canavarlığın ortadan kaldırılmasındadır. Nitekim çarpışmada Lanselot da ka yıplara karıştığı için kasaba lılardan biri, Belediye Başka nı, adım adım Canavarın yeri ni alacaktır. Bilinçlenmemiş, kötülüğe şartlanmış halk da Başkanın çevresinde kolayca birleşecek, fırsatlardan pay kapmaya çalışacaklardır.

Lanselot'un mücadelesi ve niden başlayacak, duvarlara yazılan yazılarla ancak yürü tülebilen cılız direniş, sonuca ulaşacaktır.

Eseri sahneye koyan Hüse yin Kemal Gürman, Canavar' ın Stalin diktatörlüğüne kar şı özgürlüğü savunmak için yazıldığını gözönünde tutarak alabros saçlı, pos bıyıklı kalı ramanına Stalin'in çizgilerini vermiş Kemal Ergüvenç ka lıp kıyafetiyle bu röle doğru su uygun düşüyor. Bir yıldır sahneye çıkmayan Sibel Gök sel de bu yeni rolünde zarar sız bir masal kızı görünüşün de. Başkan'ı oynayan Rıza Tüzün, topluluğun en başarı lı elemanı sayılabilir. Yaltak lanan, dalkavukluklar eden i. ki yüzlü çıkarcının fırsatlar dan yararlanışına, gitgide ars lan kesilmesine uygun düşen bir oyun çıkarıyor. Kedi ro lünde Ferih Egemen, Başkan' ın oğlu Heinrich rolünde En gin Gürman, el sanatçıları, belediye üyeleri, kasabalılar.. ellerinden gelenj yapıyorlar.

Lanselot'u oynayan Doğan Bavlj ise ortalıkta Western kahramanları gibi dolaşmak tan öteye geçemiyor; soğuk, durgun ve eserin havasına ya bancı kalıyor.

Oyunun seyirci tarafından tutulmaması elbette yalnız onun başarısızlığından değil dir. Bu benimsenmeyiş sem bolik tema arasında bağın kolay kurulamayışından da değildir. Hattâ, Harbiye'deki yeni sahnenin anacadeye gö re sapa yerde oluşundan da değildir.

Şehir Tiyatrolarında iyi e ser seçimine, eli yüzü düzgün çeviriye, doğru dürüst sah neleneye rağmen eksik kalan şey, memur zihniyetinin ti yatro sevgisini, sanatı tutkusu nu öldüren yanıdır. Bu emek tar tiyatro son yıllarda, işe yarar elemanlarından pek ço ğunu özel kuruluşlara kaptır mıştır. Geride kalanlar arasın da belli bir başarıyı tuttura bileceklerin sayısı 6 ayı sah neyi dolduracak ölçüde değil dir. Kurulış, okul niteliğini yitirmiştir. Yöneticiler arasın da bazen gizli, bazen açık ola turka çekişmeler eksik olma maktadır.

Yeni sahneler ve iyi seçilen eserler yanında ancak bu nok talara da dikkat edilmesi, Şe hir Tiyatrolarını yeniden can lı bir kültür kurumu haline getirecektir.

Gelecek sayı:

ORHAN ASENA

Şeyh Bedrettin eleştirilerine cevap veriyor

kültür,
siyaset, ekonomi ve
toplum sorunlarımız
açısından
tarihimizi çözümleyen,
bugunumuze
ışık tutan
ve yarına yol gösteren
BELGELER
ve
zengin
araştırmalarla
BELGELERLE
TÜRK TARİHİ DERGİSİ
DUN BUGÜN YARIN
her gerçekçi Türk aydınının
hizmetinde
29. sayısı çıktı

Amerika'da Lozan Tartışmaları

«CHESTER İŞİNİ BOZMAK İSTEYEN VİCDANSIZLARIN ISRARLI VE SİNSİ ÇABALARI BOŞA ÇIKACAKTIR...»

Dr. Hamlin : Ben sâdece, şayet şeriat kalktıysa, Türki ye Cumhuriyeti diye bahsedi len ülkede, herhangi bir Hı ristyan, yabancı ya da Türk' ün güvenebileceği yerleşmiş bir kanun düzeni kalmamış olacağına işaret etmek istiyo rum. Bizim teşrii bir Meclis tarafından konan kanunları mız bir ayda ya da birkaç ay da tanzim edilmiş kanunlar değildir. Bizim kanunlarımız yıllar ve yüzyıllarca süren uy gulamalardan doğmuş ve ge lişmiş kanunlardır. Şeriat il ga edildiğine göre kendi ca balarının ya da yabancıların dâvalarında Türk mahkeme lerinin hangi kanunları uygu layacağını öğrenmek doğru su çok ilginç olacaktır.

Mrs. Alma Gluck Zimbalist : İmtiyazlarımızın kaldırılması nın yararımıza ya da zarar mıza bir etkisi olmuş mudur?

Başkan : Mr. Miller imtiyaz larımızın ilga edildiğini kabul etmiyor. Once bunu izah eder misiniz? Mrs. Zimbalist'in so rusunu ondan sonra cevaplan dıralım.

Mr. Miller: Amerika Birle sik Devletleri bahis konusu olduğunda kapitülâsyonların ilga edilmiş olduğunu kabul etmiyorum. Anlaşma müzake releri süresince Düşileri Ba kanlığı da bu görüşü muhafa za etmiştir. Benim anladığı ma göre, kapitülâsyonların il gası bu anlaşma ile teklif edil mektedir. Şayet bunlar za ten ilga edilmişse niçin ye niden ilga edilmesi isteniyor? Elle tutulur bir örnek ver mek için, şu anda Ankara nezarethanesinde iki kişinin tutuklu olduğunu bildirmek isterim.

Bunlar kapitülâsyonların nazarî olarak ilgasından beri tutukludur. Oysa, kapitülâs yonlar uyarınca konsolosluk mahkemelerinde mahkûm e dilmişlerdi.

Dr. Barton : Türkiye'nin muhtelif bölgelerinde 75 — 100 Amerikalı ile mektuplaşı yorum ve geçen yılın Ağus tos'unda Lozan Antlaşması nın imzalanmasından sonra kapitülâsyonların uygulanma sına son verilmesinden beri Türk Hükûmetinin kendileri ne karşı tutumundan şikâyet ettiklerini asla duymadım.

Başkan : Karşımda bir problem var. Önümde herke sin Chester Projesi olarak bil diği Osmanlı — Amerikan Kalkınma Şirketinden Mr. Horace G. Knowles'dan bir not var. Mr. Knowles men sup olduğu şirket hakkında Mr. Gerard'ın ileri sürdüğü hususlara cevap vermesine izin verilmesini talep ediyor. Problem şu: Mr. Knowles'in etrafı olarak anlattık iste diği şeyler oldukça yanıltı yorum. Oysa kendisine sade ce ikibuçuk dakika verebili rim. Bu süre zarfında ce vap verebilecek Mr. Know les'e memnuniyetle söz vere bilirim.

Mr. Knowles: Sayın Baş kan, bayanlar, baylar. Dış Politika Birliği üyesi ve Ches ter Projesinin için olduğu hakkındaki beyanı yada ya nılmasın, kendini için oldu ğu kadar projeye ve projenin sahibi olan Şirkete ve ayrıca bu müzakereleri izleyen siz dinleyiciler için de düzeltme yi görev addediyorum. Mr. Gerard, Chester Projesinin yüzde 10 kârla 300 bin dola ra Kanadalılara satıldığını beyan etti .Böyle bir satıştan gazetelerin bahsettiği doğru dur, fakat satışın yapıldığı gerçek değildir. Chester Pro jesi hiçbir zaman Amerikalı ların kontrolundan çıkma mıştır. Türkler bu imtiyazı özellikle bu şartla vermiş lerdir. Türkler, kaynaklarının Avrupa devletlerinin zararlı ilişkilerinden ve kontrolün den kurtulmasını istedikleri ve Amerikalılara güvenilikle ri ve Amerikalılarla girişecek leri her türlü işte hakkaniyet ve dürüstlükle karşılaşacak larına inandıkları için bu gibi konularda mutad uygulama larından ayrılarak bu değer li imtiyazı Amerikalılara ver mişlerdir.

İmtiyaz hiçbir zaman Ame rikalıların elinden çıkmamış tır ve bugün her zamandan fazla Amerikalıların kontro lünde olduğunu memnuniyet le arzederim. Osmanlı — A merikan Kalkınma Şirketi nin hisselerinin çoğu Amer ikalılara ve çoğunlukla New York hemşehrilerine aittir ve Türklerin bu değerli proje nin Amerikan sermayesiyle gerçekleştirilmesi ve Ameri kalıların kontrolunda kalma sı arzusuna müdahele etmek isteyen vicdansızların ve çı karcıların ısrarlı ve sinsi ça balarına rağmen öyle kalacak tır. Memleketimizin en büyük sanayi şirketlerinden birinin Türk Hükûmetinin Chester Projesini iptal etmesini sağ lamak yolundaki büttün çaba larına rağmen, projenin de vam edeceğine ve sahipliği nin burada kalacağına emi nim..

Arzusu Türkiye'ye yararlı olmak, kendi ülkelerine de gurur payı çıkarmak olan A merikalı hissedirler, kalkınma işlerini büyük zorluklar içinde yürümektedirler. De miryolu inşaatına başlanmış tır Telgraf ve telefon siste mine başlanmak üzeredir.

(Sonu var)

(Devrim 20/4)

POLİTİK DURUM

(Başı S. 1'de)

İşte İsmet Paşa, son konuşmasıyla, bu gerçeği hatırlatma ya çalışmış ve «cici demokrasi»nin fazilet görüntüsünü koru mak istemiştir. İnönü, herşeyden önce, «cici demokrasi»yi kur tarma çabasındadır. Düşerse batacağına inanan Demirel ise, elli yıllık devlet hayatı ve tarihten miras bir dokunulmazlığa sahip bulunan İsmet Paşa'ya karşı, «Ya senin yakınlarının yol suzlukları..» tipliminde talihsiz bir çıkış yaparak, idam ferma nını imzalamıştır. Demirel, büyük tâviz lerle vererek Bilgiç kana diyle faraza anlaşsa bile, bir süre sonra yıkılmaktan kurtulamı yacaktır. Demirel, kalmak için çırpındıkça, yumuşak iniş yap ma fırsatını da yitirecektir.

Peki, Demirel'siz bir AP iktidarının şansı nedir? CHP'nin Ecevit kanadı, İsmet Paşa Demirel ve Çağlayangil'den arınmış bir AP ile koalisyona gider korkusuyla, AP'deki tiziplerin öpü şüp kokleşip barışması için yalvar yakar olmaktadır .Fakat AP nin derlenip toparlanıp az çok kuvvetli bir iktidar hâline gel me şansı artık pek azalmışa benzemektedir.

İsmet Paşa, Demirel ve Çağlayangil'den arınmış bir AP iktidarını «ciddî nedenler bulunmadıkça» devirmekten kaçına cağını açıklayarak, örneğin bir Bozbeyli'nin başkanlığındaki AP hükûmetine kol kanat gereceğini ve destek olacağını belirt miştir. İnönü'nün tezi, muhalefette kalarak, iktidardaki AP ile bir cins koalisyon yapma anlamına gelmektedir. Ne var ki, po litik bunalımı çözmeye yönelmiş bütün bu planlar, ülkenin için de bulunduğu ağır ekonomik ve toplumsal bunalımı hesap dışı tutmaktadır.

Ekonomi, bir çıkmaza doğru hızla sürüklenmektedir: Ge rekli ithalâtı karşılayacak, yeter miktarda döviz yoktur. Ham madde yokluğu yüzünden, fabrikalar faaliyetlerini yavaşlatmak ta, ya da kapılarını kapamaktadırlar. İşsizlik büyümektedir. Ar tan hayat pahalılığı, büyük kitlenin yaşantısını tahammül edil mez ölçülere yaklaştırma yolundadır.

Türkiye'ye yardım konsorsiyumu, 1970 kredi programını tesbit için hâlâ toplanamamıştır. Toplantı ertelenmektedir. Konsorsiyum, Türkiye'nin bir «kemer sıkma» politikasını uygu lamaya koymasını beklemektedir. İşler oluruna bırakılırsa, enf lasyon alabildiğine şahlanacak, döviz ve ham madde yokluğun dan fabrika kapanmaları, ekonomimizi iyice rayından çıkaracak tır. «Kemer sıkma» politikası zorunludur. Ne var ki, bu politika 2 milyardan fazla vergi alınması, iktisadî devlet teşebbüsleri nin mal ve hizmetlerinin fiyatlarının yükseltilmesi, kredilerin daraltılması ve nihayet devalüasyonun gerçekleştirilmesi de mektir. Söylemesi dile çok kolay gelen bu tedbirler ,iş çevrele rini ve Parlementoyu allakbullak edecek niteliktedir. AP içinde ki kırmızı oylar asıl, konsorsiyumun ısrarla istediği «kemer sık ma» tedbirleri Meclis'e gelmeye başlayınca çığ gibi büyüye cektir. Biz, İnönü dışardan kol kanat gerse de, bir AP hükûme tinin gerekli «kemer sıkma» politikasını yürütmeye gücünün yetebileceğine ihtimal veremiyoruz. İsmet Paşa, «cici demokra si» uğruna partisini feda edip sonunda bir koalisyona gitse bi le, AP — CHP karması hükümet dahi «kemer sıkma» politika sını yürütmekte büyük güçlüklerle karşılaşacaktır.

İflâs eden yalnız AP iktidarı değil, Türkiye'deki kurulu dü zen ve onun politik sistemidir. Köklü bir değişikliğini gerçekleştirecek devrimci güçler doldurmcaya kadar, hangi politik kombinezo'na başvurulursa vurulsun, Türkiye'deki ikti dar koltuğu boştur.

POLİTİKA KULİSİ

(Başı S. 1'de)

kendi çıkarlarını düşünüyor lar. Süleyman Demirel de vam etsin, biz de muvazene yi temin için susalım... Bu nun için, söylediklerimin ak sini yapmak lâzım... İş çevre leri diyorsunuz, meselâ Veh bi Koç mu gücenir? Verin ya zayım öyleyse gücensin...

«Süleyman Demirel devam etsin» diyenlerin başında Şellefyan gelsiyor. Şellefyan' ın Tercüman'ı, «İnönü ile ko alisyon yerine, asıl Bilgiç'le koalisyon» diye yalvar yakar oluyor. Şellefyan'ın organı nın şu yakarılarına bakın: «Buhran çok ciddi, hem de felâketi ölçüsünde ciddidir. Yeni hükûmet, Meclis'ten gü ven oyu almadığı ve Bütçe ikinci defa reddedildiği tak dirde, kara uçurum ihtimal leri kaçınılmaz olacaktır... Türkiye, Orta Doğu'nun kuv vet ibâdesidir. Burada doğa cak huzursuzluk, düşmanı harekete geçirecek ve dostla rı bozguna uğratacaktır. Bir diktatör ayağı altında çiğne necek Türkiye, kalkınma, medeniyet, hürriyet planları na veda zorunda kalacak ve medeni devletler arasına ka tılamıyacaktır. Bundan pek korkunç iktisadî krizler do ğabilecektir.... Sayın Demi rel, dışarıdan derleme kimse lerle hükûmet kurulamıyaca ğını ve 39 arkadaşını harca mamın ülkeye getireceği uğur suzluğu artık anlamış olma lıdır. Gökte Allah'ın, yerde milletin sesine kulak veri niz... İçinde herşeyin kaybo lacağı bir gaflet uçurumu nun kenarında olduğumuzu unutmayarak, efendice el si kışınız. Şeytanın sözcüsü ola rak değil, halkın Tercümanı olarak konuşuyoruz».

Şeytanın sözcüsü değil de. halkın Tercümanı olan bu ki şi de Mişirdiç Şellefyan!...

NAZMİYE HANIM GÜNAYDIN DAVASI

Demirel'lerin Günaydın ga zetesi aleyhine açtıkları Naz miyamın'ın namusuyla ilgili milyonluk dâva; çok hızlı i lerlerken, birden yavaşladı. Son duruşmada sanık avu katları, yeni tanıklar dinlen mesini ileri sürdüler. Süley man Bey ile Nazmiyamın avukatı, sanıkların zaman kazanmak için bu yola baş vurduğunu, yeni tanık din lenmesine lüzum bulunmadı ğını ileri sürdü. Ne var ki, mahkeme heyeti, uzun bir is tişareden sonra, yeni tanıkla rın dinlenmesine karar ver di. ve duruşmayı pek ileri bir tarihe erteledi...

SEZGİN'İ YÜCE DİVAN'A YOLLAYACAĞIZ!

Demirel'i sağ kolu ve Baş bakan yardımcısı rolündeki Devlet Bakanı Refet Sezgin, futbolcu transferine benze yen milletvekili alım — satı mını «demokrasi düşmanla rının uydurmaları ve bühtan ları» diye niteledi. Üstelik, «Geçici hükümet değiliz» de di. Cevap, «Geçici değil, gidi cisiniz» oldu. Sezgin, «Gidici olabiliriz ama, yine biz geli yoruz» cevabını verdi. Ne var ki, gelseler bile, gidişler' yakın gözükmektedir.

Sezgin'i Yüce Divan'a gö türmek için, şu Gima'lı fın dık dosyası dahi yeterlidir. Fındık dosyasının Sezgin'in inkâra çalıştığı, Ticaret Ba kanlığı Teşkilâtlandırma Mü dürünün ve Dış Ticaret Dai resinin yazıları, onu ve öteki sorumlu arkadaşlarını Yüce Divan'a götürmeye yeterli dir.

Bu arada çok entellektüel Işık «Sosyal» Kulübünün ku rucusu olan Demirel Kabi nesinin ikinci adamının Fis kobirlik Genel Müdürü Cen giz Angın'ın görevinden al mış nedenini nasıl açıklayaca ğı merakla değer. Bilindiği gi bi, Sezgin, DEVRİM'e çarşaf çarşaf yalanlamalar görder mişti Yalnız bu yalanlama larda, Fiskobirlik Genel Mü dürünün Gima işi için «Bu satışı yaparsanız, ilerde mah kemelerde sürünürsünüz bey ler» dediğini tekrar tekrar yazdığımız halde, bunu yalan lamaktan dikkatle kaçınmış tı. Fiskobirlikten de DEV RİM'e bir türlü yalanlama gelmemişti...

Şimdi bu genel müdür gö revinden ahınmıştır! Hem de ne gerekçeyle... Gima yolsuz luğuna itiraz eden genel mü dür, bu nedenle bir küsur yıl önce istifasını vermiştir. Aradan bu kadar süre geç tikten ve Gima işi tezgâhları dıktan sonra, şimdi genel müdüre «Talebiniz üzerine istifanız kabul edilmiştir» ce vabı verilmiştir!

Demirel'in siyahı beyaz di yecek kadar cür'etli yardım cısı Sezgin'e bir kez daha tekrarlıyoruz : Bu iş eninde sonunda Yüce Divan'da bitecektir.

KARA TODORİ Mİ, NORADUKYAN MI?

İnönü, Çağlayangil'e kar şı müthiş bir öfke içinde. Öf kesini, «Ne Demirel, ne de Çağlayangil AP hükümet'inin başbakanı olabilir» diye açı ğa vurdu. Onları, «iç ve dış siyasî ve ahlâkî, malî ve ktisadî tutumları apaçık belli olan» kişiler diye çok ağır bir dille suçladı. Hele Çağla yangil, uzun süredir Paşa'nın hücumlarına hedef. Pa şa, «Kara Todori» diye Çağ layangil'i suçlamıştı. Nabız bir Hariciye Bakanı, buna rağmen, «Etrafı yanlış akset tiriyor, Paşa'nın izindeyiz» mealinde haberler yaşıtırarak âdeta ittibara çalıştı. Fakat nafile... Çağlayangil, Paşa' nın kara listesinde. Hatta bâ zı CHP'liler, Paşa'nın Çağla yangil'e «Kara Todori» değil, «Noradukyan» etiketini İâ yık gördüğünü ileri sürüyor lar. Noradukyan, başta İngi lizler olmak üzere, Batı em paryalizminin hizmetinde bir Osmanlı Hariciye Nâzırı idi, Mezapotamya.nın ele ge çirilişinde İngilizlere büyük hizmetleri olmuştu. Gelece ğin bağımsız Ermenistanını kurma yolunda da çaba gös termişti. Trablusgarb'ı İtal yanlara satışı ünlüdür. Hat ta bu yüzden kabinede tar tışma olmuş, İtalyaların Trablusgarbe saldırmak için Noradukyan'dan teşvik gör dükleri ileri sürülmüştü. Zi raat Nâzırı Reşit Paşa, Ha riciye Nâzırı Noradukyan'ı, İtalyanlara,

— Durumunuz fenadır, ne isterseniz vermeye mecbu ruz, fırsatı kaçırmayın. İs teklerinizde ısrar edin, dedi diye kabinede açıkça suçla mıştı.

Biz bu etiketleri kimseye yakıştırmıyoruz. Ama İnönü' nün Çağlayangil'e «Kara To dori» ya da «Noradukyan» dediği muhakkak. Bu yüz den de İnönü, «Çağlayangil başbakan olamaz» diye peşi nden rest çekti.

DEMİREL'İN ÖĞÜDÜ

Demirel, «Ben, mason değil lim» dediği 28.11.1964 tarihli AP Büyük Kongresindeki ko nuşmasında, politikacılara bir öğütte bulunmuştu. De mirel'in, başta kendisi, her politikacının kulağına küpe olması gereken öğüdü şöyle:

«İstifa müessesesini moral baskılarla kapatırsanız, bü yük mahzurlar doğar, Zama nında 'istifa etmeyen kimse lerin ve heyetlerin başına ve temsil ettikleri dâvâya bü yük zararlar gelir.»

SUNAY VE DEVRİM

Başkan Sunay, geride bı raktığımız Cuma günü, Muha fız Alayından iki ere 150 ku ruş verdirttî ve onları bir cip'le Devrim idarehanesine gönderttî. Gelen erler,

— Cumhurbaşkanımız, Dev rim'in 17. sayısını istiyor..de diler ve 150 kuruş verip bir Devrim alarak gittiler.

17. sayıda Köşk'in savun ma planları vardı. Başkan Sunay, bu planlara büyük il gi duymuş ve incelemek is temişti...

DEMİRELLERİN KREDİLERİ.

Basın toplantısında Şev ket Demirel, «19 milyonun dışında başka krediler var mı?» sorusuna, «Onu da siz araştırın, bulun» cevabını ver misti. Bu istek üzerine yapı lan araştırmalar, daha başka kredilerin de varlığını göste riyor. Güvenilir kaynakların bize bildirdiğine göre, Güven Sigorta, Akbank, Vakıflar ve Turizm Bankası ile çeşitli bankaların Isparta'da mev cut 12 şubesi, Demirellere ge niş krediler açmış. Bu kredi lerin bir kısmı Nazmiyamın kardeşleri Ali ve Yılmaz Şener üzerineymiş. Terakki Kollektif Şirketi ve Ali ve Şev keti Demirel adına krediler de mevcutmuş... 12 milyo nun dışında kalan bu kredi lerin miktarını tesbit edebil miş değiliz.

ECEVİT : YEŞİL İHTİLÂLDEN KIZIL İHTİLÂLE

«Yeşil ihtilâl» bir Ameri kan deyimidir. Sonora ve ben zeri tohumluklarla Hindis tan, Pakistan ve Filipinler gi bi ülkelerde bir iki yıl iyi ürün alınınca, Amerikalılar, «Yeşil ihtilâl yaptık» diye ge niş propagandaya girişmiş lerdi. Türkiye'de ise «yeşil ihtilâl» başından itibaren fi yasko oldu. Asya ülkelerin de de «yeşil ihtilâl» balonu sönmek üzeredir. Bâzı Ame rikalı uzmanlar, «Yeşil ihti lâl, kızıl ihtilâle dönebilir» diye konuşmaya başlamışlar dır.

Ecevit, Tarım Mühendisle ri Odası Kongresinde bu ko nuyu dile betirmek istedi, fa kat fikrini biraz dakkatsız açıkladığı için «kızıl ihtilâl» sözü sataşma yol açtı. Ecevit, «yeşil ihtilâl» in iflâs ettiğini belirttikten sonra, THA bültininde belirtildiği üzere, «aynı ülkeler, şimdi, reformlar yapılmazsa, yeşil ihtilâlin kızıl ihtilâle dönüşe bileceğinden söz etmeye baş ladılar. Bu, Türkiye'de de ya nı oldu ve yeşil ihtilâl, Ata lan ve Gürlüce köylülerinin toprak işgalleriyle kızıl ihti lâle dönüştü. Böylece Türkiye' de de ilk örnekleri görüldü» dedi.

Tarım Bakanı İlhamî Er fen konuşmasında, Ecevit'in sözlerini fırsat sayıp bunu iş tismar etmek istedi : «Bura sı siyasî platform değildir. Ecevit'in Türkiye'de de ki zıl ihtilâl patlak verdi, şek lindeki sözlerine cevap ver mek suretiyle bir polemik yapmak istemem» diyerek polemik yaptı. Kongre Baş kanı Ahmet Şener, polemiği önlemek istedi. Bakan «kızıl ihtilâl» derken, «Sayın Ece vit kızıl ihtilâl sözlerini söv lemedi» diye müdahele etti. Bakan dayattı ve Ecevit'e atfettiği cümleyi bir kez da ha tekrarladı. Bâzı delegeler de Şener'in müdahelesi üze rine, Yalan söylüyorsun baş kan» diye bağırdılar. Şimdi tarımcılar arasında bir «ye şil ihtilâl » — «kırmızı ihti lâl» tartışması sürüp gidi yor.

DEMİREL VE KENNEDY!

İnönü'nün «Kara Todori» ya da «Noradukyan» etiketi ni yapıştırdığı Çağlayangil, bilebildiğimiz kadarıyla, a cem asılı değildir. Ama ar tık kaderini sıkı sıkıya bağ ladığı Demirel'i, Meşhedi'yi akla getiren bir üslûpla öv mektedir. AP Temsilciler Meclisinde yaptığı konuşma da, Çağlayangil, Demirel için «Büyük matematikçi kafa ile çalışıyor» dedi. Ne var ki, bu «büyük matematikçi ka fa» parlamento aritmatiğin den sınıfta kaldı.

Çağlayangil'e göre, Demi rel'in Kürsü buhranını çözü şü, Kennedy'nin Küba buh ranını atlatmasına benziyor muş Hariciye Nâzırı, bu söz leriyle 1967 Kıbrıs buhranı nı kastediyor. O tarihte 500 milyon lira harcanarak, bir çıkartma yapılmıyacağını bi le bile — ki Sezgin Araca da bö fü yutmayacak kadar bilgi liydi, — iktidar, önemli sayı da eskerî kuvveti Güneye yığmıştı. Güneyde harekatsız kalışa üzülen bir aibuy, bu yüzden tezcât ile üslûpla öv müştü. Peki, 500 milyon lira lık operasyonun sonucu ne oldu? Kennedy, Küba buhra nında Ada'dan Sovyet füzele rini palaspandıras söktürme yi başarmıştı. Biz Kıbrıs'ı el lâhtan arındırabildik mi? Kıbrıs'ın sillâh deposu hali ne geldiğini bugün herkes bi liyor. Kıbrıs'ı kurtarabildik mi? Çağlayangil'in yakın dos tu Cüneyt Arcayürek, İnönü' nün onu «Kıbrıs'ı satan a dam» diye nitelediğini yazı yor. Nerde Küba buhranı dalı Kennedy, nerde Kıbrıs buhranındaki Demirel...

Hem bir de Kennedy'nin «Fazilet Mücadelesi» diye ki tabı vardır. Demirel kardeş lerin ve Çağlayangil'in bu yıl kında yayınlanan gerçekten en doğru iş, galiba «Fazilet Mü cadelesi» kitabını okumala rıdır.

İSMET PAŞA - S. DEMİREL DÜELLOSUNUN İÇ YÜZÜ

Mühen işlerin büyük uyanışı

(Başı S. 1'de)

müteahhitlik ve proje firma. larının yararlı olmadıkları belirtiliyor, millî teknolojimi zi dış bankalardan kurtarma sayısı açılması isteniyordu. Modern şehirleşme tekniğini Türkiye'ye getirme savaşına bağlanması üyelere teklif edi liyordu. İnşaatta yabancı sö mürü, özet olarak şu sözlerle dile getiriliyordu : «İnşaat yatırımları, toplam yatırımla rın yüzde 70'ini kapsıyor. İn şaat sektörü, gümüşümüzde az gelişmiş ülkelerin ekonomile rini sömürmek için, bir emme basma tulumba bi çi minde kullanıyor. Halen pi yasada yabancı ortaklarla ve yabancı patentlerle imal edi len bol miktarda inşaat mal zemesi var.»

«Türlü yollardan, uluslar. arası kuruluşların ihale ettik leri, yabancı kaynaklı finans man ve anlaşma gereği ola rak gösterilen işlerden ve yabancı firmaların müteahhit liği ve müşavirliği yolların dan yabancı mühendisler bol bol yurdumuza geliyor ve çok pahalı rayiçlerle çalışı yor. Gelenlerin bir kısmının yetersiz ve tecrübesiz olduğu, yarar sağlamadığı billiniyor. Fakat bu tablo değişmiyor.»

«Bir yıllık öğretim bursu, insanları dış teknolojinin un surları haline getirebilir. İlk okuldan başlayarak, özellikle teknik öğrenimde millî tekno loji kavramı geliştirilmedir.»

Genel Kurulu açan Oda Baş kanı Eşref Özant da, çalışma raporunda belirtilen yukarı daki görüşleri destekleyen bir konuşma yaptı. «Özel Hn kuk» müracaatı üzerine «Özel Harbiye Okulu» için Millî Eğitim Bakanlığına başvur. masıyla tanınan İstanbul İn şaat Mühendisleri Odasının milliyetçi başkanı İzzettin Si ler de meslek odalarının dev rimci olmaları gereğini be. birtti: «Türkiye'nin de içinde bulunduğu azgelişmiş ülkeler, yabancı sermayenin yarattığı azgelişmiş ülkeler sanayicisi aracılığıyla sömürülüyor. ABD, son beş yıl içinde tek nik beyinleri kendi ülkesine göç ettirerek 659 milyon do. larlık bir beyin ithali sağla mıştır. Bunun için meslek odaları devrimci olmalıdır. Meslek odalarımızın Hmtten Çin'den görülecek şekilde ye niden inşa etmeliyiz.»

Devlet Planlama Teşkilâtı nın seçkin milliyetçi temsil cilerinden Nejat Ölçen de tek noloji ithalinin şiddetle eleştir di : «Karakteri yönünden tek nik ithali, yerli tekniğe kar şıdır. Onu ezmek ve eritmek amacını taşır. Bunun için po litikacı ile teknisyen güçleri ni birbirlerine düşürme poli tikası güder.. Teknik ithali nin dış yüzünde fabrika ba caları vardır. Halk yağmları ülkenin kalkındığı kanısına çabuk kapılır. Çünkü kurulan fabrikalar halk için sefaletin ve işsizliktin kurtuluş umu dudur. Oysa, teknik ithali yo lu ile kurulan bu tesisler, yurt ekonomisinin dışa bağım lılığını arttıran iktisadî esa ret zincirinin halkalarını teş kil eder. Teknik ithali geliş miş ülkelerin mallarını paha lı ithal etmekten daha pahalıdır. Tekniğin doğrudan doğ rüya ithalinde kuruluş yeri, ekseriya isabetsizdir. Pahalı üretim metodları yurda gi rer. Sınai maliyetler yükse lir.»

«Teknik ithali, ithal işlem lerinin en tehlikeli olanıdır. Gelişme yolundaki ülkelerin karşılaştığı önemli güçlükler den birinin, döviz sıkıntısı ol duğunu bilen gelişmiş ekono miler, yardım, borç, kredi kanalı ile bu ülkeleri kendi tekniklerini ithal etmeye zor larlar. Hem de çok defa ken di demode tekniklerini ithal ettirirler.»

«Türk teknisyeni, üretim metodlarının peşinde koş mak zorunluğundadır. Elbet te bunu başarırken yabancı tekniklerden faydalanacak, fa kat yabancı tekniğin kölesi ğini kabul etmeyecektir.»

Görüldüğü gibi, Kemalist Türk mühendisi büyük bir uyanış içindedir. Hükümet bu nalımının ve parlamento iti barının kötülmesirlik yarattığı bu günlerde, bütün mühen dis odalarında görülen millî yetçi uyanış, Türkiye'nin gele ceğine tam bir iyimserlik ve güven içinde bakmak için yeterli nedendir.

İsmet Paşa'nın büyük zaferi

(Başı S. 1'de)

ricalarla dolu telgrafları, Pa şa'ya fikrini açıklama ihtiyacı nı duyuran ayrı bir faktör ol du. Ve Paşa, Sunay ile çevre sinê bir uyarı teşkil eden açık lamasını yaptı: Demirel ve Çağlayangil'in iş başında kal maları, «bütün iç ve dış ka rantık ihtimallerin, tam bir çaresizliğe varmasını intaç edecektir». «Hükümet teşkilin de, iç ve dış, siyasî ve ahlâkî malî ve iktisadî tutumları a paçık belli olan insanlarda sun'i olarak ısrar etmekten» vazgeçilmeliydi. Böylece Pa şa, Demirel ve Çağlayangil'e açıkça cephe aldı ve onları «istenmeyen adam» ilân et ti.

İNÖNÜ AİLESİNİN DOSYALARI:

87 milyon lirahk aile ser veti hikayesinden beri soğuk kanlığını kaybetmişe benze yen Demirel, belki de siyasî hayatının büyük gaflarından birini yaparak, İsmet Paşa' nın yakınları için de yolsuz luk iddialarının ortaya atıldı ğını, kendisi ispat hakkı tanı dığı halde, İnönü'nün bu idd ialar karşısında hareketsiz kaldığını belirtti. Demirel — Çağlayangil ikilisinin yakın o ğan gazeteci Cüneyt Arcayü rek, Menderes'in «devri sa bık» yaratmadığını, Demirel ekibinin ise gerekirse «devri sâbık» yaratarak kirli çama şırları ortaya dökebileceğini yazdı Arcayürek'e göre, önü müzdeki günlerde, «kamu oyu nun bilmediği, hatta üzerine toz konduramadığı kişilerle il gili iddialar» ortaya atılabile cekti. Arcayürek, eğer İsmet Paşa, «Buyurun her türlü çe kişmeye ve hesaba» derse ne olacak? sorusunu sormaktay dı. Arcayürek haklı idi. İs met Paşa'nın en hassas olduğu noktadan saldırılmak is tenmekteydi. Paşa'ya «sağır, bunak, Allahsız, muhteriss ne denirse densin, güler geçer di. Fakat «allene ve yakınları na çaldırdım» dendi mi, Paşa' nın yapmayacağı yoktu. Elli yıllık devlet hayatından mı ras bir dokunulmazlığa sa hip bulunan İnönü'yü «aileme çaldırdım» iddiaları pek az ya rarardı. Ama bu tip hücumlar la sonuç almaya yönelecekleri kahretmek için Paşa, elinden geleni ardına koymazdı. Nite kim artık Demirel'in Paşa'nın «kara listesinin başına geç tiğinden şüphe edilmemeliydi. Şimdiye kadar İsmet Paşa ile iyi geçinmeyi prensip edinen, Bayar ile Menderes'i İnönü' ye savaş açtıkları diye akıllara bulan Demirel, bedellini çok pahalı ödeyeceği bir politik gaf yapmıştı. Paşa dosyaları açılmaya kalkışırsa, İnönü' nün «Hodri meydan» diyeceği açıktı. Paşa'yı yakınlarının yolsuzluk iddiaları karşısında susmakla suçlamak basiret sizliğini gösteren Demirel, ar tık İnönü'nün 1 numaralı ho detiydi. Köprüler atılmıştı. Paşa şimdiden «Saklarsaya bakı» demeye başlamıştı.

PAŞA, «DEMİREL KİRLENDİ» DİYOR

İsmet Paşa yakın günlere kadar Demirel'i koklıyordu, fakat yeni hükümeti kur makla görevlendirilen Isparta milletvekiline güvenini uzun süredir yitirmişti. Demirel, İnönü'nün «irtica, öğretmen ler, Orta Doğu politikası» gi bi kemikdeki uyarılarına Paşa'ya konuşurken hak ve rir görünüyor, sonra bildiği okuyordu. Paşa bu yüzden Demirel'e, 11 Kasım 1969 tarihli DEVRİM'i de (yani iki parti ideri ara sında balayının sürdüğü gün lerde) yazdığımız üzere, pek az güven duyuyordu. Bu gü vensizliğin örneği, 1968 yılının sonlarına doğru McGhee'nin Ankara ziyareti vesilesiyle gö rülmüştü. Eski Ankara Bü yükelçisi petrolcü McGhee, İs met Paşa ile mülaşmak ve Fi lipin tipi demokrasiyi ihya et mek misyomuyla Türkiye'ye gelmişti. İsmet Paşa'yla yaptı ğı konuşmada, «ortanın solu» programına Amerikanın bir itirazı bulunmadığını belirt miş ve CHP ile AP'nin koalis yon yapmaları fikrini telkine çalışmıştı .İsmet Paşa, bu ko alisyon isteğini geçiştirmişti. Sonradan yakınlarına Amerî kanın koalisyon telkinini anla tan İnönü ,Demirel'e güven duymadığını, koalisyona bu yüzden taraftar olmadığını söylemişti. Daha sonra Bayar affı ortaya çıkınca, Metin To ker, «aşırı sağa tâviz vererek Demirel'e, aşırı sağa karşı o lan Bayar tercih edilir» gerek çesiyle affı savunmuş ve Ba yar liderliğinde bir AP ile iş birliği olabileceğini ima et mişti.

Demek ki, tüstoça geçinmesi ne rağmen, Paşa'nın Demi rel'e güvensizliği eskiydi. De mirel'lerin kısa yoldan mil yoner olma hikayeleri ilerî ne, bu güvensizlik, bezirgân sihriyeti korkusuyla dâ'ziydi. Paşa, Süleyman Bey için «kir lendi» demeye başladı. Paşa ya göre, büyük müteşebbis, itibarını yitirmiş kişileri sev mezlerdi, onlara istihfafla ba karlardı, içlerinden alay eder lerdi, ama onları kullanırlar dı. İtibarını yitirmiş kişilere, istediklerini çok daha kolay yaptıracaklarına inanırlardı. Fatih Rüştü Zorlu, Amerikalı ların «Mister yüzde 10» adını taktıkları bir kişiydi, ama o munla kolayca nükleer başlık, füzeler düşeleri vb. anlaşmala rı yapabildi. Hatta Ameri kan Posta Servisi gibi kaçak çılık kaynağı anlaşmalar, Zor lu ile şifahî olarak gerçekleş tirildi. İnönü, «kirlendi» de diği kişiyle, dış politikada böy le bir tehlike görüyor ve onun için demecinde, «dış karanlık ihtimallerin tam bir çaresiz liğe varması» gibi bir sonuç tan söz ediyordu. Demirel'i aistenmeyen adamı ilân edi şinde, bu dış politika endişe rinin de payı vardı. «İç karan lık ihtimalleri» ise, Demirel'in «Yahya Han» formülüne yö nelme hevesi diye yorumlan dı.

ÇAĞLAYANGİL'İN SUÇU.

Çağlayangil'e gelince, İnö nü'nün hâlen «Kara Todori» ve «Noradukyan» sıfatlarını layık gördüğü Hariciye Baka nı, nalmıgir bir kişiydi. Dış politika hakkında Paşa'ya devamlı bilgi verir, «emirleri niz nedir efendim» derdi. Pa şa'nın öğütlerine büyük önem verir, ona danışmadan pek iş yapmaz görünmeye dikkat e derdi. Paşa, Çağlayangil'in bu tutumundan hoşnuttu ve onu takdir ettiğini arkadaşlarına defalarca söylemişti. Öyle gö rünür ki, Çağlayangil'in yıl dızı, Kıbrıs konusundaki bir oldu bitti yüzünden ters dön dü. Çağlayangil, 1969 seçimle rinden hemen sonra Paris'te Kipriyanu ile terciimansız bir konuşma yapmıştı. Çağla yangil'in kulaktan dolma Fransızcası ökteleyerlerde hoş — beş cümeye yeterliydi ama, bir mütrakereyi yürütme ba kımından çok yetersizdi. Bu na rağmen Çağlayangil, diplo matlarımızı şaşırtarak, ter cümansız görüşme yolunu seçmişti. Bu görüşmede Çağ layangil'in Kıbrıs'ta «üniter devlet» tezini kabul ettiği an laşılmaktaydı. Kibris'ta «üni ter devlet», federasyondan ta mamen vazgeçmek, bir ta kım azınlık hakları sağlansa bile. Türk Cemaatini Makari os'un elinde çaresizmasiz bırak mak demekti. Çağlayangil bu nu bir süre sonra Meclis Ko misyonunda açıkladı. Fakat CHP'nin ve İsmet Paşa'nın sert tepkisiyle karşılaşınca, Senato'da işi tevil çalıştı.

Meclis'teki ikili anlaşmalar oturumunda Paşa, Demirel'i bir yana bırakarak, Çağlayan gil'e fena halde yüklendi. Çağ layangil'in, Arcayürek'in o.c yazdığı üzere, «Kıbrıs'ı satı ğını» ileri sürdü. Paşa için ar tık Çağlayangil, kendisine kat'iyen güvenilmesi caiz olma yan ,oldu bittilerle memleke ti tehlikeye atabilecek bir ki şi idi. Zaten İnönü, AP iktida rının Araplarla flört eden po litikasına kızmaktaydı. Orta Doğu'da tam bir tarafsızlık tutumu izlenmesini, başını zın derde girmesini önlemek için, Paşa zorunlu saymaktay dı. Ayrıca Kıbrıs konusunda, muhtemelen Amerika'nın bas kısıyla yapılan «satış» muame lesi, ikili anlaşmalar gibi öte ki nâzik konularda da görüle bilirdi. Bu nedenlerle Paşa, Demirel'in yanı sıra, hatta Demirel'den daha önce Çağla yangil'i «istenmeyen adam» ilân etti.

ŞİMDİ NE OLACAK?

«Mebus pazarı» ndan yapı ğı transferlerle yeni hükûme ti kurmayı Demirel başarsa bile, bu, son derece zayıf, her an yıkılması mümkün bir hü kûmet olacaktır. Köprüler a tıldığından, muhalefet bu hü kûmeti devirmek için elinden geleni yapacaktır.

Demirel, 41'ler hareketin'ın «baş mimarı» İnönü'yü ilâtı ederek, İnönü aleyhtarlığın dan yararlanıp partide daya nışma yaratmayı denemiştir. «Uzlaştırma komisyonu» işle mektedir. Demirel, «Safları bir leştirmeye çalışıyoruz» demiş tir. Haysiyet Divanı giyotini durmuştur. Ama İnönü'nün çıkışı, 41'leri Demirel safında birleşmek yerine, daha çok ce saretlendirecek'e benzemekte dir. İnönü, 41'lerin «Demirel gider, buhran biter» formülü ne güç kazandırmıştır. Nite kim 41'lerden bir yetkili, Pa şa'nın demecini, hoşnutluk içinde şöyle yorumlamıştır : «AP teşkilâtının göz önünde bulundurması gereken husus, tepkinin nereden geldiği değil, niteliği olmalıdır. Dış görünü şüyle, CHP Genel Başkanı, AP Genel Başkanın ikaz et miştir. Bu ikaz, bizim görüşle rimize paralel bir çerçeve i çinde olmuştur. İhsanın sonu lefetten gelmesi, benim mu hakak yumbş olacağı anlamı na gelmemelidir: Nitekim 1960 Meclis'inden önce de «Si si ben bile karşıvermem» di yen İnönü'nün bu çıkışının ardece rejimin sıhhatini koru maktan ziyâde, sadece Menderes'in uçurumuna ka lak varmayıdı, ihtimâl olmamak diye sert cevapları, halbuki, bu gün sükûn ile ihtilâlin uçurumlarından bir kişi değildir.

İsmet Paşa'nın gördüğüne uygun Başbakan adayı ise, Ferruh Bozbeyli'dir. Ne var ki, Bozbeyli, Bilgiç tarzından ve Bilgiç sâyesinde milletveki li seçilmin bir politikacı dır. Meclis Başkanlığında mahale fese kendini sevdirmesine rağ men, «aynı safa» dönen çevre lerden gelmiştir. «yenilikler» in Bozbeyli'ye yutması kolay değildir.

Bu şartlar altında Sunay'ın Parlamento içinden, ya da Kontenjan senatörü yapmak suretiyle parlâmenter düzen dan tarafsız başbakan arama ya yönelmesi de mümkündür. «Tarafsız Başbakan» fikriyle koalisyona gidilme yolu da a. çılmış olacaktır. «Büyük ko alisyon» düşünülecektir. Fa kat bu tedbirlerin hiçbiri, ekonomik ve toplumsal buna lıma çare getirecek güçte bir kümetler kurulmasına yetmi yecektir.

İsmet Paşa, Demirel ve Çağ layangil'siz bir AP iktidarının yardımcı olacağını açıklamış tır. CHP muhalefette kalmak la birlikte, çok ciddi neden ler bulunmadıkça, böyle bir iktidarı düşürmekten kaçına caktır. Bu, bir anlama, AP — CHP işbirliğine gidilmesi de mektir. CHP bir adım daha attığı takdirde, egemen sınıf ların çıkarları açısından en mantıklı çözüm yolu olarak gözüken AP — CHP koalisyo nu gerçekleşmiş olacaktır.

Bir de Demirel'in «Eyup Han'ın Yahya Han'a iktidarı teslim etmesi» hikâyesi var dır. Fakat İsmet Paşa'nın sid detle karşı olduğu bu for mül, bâzı zihinleri kurcalasa bile, şimdilik zayıf bir ihti mal sayılabilir. Böyle bir for mül de, hiçbir memleket dâ vâsını çözecek değildir.

Siyonizm, Emperyalizmin ta kendisidir!

— SİYONİZME ÇATIP EMPERYALİZMİ SAVUNAN NAMUSLU, FAKAT GÂFİL SAĞCILARA SUNULUR —

Geçen yılın son günlerinde Londra'nın ünlü Savoy Otelinde 600 kişilik muhteşem bir özel ziyafet verilmişti. İngiliz iş çevrelerinden, Marx, Spencer, Clore ve Wolfson gibi en zengin ailelerin bulunduğu bu ziyafette esas amaç Tel — Aviv'den gelen bir yetkilinin misafirlere de önceden açıkladığı üzere İsrail'e bağış toplamaktı. İngiliz Daily Mail gazetesinin yazdığına göre, İngiliz milyonerleri ziyafette hayli cömert davranmışlardı. Toplanan bağışlar, 4 milyon 800 bin dolar olarak saptandı.

İsrail'e yapılan bu tip bağışlar artık Batılı kapitalistler için bir alışkanlık haline gelmiş olup, her yıl 360 milyon doları bulmaktadır. Bu konuda en cömert davranan ların Amerikalılar olduğu da muhakkak: ABD'de 1970 yılı bağış miktarı, 268 milyon 800 bin dolar olarak saptanmış.

Modern kapitalizmin kalesi Amerika'da siyonist örgüt'er o denli güçlüdürler ki, ABD başkanının veya başkan adaylarının bu örgütlerin kongrelerin de konuşmaları onlar için bir şeref telakki edilir. Örneğin, 1968 Sonbaharında Başkan Johnson, bünyesinde 40 küsur ülkeden politikacı, maliyeci ve nüfuzlu kişileri barındıran bir siyonist örgütün yıllık toplantısında, Hükümetinin dış politikasına ilişkin açıklamalar yapmıştı. Bunun gibi Nixon da seçim kampanyası sırasında Amerikan siyonistlerinin yıllık kongresine gönderdiği mesajında, İsrail'in Orta Doğu politikasını destekleyeceğini taahhüd etmiştir. Diğer Başkan adayı Hubert Humprey de buna benzer bir mesajı aynı Kongreye yollamıştı.

KUDÜS BULUŞMALARI

Siyonist örgütlerin sahip bulundukları güç ve nüfuzun niteliği, İsrail ve siyonizmin destekçisi para babalarının muntazaman yaptıkları «Kudüs Buluşmaları» adı verilen toplantıların ne olduğunu bilmekle değerlendirilebilir. Dünya çapında büyük sermaye temsilcilerinin katıldığı bu toplantılarda, İsrail'e yapılacak malî ve diğer yardımlar la, dünyadaki anti — komünist faaliyetlerin finansman bi çimleri ele alınmaktadır.

Bu toplantılardan ilki, İsrail'in Haziran 1967 saldırısından hemen sonra yapılmıştır. Son toplantı ise, çeşitli ülke lerden 240 milyonerin ve 400 İsrail'li kapitalistin katılmasıyla 1969 Haziranında yapıldı.

«Kudüs Buluşmaları», en büyük Batı tröstleri temsilcilerinin periyodik olarak düzenlediği «Bilderberg» toplantılarına benzemekte olup, zaten her iki toplantıya katılanlar da, Orta Doğu, Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki doğal kaynakları işleten çeşitli uluslararası kartellere mensupturlar.

Para babaları, 1967 Kasımındaki toplantılarını Yahudi asıllı banker Rothchild'in İsviçre'deki villasında yaptılar. Orta Doğu'ya ilişkin sorunların ele alındığı bu toplantıda, Arap halklarına karşı girişti ği saldırı sonunda zorlanan malî ve ekonomik durumunu düzeltebilmesi için İsrail'e yapılacak yardımın son on yılın toplam seviyesine çıkarılması kararlaştırıldı.

Halen İsrail bütçesinin üç te biri dış yardımlarla karşılanmakta olup bu yardımlar genellikle askeri amaçlar için kullanılmaktadır. Örneğin 1965 — 1968 arasında ülkenin askeri bütçesi yüzde 41 bir artış göstererken, milli gelir valmızca yüzde 0,3 artmıştır.

1949 — 1966 yılları arasında ABD'nin İsrail'e yaptığı yardımlar tutarı, 1 milyar 200 milyon dolardır. Bunun 263 milyon doları karşılıksız, 542 milyon doları ise borç olarak verilmiştir. Öte yandan, aynı dönem içinde özel Amerikan kaynaklarından yapılan yardım, Overseas Business Report dergisine göre, 2 milyar 200 milyon doları bulmak maktadır.

İngiliz siyonist örgütlerine gelince, onlarda Yahudi Devletinin kuruluşundan bu yana paylarına düşeni yaparak 96 milyon dolar yardımda bulunmuşlardır. 1967 yılı yardımı ise, 40 milyon dolardır.

British Petroleum, Rothchilds Bank, Barclays Bank ve Samuel Montagu and Co. Bank vb. İngiliz tröstleri, Orta Doğu'daki çıkarları gereği, İngiltere'nin İsrail'e karşı izlediği politikayı büyük ölçüde etkilemektedirler.

Batı Almanya'nın büyük tröstleriyle, Deutsche Bank, Frankfurter Bank ve Berliner Bank gibi siyonist örgütlerle yakın ilişkiler içinde bulunan büyük Alman bankaları bu güne değin, İsrail'e 2 milyar 500 milyon dolar vermişlerdir. Bunun 500 milyon doları karşılıksız olup ,sadece askeri amaçlarda kullanılmak üzere hibe edilmiştir.

Küçük bir beyaz azınlığın egemen olduğu ırk ayrımcısı Güney Afrika Cumhuriyeti ise, çoğu ateşli siyonizm yanlısı 400 milyonere sahiptir ve İsrail ile yakın ilişkiler içer muştur. O kadar ki, yapılan yardımlar dışında, zengin Yahudi ailelerinden ayrıca «İsrail'e yardım» vergisi kesilmektedir.

Bütün bunlar, siyonist örgütlerin emperyalist dünya içindeki büyük nüfuzunu ispatlayan olaylardır. Ama şu da akıldan çıkarılmamalıdır ki, bu örgütlerin güç ve nüfuz larının kaynağı siyonist fikirlerin kendisi olmayıp, bu fikirleri kendi çıkarları doğrultusunda finanse edip kullanan uluslararası sermayenin ekonomik gücüdür. Siyonizm, emperyalizm demektir. Namuslu sağcılar, bütün felâketlerinizden sorumlu tuttuklarınızı siyonizmin olduğunu gerçekten öğrenmek istiyorlarsa, önce emperyalizmi tanımalıdırlar.

Jakop Javits'in iki yüzlü oyunu

Fransa Cumhurbaşkanı Georges Pompidou, Amerika'ya yaptığı ilk resmî ziyareti sırasında Yahudilerin ve çeşitli siyonist örgütlerin protesto gösterileriyle karşılaşmıştır.

Pompidou, daha Washington'a inmezden önce, mahallî siyonist örgütlerin düzenlediği protesto gösterilerine katılan binlerce Amerikan Yahudisi, Pompidou'nun deyimiyle «özel» çıkarlarından dolayı Fransa'nın Orta Doğu'da Araplara daha ya kın bir politika izlemesini ve Libya'ya «Mirage» uçakları satmasını kınamışlardır.

Pompidou'nun davetli olduğu Washington'daki «Milli Basın Kulübü» önünde «Yahudi Savunma Birliği»nin düzenlediği bir protesto gösterisi, polis tarafından dağıtılmış ve birçok Yahudi tutuklanmıştır.

Bu kez, Fransa Cumhurbaşkanı, «Milli Basın Kulübü»nde ki konuşmasına başlamak üzereyken, gazeteciler arasından fırlayan Yahudi asıllı bir kadın, Libya'ya «Mirage» uçakları satışını protesto ederek, Pompidou'ya «Katil» diye bağırmıştır.

Pompidou, esas protesto gösterisiyle Amerikan Kongresinde yaptığı konuşma sırasında karşılaşmıştır. Zira ,Temsilciler Meclisinin 435 üyesinden 185'i ile, 100 üyeli Senato'nun 25 üyesi salonda hazır bulunmamaktaydı. Pompidou'nun konuşmasını dinleme zahmetine katlanmayanlar, Yahudilerin en güçlü olduğu New York Şehri temsilcisi Bertram Podell'in çağrısına uyanlardır. Öte yandan, Pompidou, Amerikan Kongresindeki konuşmasına başlar başlamaz, yine bir New York temsilcisi olan Lester Wolff salonu terketmiştir

Bütün bunlar, ABD'de siyonizmin müthiş kuvvetini — oysa, Yahudiler nüfusun ancak yüzde 3'ünü teşkil etmektedir — göstermektedir. Yahudilerin ünlü politik liderlerinden Jacob Javit ise, hem Pompidou'yu tutar görünmek, hem de gösterilere etkilemek gibi iki yüzlü bir politika izlemeyi uygun bulmuştur. Pompidou, San Francisco'da siyonist liderlerne görüşmüştür. Bakalım kudretli siyonistlerin bu iki yüzlü oyunu, Pompidou'yu ne ölçüde etkileyecek?.

bilgi yayınevi

sunar

NÂZIM HİKMET LA FONTAINE MASALLAR

XVII. yüzyılın ölümsüz şairi La Fontaine'in Masallarını XX. yüzyılın ölümsüz şairi Nâzım Hikmet çevirdi

EŞREF HİCİVLER

Büyük hiciv şairi Eşref'in bütün eserlerinden seçilmiş en güzel şiirler Cevdet Kudret'in önsözü ve açıklama notlarıyle birlikte

KEMAL TAHİR

Rahmet Yolları Kesti

Türk edebiyatının dili, anlatımı ve tezi bakımından en ilgi çekici romanı

CEYHUN ATUF KANSU

Sakarya Meydan Savaşı

Kurtuluş Savaşımızın 50 yıldönümü armağanı Türk ulusunun bağımsızlık için tarihsel direnişinin destanı

UNAMUNO

SİS

Büyük İspanyol yazarının bütün dünya dillerine çevrilen bu büyük romanı, tadına doyulmaz güzel bir çeviri ile Türkçeye kazandırıldı

ORTAY RİFAT ŞİİRLER

Her kitabında sürmüze yeni bir bahş getiren şairin bu eseri yılın en başarılı şiir kitabı seçilmiştir

bilgi yayınevi

Yenişehir - Ankara

SOLEYMAN BEY, LÜTFEN BU SATIRLARI OKUYUNUZ

Pompidou'nun Demirel'e cevabı

POMPİDOU (Başbakan) — Pleven, Nato anlaşmalarının Fransa'nın ege menliğini kaldırmadığını ispatlamaya çalıştı .Usler hakkında söylediklerini çabucak geçeceğim. Uslerde Amerikan bayrağının yanı sıra Fransız bayrağının da dalgalandığı doğrudur. Bu, manevi bir tatmindir ki, küçümsemiyorum.

Uslere, ancak Amerikan Komutanlığının izin belgesine sahip kişilerin girmesine Fransız askerlerinden ufak bir grubun nezaret ettiği de doğrudur. Yalnız emin değilim ki, bu, Fransız egemenliğinin bir belirtisi olsun. Ege menlik delili diye verilen kongo mese lesine gelince, ancak bu vesile ile gördük ki, 1951 ve 1952 anlaşmaları, müttefiklerimizin hava faaliyetlerini kontrol imkânını elimizden almıştır. Bu nun içindir ki, yıllık bir müsaade sisteminin müzakeresine girişthk. Sistem, bize teşhis çareleri getirmekte ve uçuşların miktarını, mahiyetini ve nerye yapılacağını tesbit imkânını vermektedir. Fakat bu kontrolu, 1951 ve 1952 anlaşmalarını imzalayanlar değil, biz kurduk.

Şimdi egemenlik konusundaki temel soruna geliyorum. Pleven diyor ki, Yüksek Komutanlık, bizim de tem sil edildiğimiz ve kararlarını oy birliği ile veren Kuzey Atlantik Konseyinden [illegible]dir. Teorik planda bu doğrudur. Nato Konseyi toplantıları oy birliğine varmak zorundadır. Bazan bunu sağlamaktadır. Ama bu kararlar neler dir.? Çoğunlukla kararlar — ki bu normaldir,— teşkilâtın günlük işleriyle ilgilidir. Aynı biçimde, askeri komite ve ona bağlı olan standardizasyon komiteleri önemsiz kararlara varmakta dırlar .Meselâ komite, — şaka yapmı yorum, bu konuda herşey yararlıdır,— radyoaktivite bulaşmış bölgeleri bo lurtmek için kullanılacak pankartların standardizasyonunda karara ulaşmış tır. Ama daha önemli kararlara gelince, sistem tıkanmaktadır. Nitekim silâhlar konusunda, gerek prensip, gerekse uygulama kararları bakımından bir sonuca ulaşılmış değildir. Zırhlı araç, tüfek ve uçaksa durum budur.

Nato Konseyi bir kez temel bir karar almıştır. Pleven, «Nato stratejik görüşü» denen bu karara dokundu. Fakat bu karar, tezlerimizin doğruluğunu ve Konsey içinde eşitliğin tamamen hayali olduğunu en iyi gösteren bir örnektir. Konseyin kabul ettiği strateji, saldırı karşısında, hemen ve tüt le halinde atomik mukabeleydi. Nato' nun resmî doktrini halen budur. Konsey, yeni bir stratejik görüşe varmamıştır. Fakat gerçekte, Nato Konseyinin oy birliği ile tasvip ettiği ve teorik açıdan hâlen yürürlükte olan bu stratejik görüş, Yüksek Komutanlık tarafından terkedildi. Esnek mukabele tezi benimsendi.

McNamara'nın Dulles'in görüşlerini bırakması, Nato Konseyinin hiçbir zaman tasvip etmediği bir stratejinin, gerçekte Nato Komutanlığının strateji olmasına yetmiştir. Şüphesiz protesto ettik. Apaçık, bu yeni teoriye dayanan manevralara katılmaya hayır dedik. Tartıştık, mübakerelere girdik. Askerî şeflerin ve diplomatik temsilcilerin uzun konferanslarında, Nato' nun resmî tezine uygun görüşlerimizi kabul ettirmeye çalıştık. Ama bütün Nato örgütü, yine de Amerikan Hükümetinin direktiflerine boyun eğdi, Bir sırrı ifşa etmeden diyebilirim ki, müttefik askerî şeflerin çoğu, belki de çoğunluğu bizim görüşlerimize katıldılar. Fakat resmî mütekereye gelince, müttefiklerimizin hiçbiri, egemen Amerikan tezine karşı çıkmadı. Mösyö Pleven, entegrasyon işte budur (...)

ABD, nükleer gücünün yüzde 95'ini Nato dışında tutmaktadır. Geri kalan yüzde 5 üzerinde de, mutlak kont rola sahiptir .(...).

Siz yalnızca entegrasyona inanıyorsunuz, entegrasyonsuz bir ittifak, hiçbir işe yaramaz diyorsunuz. Halbuki asıl önemli olan nükleer silâhlar en tegre edilmiş değildir. (...)

Pleven iddia ediyor ki, entegrasyon ve onun gerektirdiği içice giriş, Fransa için hiçbir ek tehlike yaratamaz (...) Bir küçük olayı anlatacağım. Olay, Küba meselesiyle ilgili. ABD'ye yöneltilmiş tehdidin artışı üzerine Başkan Kennedy, ani tedbirler aldı. Bizimle iştişare etmedi, bize ancak tedbirleri uyguladıktan sonra bilgi verdi. Bunu, «Olgu bitti politikası» uyguladığımızdan söz ettiğimiz için belirtiyorum. Başkan Kennedy'yi tasvip eyledik. Fakat tutumumuzu açıklamamızdan önce Nato birlikleri catışmanın dışında sayıldığı, hiçbir kodifiye alınan tertibi uygulanmadığı halde, Fransadakiler de dahil, Avrupa'daki Amerikan birlikleri alarm durumuna geçirilmişti. Hem de en yüksek derecede alarma. Bu, bizi uyarmıyor mu?.

Lütfen, entelektüel dürüstlüğe sahip olsunlar ve Nato ittifakında bizi tradeniz dışında otomatik olarak savaşa sürükleyecek hiçbir zorunluluk yoktur, iddiasında bulunmaktan vazgeçsinler. Eğer bir gün ABD ile Rusya arasında, Fransa'nın çıkarları ve Nato ile alâkalı bir savaş patlak verirse, kim söyleyebilir ki, hava üsleri ni ve malzeme depolarını saymasak bile, Avrupa'daki Amerikan Genel Karargâhını, haberleşme sebekesi ve ku [illegible] ağının bütünüyle birlik te topraları üzerinde barındıran ülkemiz, ciddi ve âşikâr bir tehlikeye kar [illegible]maz? (...).

Esnek strateji formülü de bizi tatmin etmez. Bu formül, Fransızlar için sâdece tehlikeleri biriktirmektedir. İttifakın tek entegre edilmiş ögesi olan klasik kuvvetler, kullanılışı yalnız Amerikan Komutanlığının elinde bulunan taktik nükleer silâhlarla donatılmış da olsa, Doğudan gelecek bir hücumu önleme hususunda güvenilir sayılamaz. Böyle bir strateji, bizi önce atomik bombardıman, sonra da istilâ tehlikesine açık bırakmaktadır.

Fransız Cumhurbaşkanı Pompidou'nun Amerika gezisi, Nixon'un «Fransa ile Nato konusunda anlaşmazlıklarımız var» demesi üzerine, tartışmalara yol açtı. Pompidou, «Evet var» diyerek Nixon'u cevaplandırdı, «Çünkü biz, savunmanın milli olması gerektiğine inanıyoruz. Savunma Bakanlığı da milli etiketini taşımaktadır. Bu nedenledir ki, savunma, yabancı bir komutanlığın içine alınamaz.»

Süleyman Bey ise, ikili anlaşmalar son günlerde tartışılırken, çocukları kınandırmak için hazırlanmış Amerikan resmî tezlerini tekrarlamıştı: Egemen likten, ortak savunmadan söz etmiş ti. Nato'nun bizi Irademiz dışında savaşa sürükleyeceğini ileri sürmüştü. Nato Konseyinde karar, oy birliği ile alındığından, çıkarlarımıza aykırı her kararı engelleyeceğimizi ifade etmiş ti. Esnek mukabele stratejisinin savunuculuğunu yapmıştı.

Bu tartışmalar Fransa'da çok daha önce yapılmıştı ve o zamanın Başbakanı Pompidou, Amerikancı Pleven'in Demirel'inkine benzer iddialarını 20 Nisan 1966'da teker teker cevaplandırmıştı. Pompidou'nun dört yıl evvelki Nato eleştirisi, Demirel'in 1970' teki Nato ve ikili anlaşmalar konusunda dakî beşin toplantısına tam bir cevap teşkil etmektedir.

Süleyman Bey'in, bugünlerde pek rahatsız olduğunu biliyoruz. Ama yine de beş dakikasını ayırıp bu cevabı okumasını rica ederiz. Pompidou'nun sözlerini yanda bulacaksınız.

LAOS

AMERİKANIN YENİ BİR YENİLGİSİ DAHA

1962 Cenevre Konferansı'na da Laos'ta yönetmesi kararlaştırılan tarafsız koalisyon hükümetinin, Amerika'nın destek lediği sağcılar tarafından torpillenmesiyle büyük çatışmalara sürüklenen Laos'ta, milli kurtuluşçu Pathet — Lao kuvvetleri, Kuzey Vietnam birliklerinin de desteğiyle stratejik Küpler Ovasını kontrolleri altına almışlardır. Başkent Vientiane'a açılan karayolları şebekesini ele geçiren kurtuluşçular ileri harekâtları için büyük bir üstünlük kazanmış lardır. Laos'ta görülen, Kurtuluş Hareketlerinin ABD'nin havadan destek sağladığı yerli kukla birlikler tarafından etkisiz kılınması olarak özetleyebileceğimiz Nixon Doktrini'nin iflâsıdır. Büyük çoğunluğu Tayland'daki Amerikan üslerinden kalkan dev B-52 bombardıman uçakları 15 Şubat'tan bu yana Küpler Ovasına 25 bin tondan fazla bomba atmış bulunmaktadır.

Açık hava desteğine rağmen, Le Monde'un CIA'nın kurup doğrudan doğruya kontrol ettiğini yazdığı Meo azınlığından toplanmış paralı askerler, kurtuluşçulara karşı ikinci bir savunma hattı kurama dan dağılmışlardır. Internatıonal Herald Tribune'a göre, Amerika'nın eğitip donattığı yerli birliklerin Güneydoğu Asya'daki savaşın sorumluluğunu yüklenemeyeceği anlaşılmıştır. Öte yandan, Amerikalıların korkunç hava desteğine rağmen, Ulusal Kurtuluş Savaşı verenlerin kazandığı başarı, kukla birliklerin yetersizliklerinin Amerika'nın desteğiyle giderilemeyeceğini de göstermiştir. Nixon Doktrini'nin iflâsının nedeni Time dergisi muhabiri Davit Green way'ın aşağıdaki sözlerinden çıkartmak mümkündür: «Bombalıtılan bölgesinde sadece yaşlılar, kadınlar ve çocuklar vardı. Genç ler Pathet Lao kuvvetlerinin safında savaşmaktaydılar.»

Pathet — Lao'nun başarısı ABD'nin büyük bir çıkmaza

sokmuştur. Laos Hükümet Başkanı Prens Savvunna Phouma, düzenlediği basın toplantısında, 1,500 Saygonlu ve 100 Taylandlı komandonun, Chiang — Kai — shek'in 4 tabur askerinin ve sivil elbiseyle savaşa katıldıkları Amerikalı Senatörlerce açıklanan 10,000 Amerikalı askerî «müşavir» in kara desteğiyle ve tinmemiş, hükümetinin ABD' nin kara birliklerinin savaşa katılmasını arzuladığını açık lamıştır. Ne var ki, halk savaşlarının verildiği Güney Doğu Asya'da kukla hükümetleri yaşatmak artık mümkün olmamaktadır.

IRAK'TA KÜRT SORUNU

Beyrut'ta çıkan El — Envar gazetesine göre, son anlarda ortaya çıkan engeller, Irak Hükümeti ile Barzani arasında bir barış anlaşması imzalanmasını önlemiştir.

Her iki taraf da, barış anlaşmasında yer alan birçok ayrıntılarda görüş birliğine varmışlardır. Fakat Barzani, Irak Hükümetinin kabul edeceği istekler ileri sürmüştür. Barzani, Irak petrolü nün büyük kısmını sağlayan Kerkük'lük'in Kuzey bölgesinin bir Kürt bölgesi olarak ilânını istemektedir.

Barzanî böylece bölgenin idaresini elinde bulundurmaya çalışmaktadır. Kürtler, halkın çoğunu Kürtlerin meydana getirdiği Irak'ın Kuzey bölgesinin muhtar ilân edilmesi görüşündedirler. Irak Hükümeti ise, gazeteye göre, bu bölge de Türklerin daha çoğunlukta olduğunu ileri sürerek bu istein gerçekleştirilemiyeceği görüşünü savunmaktadır.

KIBRIS SORUNU VE SOVYET HÜKÛMETİ

Tass Ajansı, Enosis'çi terörist Milli Cephe örgütünün artan faaliyeti üzerine, Sovyet Hükümetinin duyduğu endişeleri belirten bir bildiri yayın ladı. Bildiride, olaylarda Yunan cuntasının parmağı olduğu ileri sürülmektedir.

Yunan cuntasının Fransa'dan ağır silâh ve uçak alarak, Türkiye'nin hava üstünlüğünü son verme çabasını gösterdiğini ve Rum temsilciler arasında yapılan görüşmeleri engellemek ve Ada'da karşılıklı düşmanlığı alevlendirmek amacı güden Nato ajanları, Kıbrıs halkının antiemperyalist birliğini sarsmayı tasarlamakta, Nato'nun Kıbrıs Hükümetinin işlerine müdahele etmesi için gerekli bahaneyi yaratarak bağımsızlığının elden gitmesini istemektedirler.»

«Egemen Kıbrıs Hükümeti ni ortadan kaldırma ve meşru hükümeti devirme planlarını hazırlayanlar, Kıbrıs'la ilgili Güvenlik Kurulu'nun her kesce bilinen kararlarına tamamen aykırı düşen ve bu bölgede tehlike dolu ciddi bir ihtilâl durumu yaratacak olan bu tür hareketlerden doğacak olan sonuçların asıl sorumluluğunu da yüklenmiş bulunmaktadırlar.»

«Tass, Kıbrıs'ın ve Kıbrıs ei rafında cereyan eden olayların bugünkü gelişiminin Sovyetler Birliği tarafından dikkatle izlendiğini belirtmekte yetkilidir.»

«Tutucu Yunan albaylarının Kıbrıs Cumhuriyetinin silâhlı kuvveterinde önemli yerler işgal etmelerinin, olayların gelişmesindeki tehlikeli rolü açıktır.»

«Devlete karşı bu caniyane faaliyetlerin hızlanması hiç de rastantı değildir. Bu, Kıbrıs sorununun askerî yolla çözümünün temel kısmını teşkil etmektedir. Bu yol uzun süreden beri, gerek Yunan, gerekse Türk halkının temel çıkarlarına ve Doğu Akdeniz'de barış ve güvenliğin devamına zarar vermesine rağmen, bazı Nato çevrelerinde uygulanmaktadır. Nato planlarında Kıbrıs'ın önemi, barışsever devletlerin çıkarlarına karşı olan ve gerilimi arttıran Orta Doğu ve Doğu Akdeniz'deki şiddetlenen faaliyetlere bağlı olarak büyümektedir.»

«Kıbrıs'taki normal hayatı kösteklemek ve barışçı düzenin sağlanması için Türk ve Rum temsilciler arasında yapılan görüşmeleri engellemek ve Ada'da karşılıklı düşmanlığı alevlendirmek amacı güden Nato ajanları, Kıbrıs halkının antiemperyalist birliğini sarsmayı tasarlamakta, Nato'nun Kıbrıs Hükümetinin işlerine müdahele etmesi için gerekli bahaneyi yaratarak bağımsızlığının elden gitmesini istemektedirler.»

«Egemen Kıbrıs Hükümeti ni ortadan kaldırma ve meşru hükümeti devirme planlarını hazırlayanlar, Kıbrıs'la ilgili Güvenlik Kurulu'nun her kesce bilinen kararlarına tamamen aykırı düşen ve bu bölgede tehlike dolu ciddi bir ihtilâl durumu yaratacak olan bu tür hareketlerden doğacak olan sonuçların asıl sorumluluğunu da yüklenmiş bulunmaktadırlar.»

«Tass, Kıbrıs'ın ve Kıbrıs ei rafında cereyan eden olayların bugünkü gelişiminin Sovyetler Birliği tarafından dikkatle izlendiğini belirtmekte yetkilidir.»

ULUSLARARASI FAŞİST ÖRGÜT

«Dünya Nasyonal Sosyalistler Birliği» adlı faşist örgütün Genel Sekreteri William Pears, geçenlerde yaptığı bir açıklamada, Washington'daki karargâhlarından 35 ülkedeki «Nazi» partilerini yönettiğini belirterek, İkinci dünya harbi hâlâ «Adolf Hitler» dir, demiştir. Tesadüfe bakın ki, Pears'ın Washington'daki Genel Karargâhı- Nixon'ın ikâmet ettiği «Beyaz Saray»dan sadece 4 mil uzaktır.

BARIŞ GÖNÜLLÜLERİ

Somali Cumhuriyet Yüksek Devrim Konseyi'nin alığı bir kararla, Barış Gönüllüleri, Libya'dan sonra Somali'den de dışarı atılıyor. Barış Gönüllüleri, dünya uluslarının aleyhine Amerikan politikasının propagandasını yapmakla suçlanıyorlar.

Belge: Bilirkişi Raporu

(Başı S. 1'de) bayı 9 Ocak 1970'te ordudan uzaklaştırıldı. Bildiri yayınlamak, Büyük Paşalar tarafından affedilmez bir suç olarak görülmekteydi. Oysa, Donanma Komutanlığı Askeri Mahkemesi Askeri Savcılığı, 26 Aralık 1969 tarihinde, bildiri yayınlamanın bir suç teşkil edip etmediğini bilirkişilere sormuştu. Bu cevap beklenmeden, beş genç teğmen 9 Ocak'ta ordudan çıkarıldı. Ankara Hukuk Fakültesinin Hukuk Felsefe ve Sosyolojisi, Anayasa ve Ceza Hukuku kürsülerine mensup üç bilirkişi ise, raporlarını 21 Ocak 1970'te verdiler. Bilirkişiler, oybirliği ile, Askeri Ceza Kanununa göre, 69 'lar Bildirisinde suç olmadığı sonucuna vardılar. Herhangi bir suç unsuru taşımayan bildiriyi dağıtmak da suç değildi.

Bilirkişi raporu, bir anlamda Türk Silâhlı Kuvvetleri nin eseri olan yeni Anayasa'yı anlamayanlara iyi bir dersti: Politikaya karışmak demek, politik iktidar mücadelesine katılmak demekti. Oysa 69' lar Bildirisinin politik iktidar mücadelesiyle uzaktan yakın dan bir ilgisi yoktu. Genç subaylar, sâdece ve sâdece Atatürk devrimlerinin savunucusu olarak, irticaa karşı tepki lerini belirtmişlerdi. Bilirkişi raporuna göre, «Anayasamız, memleket meseleleri üzerin de düşünme, düşüncesini açık lama, tartışma ve bu açıdan

(Başı S. 2'de) adli makamlara «tahkikatı derinleştiriyoruz» şeklinde yanıtıldı.

Bütün bunlar : altı günlük işkence, binlerce cop, sopa, küfür ve sayısız ifadeler iş birlikçilerin ve ortaklarının çıkarlarını korumak içindi.

Bizim şurayı ya da şurayı bombalayacağımız, sabotaj yapacağımız iddiaları yalan dır. Kasıtlıdır. Tertiptir.

Biz devrimciyiz. Türkiye' nin devrimci mücadelenin ne resinde olduğunu biliyoruz. Hepimizden kuruş kuruş top lanarak hepimizin parasıyla, emeğiyle, çilekeş Doğu Ana dolu halkına binbir güçlükle açılan bir üniversiteyi bom balamak hiç bir devrimcinin düşünebileceği bir şey değil dir.»

ECEVİT'İN AÇIKLAMASI

CHP Genel Sekreteri Bülent Ecevit'ten Sivas'taki «Bağımsızlık Haftasıyla ilgili olarak aşağıdaki açıklama yazısını aldık:

«Gazetenizin 18 Şubat 1970 tarihli sayısında Sayın Uluç Gürkan'ın, Sivas'ta tertiplenen bağımsızlık haftası dolayısiyle CHP Genel Merkezinden, Sivas Merkez İlçe Başkanı Sayın Şevket Çubukcu' ya «aman biz CHP olarak bu bağımsızlık haftasına karış mayalım» yolunda talimat verildiği iddia edilmektedir.

Sayın Çubukçu'ya böyle bir talimat verildiği asılsız dır Aksine, kendisinin bağım sızlık haftası için Sivas'a gelen gençleri misafir etmesi yüzünden evinin aranıldığı öğrenilince, Sayın Çubukcu' ya Merkez Yönetim Kurulu nun Sivas örgütü ile sorumlu isyeti Sayın Esatoğlu telefon la aramış, davranışından dolayı kendisini kutlamış ve bir isteği olup olmadığı sorulmuştur.

Dolayısiyle CHP Genel Merkezinin tutumu utanç verici değil, tarihi çizgisine uygun bir davranıştır.

Saygılarımla.»

Devrim'in Notu : Gazete miz haberi, Genel Merkezin basküsünden yakınan Sivaslı CHP'lilerin sözlerine dayandırılmıştı. Gerçekte CHP Genel Merkezinin tarihi çizgisi ne uygun olarak bağımsızlık tan yana bir tutum takınma sı bizleri sevindirecek bir o laydı.

DEVRİMCİLERE YARDIM

Atatürk'ün Bursa Nutku doğrultusundaki eylemleri yü zünden tutuklu olarak cezaev lerinde bulunan 25 devrimci için, Türkiye Devrimci Gençlik Federasyonunca «Devrimci Dayanışma Kampanya sı» açılmıştır. Bağışlar için Ziraat Bankası Kızılay Şube sinde 21670 numaralı bir ne sap açılmış bulunmaktadır.

yetkilileri ve kamu görevlileri ni tenkit ve uyarma hakkını, hiçbir ayrım yapmadan, bü tün vatandaşlara tanınmış bu lunmaktaydı.»

Bildiri, devrimci gençliğin faili bulunmayan cinayetlere kurban gitmesini kınamaktay dı: «Gece yarılarında, alaca karanlıklarda gençliğe sıkılan kurşun, gerçekte Mustafa Kemal'e sıkılıyor.» demekteydi. Bildiri, bilirkişilerin deyimiyle, «Atatürk devrimlerine karşı çıkanları kınayan, buna mukabil Atatürk devrimlerinin savunuculuğunu üzerine alıp, Atatürk devrimleri paralelinde ve Atatürk'ün çizdiği, gösterdiği yolda çaba sarfe denleri kutlayan ve kendileri nin de her zaman bu devrim

BİLİRKİŞİLERE VERİLEN GÖREV :

Donanma komutanlığı Askeri Mahkemesi Askeri Savcılığının 26.12.1969 gün ve 1969/1945—1189 sayılı talimatları üzerine sayıcı ğınıza bilirkişi olarak tayin olunmuş ve talimata ekli dosyada mevcut ve bir kısım Deniz Subayı tarafından imzalanıp gazetelerde ya yınlanan bildiri metninde As. C. K.nun 148/A maddesinde öngörülüp suç unsurlarının mevcut bulunup bulunmadığını ve böyle bir bildiriyi yaymanın suç teşkil etmiyeceğini tetkikle görevlendirilmiş bulu nuyoruz.

YAPILAN İNCELEME :

Askeri Ceza Kanununun 148/A maddesinde, askeri şahıslar ba kımından muhtelif eylemler yasaklanmış bulunmaktadır. Madde metninde «toplantı, nümayiş, içtima, telkinat, makale, nutuk» şek linde belirtilen ve yasak eylemlerin müşterek unsuru «siyasi» olma larıdır. Yani bu eylemler ancak «siyasi» bir nitelik taşıdıkları takdir de yasaklanmış bulunmaktadırlar.

Bu sebeple önce «siyasi» kelimesi üzerinde durmak, bu kelimenin kapsamını saptamak gerekli bulunmaktadır.

Siyasi kelimesinin biri geniş, diğeri dar iki anlaşılış şekli mev cuttur. Geniş anlamda siyaset, devletle ilgili işleri, bu işleri idare tarzı anlamına gelir. Dar anlamda siyaset ise, demokratik rejimler de partiler ve bağımsız politikacılar arasında geçen siyasi iktidar mücadelesine iştirak anlamını taşır.

Siyasetin bu iki anlaşılış şeklini belirttikten sonra mesele, gerek As. C. K.nun 148 maddesinde, gerekse sivil şahıslar için de diğer bazı kanunlarda muayyen şartlar altında siyasetle iştigalin ya saklandığı yerlerde, kanunlarımızın «siyaset» kavramını hangi an lamda kabul ettiğini tesbite gelmektedir.

Her hangi bir kanun maddesinin açıklanmasında, yorumda tüm hukuk mevzuatının ve bilhassa Anayasanın nazara alınması gerekir. Bütün vatandaşların kişiliğine bağlı dokunulmaz, devredilemez, vaz geçilmez hak ve hasiyyetlere sahip bulunduğunu 10ncu maddesinde açıklayan Anayasamız, 20nci maddesi ile düşünme ve düşünceyi yayma hürriyetini tanımış ve 34ncü maddenin ruhunda anlaşılacağı üzere de kamu görev hizmetinde bulunanların tenkit edilebilmele ri imkânını bütün vatandaşlar için öngörmüştür.

BİR ANAYASA HAKKI KULLANILMIŞTIR.

Gerek Anayasamız ve maddelerinden, gerekse demokratik rejimi benimseyen genel espirisinden varılan sonuç su olmaktadır. Ana yasamız, memleket meseleleri üzerinde düşünme, düşüncesini a çıklama, tartışma ve bu açıdan yetkilileri ve kamu görevlilerini ten kit ve uyarma hakkını, hiç bir ayrım yapmadan, bütün vatandaşlara tanımış bulunmaktadır.

Bu Anayasal veriler açısından siyaset kelimesinin geniş ve dar anlamı bir değerlendirmeye tabii tutulacak olursa: Siyasetin kanun larımızda geniş anlamı ile yer aldığı kabul edilelcek olursa, bazı va tandaşların (örneğin askeri şahıslar, bazı memurlar ve bazı hükmi şahısların) devletle ilgili işler, yani memleket meseleleri üzerinde, söz söyleme ve ilgilileri uyarma haklarının ortadan kaldırıldığı so nucuna ulaşılır. Zira bu şahısların «siyasi» muayyen faaliyetleri ve bu arada söz söylemeleri kanunen yasaklanmıştır.

Böyle bir sonuç ise, hiç bir ayrım yapmadan tüm vatandaşlara memleket meseleleri üzerinde düşünce ve söz hürriyeti ve ilgilile ri uyarma hakkı tanıyan Anayasamıza aykırı düşer.

Bahis konusu yasak hükümlerinin mevcut bulunduğu kanun maddelerinde «Siyaset» kelimesinin geniş anlamda kullanıldığı ka bul edildiği takdirde, varılacak zarurî sonuç bu maddelerin Anaya saya aykırı bulunduğu olacaktır.

Siyaset kelimesinin dar anlamda kullanıldığı kabul edildiği tak dirde ise, memleket meseleleri üzerinde söz söyleme hakkı ihtâl edilmemiş olmakta ve bahis konusu maddeler, görevleri itibariyle ta rafsız ve partiler üstü durumda bulunması gerekli kişilerin bu taraf sızlığını sağlayan bir nitelige bürünmekteditler. Bu vakit ise, Anaya saya aykırı bir sonuç ortaya çıkmamaktadır.

Herhangi bir kanun maddesinin yorumunda, biri Anayasaya aykırı, diğeri uygun iki yorum mevcut oldukta; Anayasaya uygun yo rum tarzının tercih edilmesindeki gerekliilik şüphe dışıdır. Bu durum da kanunlarımızda yasak hükümleri arasında unsur olarak bulunan «Siyaset» kelimesinin siyasi iktidar mücadelesine istirak anlamını taşıdığı sonucuna ulaşmaktayız. Siyasi iktidar mücadelesine istirak açısından tetkik olunacak olursa: Bildiri ve tüm olarak son zaman larda faili meçhul bir şekilde öldürülen üniversite öğrencileri me selesinin ele alındığı ve bu adam öldürme suçlarını işleyenlerin kimandığı görülmektedir. Ana hatları ile bu anlamı taşıyan bildi ri nin bu mahiyetinde siyasi bir unsurun mevcudiyetinden bahsoluna maz. Zira, adam öldürme kanunlarımızda ağır cezaları mucip bir suç olarak kabul edilmiş, aynı zamanda ahlâka aykırı bir eylemdir. Bunun kınanması gayet tabiidir.

KURŞUNLAR MUSTAFA KEMALE SIKILIYOR!..

Bildiride öldürülenler devrimci, öldürenler ise, bu devrimciliğe karşı olanlar olarak göstterilmekte ve ölüm tehdidine rağmen devrimci düşünce ve eylemlerinden vaz geçmedikleri için ölenler kut lanmaktadır. Bildiride «Gece yarılarında alaca karanlıklarda gençli ğe sıkılan kurşun gerçekte Mustafa Kemale sıkılıyor» denilmekte dir. Keza bildiride devrimci gençlerin Mustafa Kemalen çizgisinde oldukları belirtiliyor ve yine bildiride Atatürkün devrim hakkındaki bir sözüne yer verilerek bu sözden kuvvet alınarak devrimleri Atatürkün çizdiği, sürün gideceği açıkça belirtiliyor. Bu suretle bildi ride «devrimci gençlik» «devrimler» tabirleri ile Atatürk devrimlerinin kastoluduğu açıkça anlaşılmaktadır. Bu durumda bildiri Ata türk devrimlerine karşı çıkanları kınayan, buna mukabil Atatürk devrimleri paralelinde ve Atatürkün çizdiği, gösterdiği yolda çaba sar fedenleri kutlayan ve kendilerinin de her zaman bu devrimcilerin yanında yer alacaklarını bildiren bir muhtevaya da sahip olmaktadır.

Atatürk devrimleri kî, bunlardan biri de Cumhuriyet rejimidir. Türk ülkesinin temel meselesi olduğuna, Türk Silâhlı kuvvetlerinin ve onun mensuplarının değil, bu devrimlere karşı bu devrimlere il gisiz bîle kalamayıp, aksine bu devrimleri korumak görevi ile yüküm lü bulunduklarına göre, bildirideki bu sözler bu görevi tekrarlayan, memleketin temel meselesine ilişkin bulunan sözlerden ibarettir. Keza hiç bir siyasi partî Atatürk devrimlerine karşı çıkamıyacağına göre. Atatürk Devrimlerine taraftar olanların şimdiye kadar bulundukla rını söylemek bir veya bir kaç siyasî partinin tarafını tutmak yani bir siyasî iktidar mücadelesine taraf tutmak anlamına da gelmez

SÖMÜRÜCÜLERİ KINAMAK SUÇ DEĞİLDİR.

Bildiride halkın mutluluğu istenmekte, onu ezen, boyan sömü renlere cephe alınmaktadır. Bildirinin daha sonraki kısmında bu halkı soyan, ezen ve sömürenler «emperyalistler, işbirlikçiler ve onların uşakları» olarak belirtilmiştir. Halkın mutluluğu sosyal ve hukukî temel nizamımızın ana unsurudur. Buna mukabil halkı ez mek, soymak, sömürmek eylemleri gayri ahlâkı, hatta bazı hallerde suç olarak belîren eylemlerdir .Bu sebeplerle bu türlü eylemleri kınamak, bu tür eylemlere karşı olmak her iyi vatandaşın görevi dir. Ayrıca bildiride halkı soyan, ezen ve sömürenlerin her hangi bir kaç parti yahut politikacı olduğu yolunda açık veya kapalı bir ima bulunmamakta, bunun sonucu bu sözlerin siyasi iktidar mücadelesinde bir propaganda sözü olmadığı anlaşılmaktadır. Bu sebep lerle tamamen bir memleket ve vatan meselesi olarak ele alınan bu meselelerin açıklanmasında siyaset unsuru mevcut değildir.

BAĞIMSIZLIK ÖZLEMİ SUÇ DEĞİLDİR!..

Bildiride ele alınan diğer bir husus da bağımsızlık konusudur. Türkiye'nin anti emperyalist bir bağımsızlık mücadelesi verdiği fik

Siyonistlerin yeni oyunları

(Başı S. 1'de)

Javits, Türkiye'de açık açık konuşmuştur : «Orta Doğu savaşının dışında kalamazsınız. İsrail'in safında olun» demiş ve Prepeller Kulübündeki konferansında büyük sermaye çevrelerini de İsrail'i destekleme çağırmıştır. Javits, daha önce gittiği İsrail'de de, Washington'da yayınlanan 24 Ocak 1970 tarihli New Republic dergisinin bildirdiği üzere, Amerika'nın daima İsrail'in yanında olduğunu söylemiştir.

Siyonist temsilci Conway'in de, Çağlayangil'e ve sermaye çevrelerine ayrı ayrı telkinlerde bulunduğu kolayca tahmin edilebilir. Nixon, kısa bir te reddüd geçirdikten sonra, İsrail kartını apaçık oynamaya karar vermiştir. Orta Doğu' daki ilerici rejimlere karşı İsrail'i kullanmaktadır. İkinci dayanak ise, Türkiye'dir.

İsrail, Türkiye'nin Araplar la hafiften de olsa flört etme sini endişeyle karşılamakta dır. Demirel Hükümeti, Kıbrıs sorunu ve ticaret yapma hesaplarıyla Arapları tutar gö zükmektedir. Nitekim Arap Ticaret Odalarının Nisan ayında Amman'da düzenleye ceği konferansta, Arap devlet leri ile Türkiye arasındaki ti cari ilişkilerin geliştirilmesi özellikle ele alınacaktır. Bu nedenle, Türkiye, Müslüman Devletler Zirve Konferansı'na temsilci göndermektedir. Bu tutum, İsrail'i endişelendir mektedir. Nitekim, Kahire'de Ertuğrul Akça'nın Arapları tutan ve İsrail'i kınayan bir konuşma yapması üzerine, Tel — Aviv Hükûmeti, temsilcilerimizden hesap sormuştur. Javits ve Conway gibi nüfuzlu Amerikan siyonistleri de, iş çevrelerini ve iktidar politikacılarını etkileyerek, İsrail'e yönelmeyi sağlama ya çalışmaktadırlar.

Kamuoyuna da şirin görünmek isteyen «Rotary» çilerin ilk işlerinden biri de Basın köy'de okul kurup gazetecileri hoşnut etmek oldu.

MODERN HERZLE

Conway, dünyaya yayılmış 660 bin üyeli Rotary Kulüplerinin genel başkanıdır. Rotary Kulüpleri, öteki benzerleri gibi, Amerikan sermayesinin girdiği çevrelerde yayılıp Amerikancılı işadamlarını toplayan bir kültür emperyalizmi aracıdır. Kulüplerde ma son ve siyonist eğilimler egemendir. Nitekim, Türkiye'de de Rotary Kulüpleri 1954 — 1955 yıllarında açılmıştır. Bu yıllar, Yabancı Sermaye ve Petrol Kanunlarının kabul edildiği, Türkiye'de Amerikan üslerinin kurulduğu yıllardır. Ve kulüpler, kapitalizmin geliştiği İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Samsun gibi illerde kurulmuştur. Conway, kulüpler için, «özel sektörün vicdanı» demiştir.

Başkan Conway'in masonve siyon çevreleri ile çok sıkı ilişkileri vardır. Bizim Anadolu gazetesinin doğruluk derecesini bilmediğimiz haberine göre, Türkiye'ye Demirel'in bölüğü masonları birleştirmek üzere gelmiştir. Gazete nin haberi şöyledir: «James Conway tıpkı Jacop Javits gibi, şu anda ikiye bölünmüş olan Türkiye masonlarının aralarını bulmak için yurdumuza gelmektedir' Gerçi bu işi şimdilik Mişrıdiç Şellef yan üzerine almış bulunmaktadır, ama Conway'in ona çalışmalarında yardımcı olacağını söylemek hiç de bir kehanet sayılmamalıdır... Son aylarda mason biraderlerin birbirlerini yemesini İsrail menfaatlerine aykırı buları yüksek localar, şimdi bütün imkânlarını bu ihtilâfın orta dan kaldırılması için seferber etmişlerdir. Bütün hizipler in üstünde bir hakem hüviyetiyle Türkiye'ye gelen James Conway, Başkan Demirel'e yakınlığıyla tanınmaktadır.»

Conway'in masonları barış tırma gibi bir misyonu olup olmadığı bizce meçhuldür Ama emperyalizm ve siyonizmin avukatlığını yapmak üzere Türkiye'ye geldiği mu hakkaktır. Bu emperyalizm ve siyonizm avukatına tepki yalnızca Ülkü Ocaklarına mensup MHP'li gençlerden gelmiştir. Bu gençler, «Conway go hcmo», «Kapitalist — mason işbirlikçilerine hayır,» «Modern Herzle» yazılı pankartlarla Conway'in basın toplantısına gitmişlerdir. Yayınla dıkları protesto bildirisinde de Conway'in «bir takım oyunlar çevirmek üzere Türkiye'ye geldiğini,» emperyalizmin bir ifadesi olan siyonizmin «sömürmek istediği milletlerin iktisadî, siyasî kültürel ve sosyal hayatlarına nüfuz etmek» istediğini ileri sürmüşlerdir.

Gerçekten siyonizm, emperyalizmin bir koludur. Siyonist çevreler, Türkiye'yi İsrail paralelinde kullanmak istemektedirler. Zinde güçlerin uyanık bulunmaları gerekir. Siyonist çevrelerin, nerelere kadar gidebileceğini Haydar Tunçkanat'ın «İkili Anlaşmaların İçyüzü» kitabından aldığımız şu satırlar, bir kez daha yeterlidir: «14 Temmuz Irak ihtilâlinden bir gün sonra, 15 Temmuz 1958 günü İsrail Ateşesi Albay Michael, İsrail Başbakanı ve Genelkurmay Başkanı adına Türk Genelkurmayına giderek şu teklifi yapmıştır :

— Ürdün Krallığı İngiliz ler, Lübnan Cumhuriyeti Amerikalılar tarafından korunacaktır. İsrail de Suriye'yi Birleşik Arap Cumhuriyetinden ayıracaktır. Türkiye de Irak'la birlikte, Nuri Essait reji mini restore edecektir.»

Emperyalist ve siyonist çevreler, Türkiye için, yine buna benzer bir rol planlamaktadır lar.

TEKZİP

(Başı S. 1'de)

Malzeme Emprenye Endüstrisi için 65 lira teklif etmiş tir. Tanalith maddesinin ihtiva ettiği arsenik işçi sağlığına zararlı ve ocakta kullanması tehlikeli olduğundan kabul edilmemiştir. Aynı firma alternatif olarak Hickson's CBC maddesini kullanmak şartiyle bir metreküp emprenye için 62 lira teklif etmişse de, bu maddenin kullanmasını kendisi de mahzurlu bulmuştur. Hickson's C. B'den tatminkâr sonuç alınmak için diğerlerine kıyasla bu maddenin çok miktarda tüketilmesi gerektiğinden dolayısiyle işin maliyeti çok yüksek olacağından uygun görülmemiştir,

2 — Silifit Kimya Sanayii, ihale konusu ile alâkası hiç olmıyan tesis satmayı teklif ettiğinden, teklifi zorunlu olarak reddedilmiştir.

3— Kereste Sanayii Kolektif Şirketi Wolmanit CB isimli maddeyi kullanmak suretiyle 1 metreküp emprenye için 75 lira teklif etmiştir. Teklif şartnameye uygun olduğundan ve Wolmanit CB maddesinin Avrupadaki ocak larda uzun zamandan beri ayrı mıntıkalarda kullanılıp başarılı sonuçlar alındığı belgelerle ispat edildiğinden, normal olarak ihaleyi bu firma kazanmıştır. Bununla beraber fiat tan beher metreküp için 5 lira olmak üzere oem'an 100 bin lira fiat kırdırılmıştır. Yukarıdaki izahat muvacebe sinde başka türlü karar verilmesine imkân olmadığı ve ihale işinde hiç bir yolsuzluk yapılmadığı kendiliğinden meydana çıkmaktadır.

Saygılarımızla.

TÜRKİYE KÖMÜR İŞLETMELERİ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞU.

—o—

HACI DEMİREL

(Başı S. 1'de)

kişilik heyetin iki üyesi, karara karşı çıkarak «Arsa etse et se 200 lira eder» demiş. Şimdi mahkeme karar verecek.

Hacı, arsasını 400 liradan satarsa 347 bin 868 liraya aldığı araziyi 7 milyon 730 bin 400 liraya elden çıkarmış olacak. Kazanç miktarı, 7 milyon 382 bin 532 lira

Ulus gazetesi soruyor: Niye Sosyal Sigortalar, Hacı'nın arsası üzerine hastahane yapmak ister? Etlik'e Milli Savunmadan Kurumun 50 lira ya aldığı arazi neden kullanmaz? Bu mümkün değilse, hastahane de ille Eskişehir yolunda kurulacaksa, şehrin dışına çıkıldığına göre, niye bir iki kilometre daha gidrek 40 — 50 lira arsa parası ödeme yolu seçilmez? Kurum, bu arazi üzerine inşaat yapılmasına ne zaman karar vermiştir? Hacı Demirel arsaya bu karardan önce mi sahip tir? Yoksa Kurum, hastahane yapma kararını aldıktan sonra mı Hacı arsayı kapatmış mıdır.

Batı istihbaratçıları ve Hükûmet bunalımı

(Başı S. 1'de)

bir yorumda bulunmadan ya yınlıyoruz :

BATILI İSTİHBARATÇILAR ENDİŞELİ...

Batılı Savunma ve İstihbarat çevreleri, Türkiye'de orta ya çıkan ve Batı basınının hakkında çok az şey yazdığı bunalımı endişe ile izlemekte dirler. Beş yıldan beri Türkiye politik denge içindeydi; şimdi ise parlmenter demokrasinin geleceği tehlikeye girmiştir. Bu durum; a) Atina rejiminin demokratik olma yan bünyesi yüzünden Yunanistan'ın tüm geleceği, özellikle Yunanistan'ın Nato içinde rolü tartışma konusu olduğu, b) Ulusal Cephe'nin Kıbrıs'ın yeni tehlikeler yarattığı ve en önemlisi c) Ruslar'ın Akdeniz deki etkilerini büyük çapta artırdıkları bir sırada ortaya çıkmıştır. Bu aşamada, Batılı Savunma Plancılarının en az arzuladıkları, Türkiye'de bunran çıkması idi.

Uluslararası titreşimleri olabilecek (örneğin Türkiye' nin Kıbrıs ya da Yunanistan ile ilişkilerinde) ciddi bir bunalım önlenebilse ve Demirel, Türkiye'nin başbakanı olarak yine görevde kalsa bile, Demirel çağının dengeli hükümet devri sona ermiştir. Arka plânda Türk ordusu yeralmakta dır ve bu ordu, sahne arkında günlük basında yeralan haberlerin işaret ettiğinden çok daha fazladır.

DEMİREL, BUNU BEKLEMİYORDU...

Olaylar şu ortam içinde gelişmektedir :

Bütçe görüşmelerinde Demirel'e karşı ortaya çıkan ayak lanma, yalnız Başbakanı değil, birçok kişiyi hayrete düşürmüştür. Başbakan, Adalet Partisi içindeki muhaliflerin bütçe kanunu aleyhinde oy kullanmalarını bekliyordu, ancak 41 milletvekilinin bunu yapacağını hiç de tahmin etmemişti. Anayasa uyartınca, bütçe kanunun kabul edilebilmesi için, Demirel'in 226 oy almasi gerekiyordu, oysa, 224 oy almıştı.

Aslında, buhran, Adalet Partisi içinde birkaç aydan beri demlenmekteydi. Gerçekten de Demirel, partinin aşırı sağ cı ve daha liberal kanatları arasında ılımlılık ve denge unsuruydu (Kendisi liberal kanata yakındı.) 1968 — 1969 sağ kanadın güçlendiğini gösteren belirtiler ortaya çıkmıştı; bu bakımdan Demirel, hareketi durdurmak ve partiyi ortaya doğru götürmek için geçen yıl Ekim ayında yapılan seçimlerden yararlanmıştı.

Seçimde kazandığı başarı dan sonra Demirel, kabineyi değiştirmiş; işe liklik aşırı sağ cı grubun lideri, rakibi Sadettin Bilgiç başta olmak üzere ileri gelen sağcıları kabine dışında bırakarak kabineye ılımlı bir nitelik kazandırmıştı. Bu, oldukça cesur bir adımdı; çünkü sağ kanat, Başkanlıklardan en azından yarısının eline geçeceğini umuyordu. Demirel bu cesur davranışlarına, birçok konularda tutumlarının Adalet Partisi nin politikasına uymadığını iddia ettiği milletvekili, sena tör ve bazı ileri gelen kişile rin partiden ihraç edilmesini çağırışıyla devam etti. İlk önce altı parlmenter ve iki Belediye Başkanı partiden ihraç edildi; daha başkalarının da ihraçları kaçınılmaz bir hal alınca, Bilgiç hizibinin liderleri de bir grup milletvekili, karşı harekete geçti, 72 millet vekili geçen ay Başbakana verdikleri bir muhtırada onu, diktatörce hareket etmekle suçladılar. Demirel bu hareket karşısında da etkilenmemiş görünüyor, partinin ileri gelen yedi üyesi Genel Yönetim Kurulundan istifa ettiler; aralarında Bilgiç ve eski Başbakan Adnan Menderes'in oğlu Yüksel Menderes de bulunuyordu. Kardeşin kardeşi vurduğu bu politika savaşı geçen hafta, bütçe görüşmeleri sırasında «41'lerin isyanı» ile son aşamasına ulaştı.

SUNAY'A VERİLEN SÖZ...

Bütün bu gelişmeler içinde önemli bir nokta ordunun tutumu olmuştur. Aşırı sağcıların hareketlerini durdurmaya çalışan Demirel, kendileri ni Atatürk devrimlerinin bekçileri kabul eden askeri şefle rin geçen yıl yaptıkları uyarmalara uymuş oluyordu. Ekim seçimlerinin arifesinde, Demirel, Cumhurbaşkanı Sunay'a, kendisi yeniden seçildiği takdirde parti içindeki sağ kanadın tasfiye edileceğine söz vermişti. Ancak, Demirel ile asiler arasındaki çatışma saf ideoloji anlaşmazlıklarından doğmamaktadır; kişisel duygular, buhrana büyük çapta katkıda bulunmuştur.

Şimdi bütün mesele, Demirel'in iktidarda kalabilmesi için muhalif ya da bağımsız milletvekilleri saflarından kendisini destekleyecek kişiler bulup bulamayacağıdır. (Geçen hafta Demirel resmen istifa etmiş olmasına rağmen, Cumhurbaşkanı Sunay, yeni hükümeti kurma görevini yine ona vermiştir.) Türkiye'de bir partiden öteki partiye «transfer» ler olağandır, bu bakımdan Demirel'in şansı yine kuvvetli sayılabilir; geçen hafta sonu, üç bağımsız milletvekili Adalet Partisi'nin saflarına katılmış, böylece Millet Meclisi'nde partinin parlmenter gücü 216'yı bulmuştur.

Demirel, daha başkalarını Adalet Partisi'ne çekmeyi başaramayacak olursa fikirleri kendi partisininkine benzeyen Güven Partisi (14 millet vekili) ya da Yeni Türkiye Partisi (7 Milletvekili) nin yardımını isteyebilir. Önemli görüşmelerde ya onların desteğini isteyecek, ya da resmen bu partilerle bir koalisyon içinde birleştirecektir. Böyle bir şekil kendisinin iktidarda kalmasını mümkün kılacaktır ama, Türkiyenin politik sorunları için asla ideal bir çözüm şekli olarak değerlendirilemez.

Ancak, Demirel gerekenden daha geç sağlayamadığı takdirde ne olacaktır? Bir husus belirgindir : Demirel hükümeti kuramazsa, Adalet Partisi için de hiç kimse bu görevi yapamaz. Parti yönetim kurulu nun 13 Şubat'ta yaptığı toplantıda (hükümetin istifa kararı da bu toplantıda alınmıştır) bu karara varılmıştır. Böylece, eğer başaramazsa, Demirel, Sunay'a Adalet Partisi'nin hükümeti kurmaya çalışmaktan vazgeçtiğini bildirecektir. Bunun üzerine Sunay, Muhalefet'in bir üyesinden denemeye girişmesini isteyecektir. Fakat bu kişinin de başarıya ulaşabilmesi için, ye di muhalefet partisini bir koalisyon içinde birleşmeye ikna etmesi gerekecektir: Bu, fevkalâde uzak bir ihtimâldir.

SUNAY VE BÜYÜK PAŞALAR MÜDAHELE EDEBİLİR..

Kısacası ya yeni bir Demirel hükmeti daha kurulacak, ya da yeni bir seçime gidilecektir. Şu anda, birinci ihtimal daha kuvvetli görünmektedir.

Demirel, seçime gitmeyi son çare olarak kabul etmektedir ve şu aşamada ülkenin politik dengesi bakımından yeni bir seçimin arzu edilir olduğu şüphelidir. (Adalet Partisi içinde ileri gelen bazı kişiler, yeni bir seçim kampanyasının kaçınılmaz olduğundan söz etmektedirler. Ancak bu, yeni seçilen muhalif milletvekillerinin sandalyelerini kaybetme rizikosuna girmelerini önlemek için girişilmiş bir tuzak olabilir.)

Arka plânda bir başka ihtimal daha belirmektedir. Buhran sürüncemede kaldığı takdirde, ordunun duruma müdahale etmesi ihtimali bir yana atılamaz. Genellikle ordu liderleri ile Demirel'in arası birçok kişinin beş yıl önce tahmin ettiğinden çok daha iyidir; üstelik parti içinde Demirel'in kendisine düşman ettikleri, ordu liderlerinin de nefret ettikleri kişilerdir. Bu yüzden, bir bakıma, hiç olmazsa ana meseleler üzerinde Demirel ile ordu liderleri ortak görüşe sahiptirler. Ancak buhran uzayıp gittiği ve keşmekeş haline girdiği takdirde, Cumhurbaşkanı Sunay ve ordu, duruma müdahale edebilir.

Yunanistan'daki askeri rejimin yanısıra, Türkiye'de de yeni bir askerî rejim, Türk generallerinin, Atatürk devrimlerini benimsemiş «liberal» kişiler olmalarına rağmen, Batı dünyasını memnun edecek bir durum değildir. Böyle bir rejimin yaratacağı uluslararası çapta karışıklıklar, Türkiye'nin Nato'ya bağlılığı sarsılmasa bile, büyük olabilir.

Eylül 1961 Yuvarlak Masa Toplantısı Gizli zabıtları

27 Mayısçılar, 1961 seçimlerinden önce, ön plandaki partileri, belli konularda anlaştırmak istediler. Bu amaçla her partiden başta Genel Sekreter olmak üzere, parti adına konuşmaya yetkili dörder kişi «Yuvarlak Masa» toplantısına çağırdı. Toplantıya Milli Birlik Komitesi adına Ekrem Acuner, Sezai Okan, Sami Küçük, Refet Aksoyluoğlu, Kadri Kaplan, Osman Köksal Sela hattin Özgür ve Ahmet Yıldız katıldı. AP tem silcileri Genel Sekreter Şinasi Osma ve Genel İdare Kurulu üyeleri Kâmuran Evliyaoğlu, Cevdet Perin ve Kâmil Tekerek idi. CHP'yi Genel Sekreter İsmail Rüştü Aksal ve Merkez İdare Kurulu üyeleri Turhan Feyzioğlu, Ferit Melen ve Emin Paksüt temsil etmekteydi. CKMP, Genel Sekreteri Abdülhak Kemal Yörük Genel Başkan Vekili Fuat Arna, Genel Sekreter Yardımcısı Seyfi Öztürk've Genel İdare Kurulu üyesi Mustafa Kepir ile toplantıya katıldı. Yeni Türkiye Partisi ekibini Genel Başkan Yardımcısı Raif Aybar, Genel Sekreter İrfan Aksu ve Genel İdare kurulu üyeleri Esat Eğilmez ile Celâl Cündoğlu teşkil etmekteydi. Memleketçi Serbest Parti ekibi, Esat Çağa, Zafer Tanyolaç, Naci Bozkurt ve Kemal Süleyman Vaner'den kurulu idi. 31 Ağustos 1961 Perşembe günü sabah 9'da başlayıp 4 Eylül 1961 günü saat 12.30'da son bulan bu kapalı toplantıyı Ekrem Acuner yönetti.

Milli Birlikçiler bir gündemle gelmişlerdi. Partililerin seçimlerde ve seçimlerden sonra bel li konularda ortak bir anlayış içinde kalmalarını ve bu amaçla bir «siyasî ahitname» imzalamalarını istiyorlardı. Milli Birlikçilerin bütün Partilerce benimsenmesini arzuladıkları belli başlı ilkeler şunlardı:

— Meşruluğunu kaybetmiş iktidara karşı yapılan 27 Mayıs ihtilâlinin siyasî maksatlarla istismara konu edilmemesi.

— Devrimlerin politik tartışma ve istismar lara konu edilmemesi.

— Din konusunun hiçbir suret ve maksatla İstismar edilmemesi.

— Yassıada Mahkemesi ve sonuçlarının politik tartışmaların dışında tutulması.

— Memleketimiz için çok hayati önem ta şıyan orman dâvasının , hiçbir suretle politik maksatlarla İstismar edilmemesi.

— Milli Birlik ruh ve şuuru içinde her türlü bölgecilik, ayrıcılık, kin ve garez gibi yıkıcı cereyanlara karşı ortak bir cephe kurulması vb.

Partilerin Ahmet Yıldız tarafından açıklanan bu gündeme bir itirazları olmadı. Yalnızca AP ve YTP Genel Sekreterleri, «Gündemde kon münizam yok, o da eklensin» buyurdular .AP Genel Sekreteri Şinasi Osma, «Gündemde gözümüze çarpan mühim bir nokta vardır ki, onun da gündeme alınmasını uygun buluyoruz, bu da kon münizm konusudur» diyorcu, YTP Genel Sekreteri İrfan Aksu, «Bu memlekette her zamandan daha çok bir komünizm meselesi vardır. Gündeme eklenmelidir» sözleriyle onu tamamlıyordu. Komünizm de böylece gündeme alındıktan sonra, parti temsilcileri beş gün boyunca «siyasî ahitname»yi hazırlamak için çalıştılar ve ortak bir metinde anlaştılar. Parti liderleri, büyük bir törenle «Milli And» adı verilen bu metni imza ladılar. Milli And'ın altında İnönü, Gümüşpala, Alican, Enver Adalan gibi Parti liderlerinin ada rı vardı. Yalnızca Bölükbaşı, DP'den koparacağı oyları azaltır diye kendi gelmemiş onun yerine Genel Başkan Vekili Ahmet Oğuz, «Milli And»ı imzalamıştı. Liderler, «Milli And», «bir teahhüd vesikası hâlinde Büyük Türk Milletine ilânı kararlaştırdıklarını» söyliyorlardı. Liderler

— 27 Mayıs İhtilâlinin siyasî maksatlarla her ne suretle olursa olsun istismarına müsaade etmeyeceklerini kesin olarak beyan ediyorlardı.

— Milli vicdanın mahkum ettiği Demokrat Parti zihniyetini ve onu temsilc ve devam ettirmeye teşebbüs mahiyetindeki her türlü davranışı şiddetle reddediyorlardı.

— Atatürk devrimlerini koruyacaklar ve devrimler aleyhindeki her türlü davranışların karşısında olacaklardı.

— Her ne suretle olursa olsun dinî duygu ları İstismar etmeyeceklerdi.

— Her türlü totaliter zihniyete, bölgecilik, ayrıcılık, husumet ve öç alma gibi yıkıcı cereyanlara partiler karşı koyacaklardı.

— Orman dâvasını millî bir dâvâ olarak bü tün vatandaşlara benimsemeyi vazife sayıyorlar ve bu konuda Anayasa ihlâline yol açabilecek her türlü zararlı propagandayı reddediyorlardı.

Politikacı, bütün bunlara inanmadan imzasını basmıştı. Millî Andla daha ilk günden ihanet etmişti.

27 Mayıs'ın yapılışından on yıl sonra, bu ihaneti belgeleyen Yuvarlak Masa toplantısının gizli zabıtlarının ilgi çekici kısımlarını Devrim cilere duyurmayı yararlı bulduk.

Birkaç sayı sürecek bu yazı dizisinde, politikacının sark riyâkârlığını, sıkışınca köpekleşmesini, biraz yüz bulunca şirretlenmesini, yalancılığını, inançsızlığını boşluğunu ve ülke sorunlarından habersizliğini bazen yüzünüzü buruşturarak, bazen tebessüm ederek göreceksiniz.

Başkan Ekrem Acuner — Gündemin birinci maddesini okutuyorum :

1. Meşruluğunu kaybetmiş bir iktidara karşı yapılan 27 Mayıs 1960 İhtilâlinin siyasî maksatlarla istismar konusu edilmemesi.

ŞİNASİ OSMA'NIN GAFI

AP Genel Sekreteri Şinasi Osma — Milletin tarafından tasvip edildikten başka, Yassıada duruşmalarının müdafaalarını yapan 100'e yakın avukatın müşterek müdafa alarında da, yerli ve yabancı mehazlara da yanarak, hukukiliğini belirttikleri bu tarihi olayın artık münakaşasını yapmak ve onu bir propaganda mevzuu olarak İstismara kalkmak, memleket severlikle kabili telif değildir, kanaatindeyiz.

CHP adına Turhan Feyzioğlu — Biz bir birleşme noktası arayacağız. Bu birleşme noktası ne olmalıdır? Yassıada avukatları nın müdafaaları mı olmalı, başka bir şey mi olmalı? Bizim görüşümüz odur ki, bir leşme noktamız Anayasanın başlangıç kısmına dayanmak gerekir. Türk milletinin büyük çoğunluğunun tasvibine ulaşmış olan T.C. Anayasası, Anayasa dışı bir baskı ve zulüm idaresi kurmak suretiyle meşruiyetini kaybetmiş olan bir iktidaa karşı milletin direnme hakkını kullanarak yaptığı 27 Mayıs ihtilâlinden bahseder Belki de müracaat kitabı olarak üzerinde birleşebile ceğimiz birşey arıyorsak, Yassıada avukatlarının müdafaasından evve, milletin tasvibine mazhar olmuş olan Anayasamıza bakmak daha isabetli olabilir. Bu çok mühimdir, bunun üzerinde görüş birliğine varmazsak, müstakbel siyasî hayatımızı esas kiden olduğu gibi kısır bir takım çekişmelerin içine atmaktan kurtulamayız.

İHTİLALİN MEŞRUIYETINE INANMAYANLAR

YTP adına General Dr. Esat Eğilmez — 1950 yılından beri yapılan nüriyet mücadelesinin yalnız satırbaşlarını natırlatmak bile zim için faydalı olacaktır: Basının susturulması, hürriyetlerin tahdidi, temel hakların çiğnenmesi, üniversitelere tecavüz, milleti ikiye ayıran cepheler kurulması, seçimler de baskı, ekseriyet sistemi ve bunun doğurduğu tahakküm, muhalefeti inkâr, radyonun tek taraflı iktidar menfaatine yayınları yapması, memurların eşit muameleye tâbi tutulmaması, devrim esaslarından ayrılış, dinin istismarı ve bu hususta verilen bir çok tavizler, adalete baskı, siyasî iktidarın hukuk kontrolünden yoksun oluşu ve türlü partizan davranışlar yüzünden bu iktidara karşı yapılan ihtilâl meşru olmuştur. Bunun üzerinde başka türlü konuşmaya imkân yoktur.

İki noktaya daha temas etmek istiyorum: Halk kitleleri diyorlar ki, «Seçimi hangi parti kazanırsa kazansın, Milli Birlik Komitesi falan partiye bunu devredecektir» Bu gibi yalnış kanaatlerin şiddetle önlenmesi gerekmektedir. Ve ayrıca İhtilâl Hükûmetinin tarafsız olduğunu icraatiyle belirtmesi icap eder.

Bu iki madde tahakkuk ettiği takdirde, zaten husumet ve kin esasları ve temayülü ortadan kalkacak ve vatandaşlar ayrı ayrı partilerde çalışsalar dahi, birbirlerine karşı sevgi ve sempati duyacaklardır. Esasen İhtilâl meşruluğu, Anayasa'nın 4 ve 5 inci kısımlarında belirtilmektedir. Halk bunu tasvip ettiğine göre, bizim yapacağımız bu maddenin olduğu gibi kanulinden iba retttir.

YTP Genel Sekreteri İrfan Aksu — Genel Merkezin haberleri dışında ihtilâlin kendi niyetlerine karşı yapıldığını ifade eden bâzı küçük partizanların yüzünden va tandaşlar ister istemez iki gruba ayrılmıştır. Ve bu grubun bir kısmı, ihtilâlın meşruluğunu olduğu gibi kabul etmekte, öbür grup ihtilâlin meşruluğunu münakaşa edebilecek bir zihnrdir. Birinci grupta, ihtilâlin meşruluğunu mutlak surette benimseyen grupta yalnız tek siyasî parti görmek mümkün değildir. Her siyasî parti hissesine düşen nisbette azaları tarafından benim senmiştir. Her siyasî partinin içinde, fakat Adalet Partisi, ister Yeni Türkiye Partisi, ister Memleketçi Serbest Parti, ister Cumhuriyet Halk Partisi içinde düşündüklerine ulaşmamak veya beklediklerini bulamamanın, umduklarını tanakkuk ettirememenin neticesinde, o partinin içinde de ihtilâlin meşruluğunu münakaşa edecek duruma gelen vatandaş olduğunu biliyoruz.

İHTİLALCİ MEYUS OLUR

Sezai Okan — Bu ihtilâl, millî şuurdan doğmuş bulunan ve ordusuna intikal eden millet nâmına vazife hâline gelmiş bir harekettir. Hiçbir parti, şahıs ve zümrenin menfaatine yapılmadığı münakaşa edilmiyecek kadar tabiî olan ihtilâl asil bir karakter taşımaktadır. Bunu bu şekilde düşünemi yen, bu milletin içersinde düşüklere hudut suz menfaatler sağlamış bedbahtlar bu'u nabilir. Fakat bu memleketin siyasî hayatında ve kaderinde rol oynayacak siyasî partilerin bunu menfi görmesi, hiçbir zaman ihtilâlin asaletiyle bağdaşamıyacak kadar bedbaht bir fikirdir, bunu nuzarımıza da derhal reddederim. Ve mümkünse edilmesini hakikaten ihtilâlin karakterine bir tecavüz addederim. Bu gibi fikirlere sahip olan bedbahtların da partilerimizin bünyesinde yer almasını müşaheze ettiğimiz takdirde, ihtilâl ve ihtilâlcilerin ne kadar meyus olacağını bir defa daha tarihin bu u runda arz etmek isterim.

AP Genel Sekreteri Şinasi Osma — Teklifimizi ya vâzih olarak anlatamadık ve ya kendileri anlayamadılar. Teklifimiz'e, millet tarafından tasvip edildikten başka Yassıada duruşmalarının, müdafaalarını alan 100'e yakın avukatın müşterek müdafaalarında da, yerli ve yabancı ilmî mehazlara dayanak, mudilliğini belirttikleri olayın inkâra kaşasını yapmak ve onu şu veesile ile İstismara kalkmak, memleketseverlikle kabili telif değildir. Onun için zannediyorum ki, aczle söylenen sözlerimi arkadaşlarım anlamadı. Onun için münakaşa yapmanın lüzum suzluğunun âşikâr olduğunu arz ederim Simdi bu mevzuu, Sayın Sezai arkadaşımız kâfi derecede ikaz etiler.

Turhan Feyzioğlu — Açık olmaya mecburuz. Bu arada Yuvarlak Masa etrafında, bir müşterek formül etrafında, ittifak etmeye mecburuz. Öyle bir müşterek formül ki, yarın şu mâhada, bu mandacılar diye s — 10 ta rafa çekilmeye müsait olmasın... Böyle bir metni tesbit ederken Yassıada avukatlarının müdafaalarına atıf yapmanın yersizliğine işaret ettim...

27 Mayıs 1960 İhtilâlinin meşruluğuna inanmadıkları âşikâr olan ve bu husus halk kitleleri tarafından bilinen bir takım kimseleri bir siyaset yatırım mevzuu olarak parti safları içinde toplamaya çalışmak, diğer taraftan da samimiyetle elele verip «27 Mayıs'ın meşruluğuna inanıyoruz» demek, bitmem ne derecede kadar kabili telifler?... Bu mesele üzerinde hassasiyetle durulum ve müşterek bir görüşe varalım.

AP adına Cevdet Perin — Muhterem ve değerli Profesör Turhan Feyzioğlu'nun yeni bir formülle bu maddenin daha vazih ve daha şumullü bir hale getirilmesi hususundak, teklifine Adalet Partisi olarak biz de katılmaktayız. Bu madde hakkında Genel Sekreterimiz beyanatta bulunurken bir atıfta bulundular. Bu atıf, sadece 27 Mayıs İhtilâlinin milletçe benimsendiğini, hatta Yassıada duruşmasına katılan avukatların dahi benim sediğini teyid etmek maksadıyla yapılmıştır Binaenaleyh bu atıf üzerinde burada ilmî mü nakaşalara girişmek maksat ve niyetinde ol madığımızı ilâve etmeme müsaadenizi rica ederim.

YTP adına Ertuğrul Akalın — Şurada me sul arkadaşlarımızdan birçoğu veya bazıları ihtilâlin meşruiyeti üzerinde, natıa beyanda bulunmak, ola ki zaiflr derken ellerini vicdanlarına koymalı kenai kademe ve teşkilâtlarında bunun böyle kabul edilip edilme diğini ve yapılan çalışmaların bu istikamette olup olmadığını bir an düşünmelidirler.

Açık ve mert olmalıyız. İhtilâlin meşrulu ğunu yalnız burada kabul etmek ve kağıt üzerinde yazmak ve altına imza koymakla meselelerin halledilmeyeceğine inananlardanız. Eğer ihtilâlin meşruluğuna burada ifade etti ğimiz gibi tamamen inanıyorsak, bunu en alt kademelere kadar büyük samimiyetle inlara aşılamaya kadar giderekten, en üst kademedeki en büyük sorumluluğu üzerin de taşıyan insanlar olarak ifade ederim.

DP YILLARI ALTIN DÖNEM..

CHP adına Emin Paksüt — Mesele, şimdi siyasî vasatta kuvvet kullanma gayreteri içinde, bilhassa seçime doğru giderken, adeta ihtilâl öncesini metheder gibi bir davranışın işaretlerini görüyoruz. Eğer 27 Mayıs'tan ev velki devre, bu memlekette bir altın devir idi ise, 27 Mayıs inkılâbı meşrudur deyişte, vatandaşların büyük bir kısmının tereddüt etmesi hakidir. (1) Samimi olarak şunu ifade etmek lâzımdır ki ,27 Mayıs ihtilâline zaruret demek başkadır, 27 Mayıs ihtilâlinden önceki idareye hukuk dışına çıkmış, zalim idaredir, demek başkadır.

Ahmet Yıldız — Değil alt kademe üst kademeden bir zatın imzasıyla çıkan bir maskaleden pasaj okuyacağım. Makale sahibi şöyle demektedir: «Demokrat Parti devri bu memleketin tarihinde bütün hatalar, bütün iğrenç kusur'ara rağmen, bu altın devirdir.De mokrat Parti devri Türk tarihinde unutulmaz bir devirdir.»

Böyle bir ifadeyi kullanan bir zihniyet mevcut olduğu zaman kendimizi aldatmayalım. İhtilâlin getirdiği, müdafaa ettiği prensiplerin bu memlekette yerleşeceğinden şüphe etmemek safdillik olur. Her ne kadar hükümet ve kaderinde rol oynayacak siyasî partilerin bunu benimsemesi, hiçbir zaman ihtilâlin asaletiyle bağdaşamıyacak kadar bedbaht bir fikirdir, bunu nuzarımıza da derhal reddederim. Ve mümkünse edilmesini hakikaten ihtilâlin karakterine bir tecaviz addederim. Bu gibi fikirlere sahip olan bedbahtların da partilerimizin bünyesinde yer almasını müşaheze ettiğimiz takdirde, ihtilâl ve ihtilâlcilerin ne kadar meyus olacağını bir defa daha tarihin bu u runda arz etmek isterim.

AP Genel Sekreteri Şinasi Osma — Teklifimizi ya vâzih olarak anlatamadık ve ya kendileri anlayamadılar. Teklifimiz'e, millet tarafından tasvip edildikten başka Yassıada duruşmalarının, müdafaalarını alan 100'e yakın avukatın müşterek müdafaalarında da, yerli ve yabancı ilmî mehazlara dayanak, mudilliğini belirttikleri olayın inkâra kaşasını yapmak ve onu şu veesile ile İstismara kalkmak, memleketseverlikle kabili telif değildir. Onun için zannediyorum ki, acele söylenen sözlerimi arkadaşlarım anlamadı. Onun için münakaşa yapmanın lüzumsuzluğunun âşikâr olduğunu arz ederim Simdi bu mevzuu, Sayın Sezai arkadaşımız kâfi derecede ikaz etiler.

Turhan Feyzioğlu — Açık olmaya mecburuz. Bu arada Yuvarlak Masa etrafında, bir müşterek formül etrafında, ittifak etmeye mecburuz. Öyle bir müşterek formül ki, yarın şu mâhada, bu mandacılar diye s — 10 ta rafa çekilmeye müsait olmasın... Böyle bir metni tesbit ederken Yassıada avukatlarının müdafaalarına atıf yapmanın yersizliğine işaret ettim...

27 Mayıs 1960 İhtilâlinin meşruluğuna inanmadıkları âşikâr olan ve bu husus halk kitleleri tarafından bilinen bir takım kimseleri bir siyaset yatırım mevzuu olarak parti safları içinde toplamaya çalışmak, diğer taraftan da samimiyetle elele verip «27 Mayıs'ın meşruluğuna inanıyoruz» demek, bitmem ne derecede kadar kabili telifler?... Bu mesele üzerinde hassasiyetle durulum ve müşterek bir görüşe varalım.

Başkan Gürsel ve siyasî parti liderleri «Milli And»ın imza töreninde

AP adına Cevdet Perin — Muhterem ve değerli Profesör Turhan Feyzioğlu'nun yeni bir formülle bu maddenin daha vazih ve daha şumullü bir hale getirilmesi hususundak, teklifine Adalet Partisi olarak biz de katılmaktayız. Bu madde hakkında Genel Sekreterimiz beyanatta bulunurken bir atıfta bulundular. Bu atıf, sadece 27 Mayıs İhtilâlinin milletçe benimsendiğini, hatta Yassıada duruşmasına katılan avukatların dahi benim sediğini teyid etmek maksadıyla yapılmıştır Binaenaleyh bu atıf üzerinde burada ilmî mü nakaşalara girişmek maksat ve niyetinde ol madığımızı ilâve etmeme müsaadenizi rica ederim.

YTP adına Ertuğrul Akalın — Şurada me sul arkadaşlarımızdan birçoğu veya bazıları ihtilâlin meşruiyeti üzerinde, natıa beyanda bulunmak, ola ki zaiflr derken ellerini vicdanlarına koymalı kenai kademe ve teşkilâtlarında bunun böyle kabul edilip edilme diğini ve yapılan çalışmaların bu istikamette olup olmadığını bir an düşünmelidirler.

Açık ve mert olmalıyız. İhtilâlin meşruluğunu yalnız burada kabul etmek ve kağıt üzerinde yazmak ve altına imza koymakla meselelerin halledilmeyeceğine inananlardanız. Eğer ihtilâlin meşruluğuna burada ifade etti ğimiz gibi tamamen inanıyorsak, bunu en alt kademelere kadar büyük samimiyetle inlara aşılamaya kadar giderekten, en üst kademedeki en büyük sorumluluğu üzerin de taşıyan insanlar olarak ifade ederim.

DP YILLARI ALTIN DÖNEM..

CHP adına Emin Paksüt — Mesele, şimdi siyasî vasatta kuvvet kullanma gayreteri içinde, bilhassa seçime doğru giderken, adeta ihtilâl öncesini metheder gibi bir davranışın işaretlerini görüyoruz. Eğer 27 Mayıs'tan ev velki devre, bu memlekette bir altın devir idi ise, 27 Mayıs inkılâbı meşrudur deyişte, vatandaşların büyük bir kısmının tereddüt etmesi hakidir. (1) Samimi olarak şunu ifade etmek lâzımdır ki ,27 Mayıs ihtilâline zaruret demek başkadır, 27 Mayıs ihtilâlinden önceki idareye hukuk dışına çıkmış, zalim idaredir, demek başkadır.

Ahmet Yıldız — Değil alt kademe üst kademeden bir zatın imzasıyla çıkan bir maskaleden pasaj okuyacağım. Makale sahibi şöyle demektedir: «Demokrat Parti devri bu memlekette tarihinde bütün hatalar, bütün iğrenç kusur'ara rağmen, bu altın devirdir.Demokrat Parti devri Türk tarihinde unutulmaz bir devirdir.»

Böyle bir ifadeyi kullanan bir zihniyet mevcut olduğu zaman kendimizi aldatmayalım. İhtilâlin getirdiği, müdafaa ettiği prensiplerin bu memlekette yerleşeceğinden şüphe etmemek safdillik olur. Her ne kadar hükümet ve kaderinde rol oynayacak siyasî partilerin bunu benimsemesi, hiçbir zaman ihtilâlin asaletiyle bağdaşamıyacak kadar bedbaht bir fikirdir, bunu nuzarımıza da derhal reddederim. Ve mümkünse edilmesini hakikaten ihtilâlin karakterine bir tecaviz addederim. Bu gibi fikirlere sahip olan bedbahtların da partilerimizin bünyesinde yer almasını müşaheze ettiğimiz takdirde, ihtilâl ve ihtilâlcilerin ne kadar meyus olacağını bir defa daha tarihin bu u runda arz etmek isterim.

AP Genel Sekreteri Şinasi Osma — Teklifimizi ya vâzih olarak anlatamadık ve ya kendileri anlayamadılar. Teklifimiz'e, millet tarafından tasvip edildikten başka Yassıada duruşmalarının, müdafaalarını alan 100'e yakın avukatın müşterek müdafaalarında da, yerli ve yabancı ilmî mehazlara dayanak, mudilliğini belirttikleri olayın inkâra kaşasını yapmak ve onu şu veesile ile İstismara kalkmak, memleketseverlikle kabili telif değildir. Onun için zannediyorum ki, acele söylenen sözlerimi arkadaşlarım anlamadı. Onun için münakaşa yapmanın lüzumsuzluğunun âşikâr olduğunu arz ederim Simdi bu mevzuu, Sayın Sezai arkadaşımız kâfi derecede ikaz etiler.

Turhan Feyzioğlu — Açık olmaya mecburuz. Bu arada Yuvarlak Masa etrafında, bir müşterek formül etrafında, ittifak etmeye mecburuz. Öyle bir müşterek formül ki, yarın şu mâhada, bu mandacılar diye s — 10 ta rafa çekilmeye müsait olmasın... Böyle bir metni tesbit ederken Yassıada avukatlarının müdafaalarına atıf yapmanın yersizliğine işaret ettim...

27 Mayıs 1960 İhtilâlinin meşruluğuna inanmadıkları âşikâr olan ve bu husus halk kitleleri tarafından bilinen bir takım kimseleri bir siyaset yatırım mevzuu olarak parti safları içinde toplamaya çalışmak, diğer taraftan da samimiyetle elele verip «27 Mayıs'ın meşruluğuna inanıyoruz» demek, bitmem ne derecede kadar kabili telifler?... Bu mesele üzerinde hassasiyetle durulum ve müşterek bir görüşe varalım.